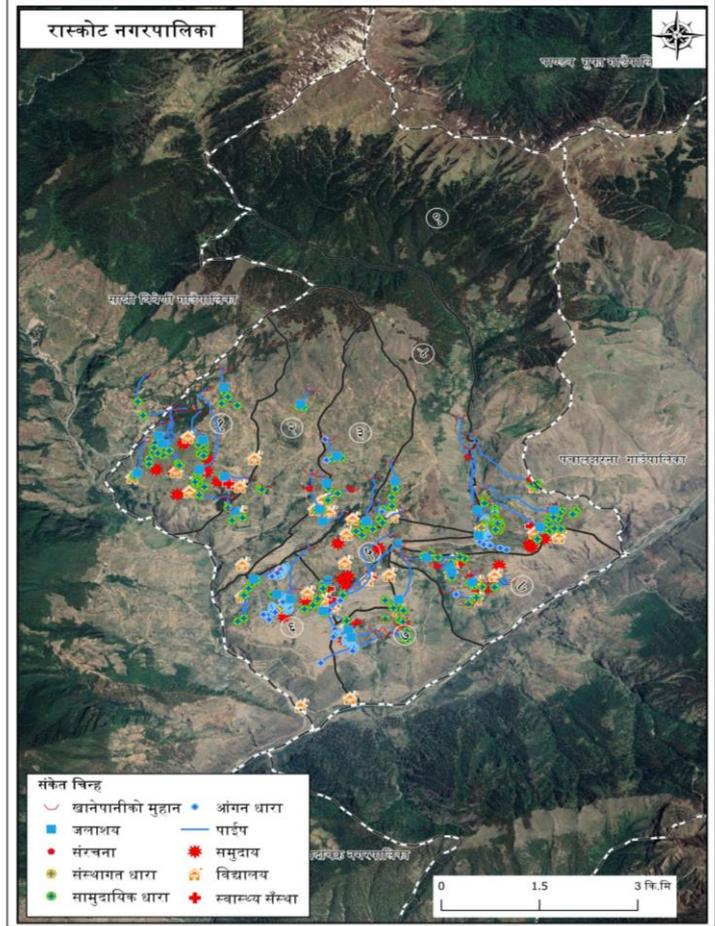

रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी,
सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना
(२०७७/७८-२०८१/८२)

प्रकाशक
रास्कोट नगरपालिका
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना
(२०७७/७८-२०८१/८२)

प्रकाशक/दस्तावेज	रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना(२०७७/७८-२०८१/८२)
आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	युनिसेफ नेपाल समाज जागरण केन्द्र (स्याक) नेपाल
मिति:	२०७७

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कालीकोट
कर्णाली प्रदेश

नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को मौलिक हक र कर्तव्यको धारा ३५ को उपधारा ४ मा प्रत्येक नागरिकलाई खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँचको हक हुने व्यवस्था गरेको छ । सोही अनुरूप नेपाल सरकारले जुन सुकै समयमा, जो सुकैलाई र जहाँसुकै ठाउँमा प्राप्त हुने गरि पन्चास, सुलभ, सुरक्षित, स्वीकार्य र खर्च बहन गर्न सक्ने सामर्थ्य योग्य खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाको माध्यमबाट सार्वजनिक स्वास्थ्य र जीवनस्तर सुधार गर्ने प्रमुख लक्ष्य राखेको हुदा यस स्थानीय तहमा पनि आ-आफ्नो क्षेत्रमा स्थानीय स्तरको खास्वस योजना तर्जुमा गरि योजनाबद्ध तवरले अगाडी बढनु अपरिहार्य भएको हुदा यो योजना निर्माण गरिएको छ । यस रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाले समावेशी र सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट क्षेत्रगत समुदायहरूको आधारभूत आवश्यकताहरूलाई योजनाबद्ध रूपमा सम्बोधन गर्दै जाने विश्वास समेत लिइएको छ । दीर्घकालीन सौच, उद्देश्य र रणनीति तय गर्दै स्थानीय साधन र स्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गर्ने गरी तयार पारिएको यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाले यस रास्कोट नगरपालिका क्षेत्रको समग्र विकासमा सहयोग पुऱ्याउनुको साथै थप जनमुखि, सेवामुखि, जनउत्तरदायी र पारदर्शी तुल्याई शुसासनको प्रत्याभूति दिलाउने कुरा निश्चित छ ।

यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रगत आवधिक योजनाको निर्माण सामुहीक प्रयास वाट मात्र संभव भएको हो । यो योजना निर्माणमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने युनिसेफ नेपाल तथा कार्यक्रम साझेदार संस्था समाज जागरण केन्द्र (स्याक) नेपाल, सुर्खेत प्रती विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यसै गरि यस कार्यमा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्ने सम्पूर्ण संस्था, व्यक्ति र रास्कोट न.पा.का कर्मचारी, वडा प्रतिनिधि एवं नागरिक समाजलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य तथा उपलब्धिहरू हासिल गर्न नगरपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण सरकारी निकायहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू तथा कर्मचारीहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा नगरपालिकाको तर्फबाट प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !!!

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

रास्कोट नगरपालिका, कालिकोट

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कालीकोट
कर्णाली प्रदेश

नेपाल अधिराज्यको मध्यपश्चिम क्षेत्र अन्तर्गत कर्णाली प्रदेशको कालीकोट जिल्लामा अवस्थित यस रास्कोट नगरपालिकाको स्थानीय भू-सान्दर्भिक तथ्यगत तथ्याङ्क र वस्तुगत आधारमा समुदायसंगको छलफल र स्विकार्यताको आधारमा यस नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतायोजना तर्जुमा कार्य प्रथम पटक तयार गरी प्रस्तुत गर्न पाउँदा हामी हर्षित छौं। यस कार्यमा नगरपालिकालाई विभिन्न क्षेत्रबाट आर्थिक, प्राविधिक, परामर्श तथा रायसुझाव प्राप्त भएको छ र जसको परिणाम स्वरूप यो योजना तयार गर्न नगरपालिका सफल भएको छ। आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरी यस कार्यलाई सफल पार्न योगदान गर्ने युनिसेफ नेपाल तथा कार्यक्रम साझेदार संस्था समाज जागरण केन्द्र (स्याक) नेपाल, सुर्खेत प्रति नगरपालिका परिवार हार्दिक आभार प्रकट गर्दछ। यसैगरी विभिन्न तहका छलफल कार्यमा सहजिकरण गर्ने परामर्शदाता टोली तथा N-WASH Apps प्रयोग गरी तथ्यांक संकलन गर्नु हुने गणकहरू प्रति म धन्यवाद दिन चाहन्छु। यो योजना निर्माणको क्रममा प्रारम्भिक प्रतिवेदन लेखन, पुनरावलोकन, नपुग तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण, नगर तथा वडास्तरीय छलफलमा सहभागी भई अन्तिम योजना प्रतिवेदन तयारीमा सहयोग गर्नु हुने परामर्शदाताहरू, रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना सम्बन्धी अध्ययन तथा योजना निर्माण कार्यमा सहभागी भई रचनात्मक सुझाव र सहयोग दिनु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई धन्यवाद सहित हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु।

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका भावी कदमको सफल कार्यान्वयनमा सरकारी निकायहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू तथा राजनीतिक दलहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा नगरपालिकाको तर्फबाट प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद !!!

मिमसरा बम शाही

नगर उप-प्रमुख

मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

रास्कोट नगरपालिका, कालीकोट

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कालीकोट
कर्णाली प्रदेश

नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३, धारा ३५ को उपधारा ४, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले आफ्नो क्षेत्र भित्रका नागरिकहरूलाई खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहलाई प्रदत्त कानूनी भूमिका र जिम्मेवारीलाई मनन गर्दै, सबैको लागि स्वच्छ सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधा उपलब्ध गराउनुका साथै पानीको उपयोग मार्फत गरिने जीविकोपार्जनका प्रयासहरूबाट आफ्नो क्षेत्र भित्रका नागरिकहरूको स्वास्थ्य अवस्थामामा सुधार ल्याउने यस नगरपालिकाको लक्ष्य रहेको छ । यसै सन्दर्भमा युनिसेफ, नेपाल र कार्यक्रम साझेदार संस्था समाज जागरण केन्द्र (स्याक) नेपाल, सुर्खेतको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना २०७७/७८-२०८१/८२, तर्जुमा गरिएको छ । स्थानीयस्तरमा योजना पहिचान, तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमनमा स्थानीय तहलाई नै जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउन, शासन व्यवस्थापनमा जनताको सहभागिता प्रवर्द्धन गर्न, जनतालाई स्थानीय स्तरमा नै सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन तथा स्थानीय तहबाट नै शशासनको स्थापना गराउनको लागि संविधानले स्थानीय तहलाई अधिकार दिए संगै यस नगरपालिकाले पनि आफ्नो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको कार्ययोजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्न यो योजना तर्जुमा गरेको हो । यसै सन्दर्भमा यस नगरपालिकाद्वारा संचालन हुने खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता संग सम्बन्धित हरेक क्रियाकलाप सेवाग्राही मैत्री बनाउन यस दस्तावेजले सघाउने अपेक्षा गरेको छ । यस नगरपालिका भित्र सम्पन्न हुने खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रका जुनसुकै प्रयास वा कार्यक्रमकोमा निर्विभेद, सशक्तीकरण, सहभागिता, जवाफदेही र कानुनी प्रावधान जस्ता मानव अधिकार निर्दिष्ट सर्त अवलम्बन गरि सेवा प्रदान गर्न यस दस्तावेजले नगरपालिकालाई सहयोग गर्ने विश्वास लिएको छ ।

अन्त्यमा यो योजना दस्तावेजिकरणमा सहकार्य गर्ने विभिन्न कार्यालयका सम्पूर्ण महानुभावहरू, तथ्यांक संकलकहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु र यस दस्तावेज अनुरूप आगामी दिनमा थाल्ने कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहयोग गर्न नागरिक समाज, समुदाय लगायत सबैमा अपिल समेत गर्दछु ।

धन्यवाद !!!

जवान सिंह बर्म
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रास्कोट नगरपालिका, कालीकोट

मिति: २०७८/०५/०३

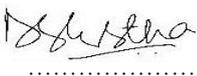
शुभकामना

स्वास्थ्य नै ठूलो धन हो, सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारिएको सरसफाइ सुविधा बिना स्वस्थ र समृद्ध जीवन सम्भव छैन । यही यथार्थलाई मनन् गर्दै सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रको सहकार्य र आम जनताको सहभागिताको माध्यमबाट राष्ट्रिय सरसफाइ गुरुयोजना, २०६८ को सफल कार्यान्वयन गरी कालिकोट जिल्ला कर्णालीको पहिलो र नेपालको आठौँ जिल्लाको रूपमा वि.स. २०७० जेष्ठ २६ गते खुला दिसामुक्त जिल्लाको रूपमा घोषणा गरीएको थियो । कालीकोट जिल्ला खुला दिसामुक्त क्षेत्रका रूपमा घोषणा भए पनि यसको दिगोपना कायम गरी ठोस तथा तरल फोहोरको व्यवस्थापन, जोखिमपूर्ण समयमा साबुन-पानीले हातधुने आनीबानी, संस्थागत (विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा) खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधाको उचित व्यवस्थापन र सुरक्षित खानेपानीमा समुचित पहुँचको विकास गर्न अभै चुनौतीका रूपमा रहेका छन ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्दै यसको दिगोपना कायम गर्न र विद्यमान समस्याहरूको समाधान गरि यस क्षेत्रको थप सुधार गर्न रास्कोट नगरपालिकाले **“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभार”** भन्ने मूल नाराका साथ सङ्घीय खानेपानी मन्त्रालय, युनिसेफ नेपाल र खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागसंगको समन्वयमा नगरस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) योजना, २०७८ तर्जुमा गरेकोमा अत्यन्तै खुशी लागेको छ । दिगो विकास लक्ष्यको मर्मअनुसार यस नगरपालिकाले सबै जनतालाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइको न्यायोचित पहुँचमा अभिवृद्धि गर्दै विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा पनि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन र उचित व्यवस्थापन गर्न तर्जुमा गरिएको यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) योजना, २०७८ को सफल कार्यान्वयनका साथै लक्षित नतीजाहरूको प्राप्तिका लागि हार्दिक बधाइ ज्ञापन गर्दै सुरक्षित खानेपानी तथा पूर्ण सरसफाइको यात्रामा युनिसेफ नेपालको निरन्तर सहयोग रहने प्रतिबद्धता जनाउन चाहन्छु ।

साथै यस रणनीतिक योजनाले बृहत् दिगो विकास लक्ष्यका उपलब्धीहरू समयमा हासिल गरि खानेपानी र सरसफाइसँग सम्बन्धित लक्ष्यहरू र नेपाल सरकारको १५ औँ योजनाका लक्ष्यहरूमा समाहित र आबद्ध भई रास्कोट नगरपालिकाले लिएका विकास लक्ष्यहरू तथा नतीजाहरूको सहज परिपूर्ति हुन सकोस् भन्ने सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

दीपक श्रेष्ठ

प्रमुख

युनिसेफ, क्षेत्रीय कार्यालय, नेपालगञ्ज ।

राउताहट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
आर.सी.पी., कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७३

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

विषय सूची

परिच्छेद-१	6
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको परिचय	6
१.१ पृष्ठभूमि	6
१.२ औचित्य	7
१.३ उद्देश्य	7
१.४ समयावधि	7
१.५ सिमितता/ अध्ययनका सिमा	7
१.६ तयारी विधि र प्रकृया	8
परिच्छेद-२	10
नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण	10
२.१ भौगोलिक अवस्थिति र बनोट	10
२.२ पहुँच	10
२.३ भूउपयोग तथा वातावरण	11
२.४ आधारभूत जनसाङ्ख्यिकी	11
परिच्छेद-३	14
पालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता स्थिति	14
३.१ पालिकाको खानेपानीको अवस्था	14
यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको खानेपानीको अवस्थालाई पानीको प्राथमिक स्रोत, खानेपानीको सेवाको पहुँच, पानीको गुणस्तर, खानेपानीका चालु योजनाहरु, खानेपानी योजनाहरुको सुचारुपन तथा कार्यक्षमता र हाल खानेपानी पहुँच भएका वस्तिहरुका आधारमा विश्लेषण गरिएको छ।	14
३.१.१ पानीको प्राथमिक स्रोतहरु	14
३.१.२ खानेपानीको सेवाको पहुँच	15
३.१.३ पानीको गुणस्तर	17
३.१.४ खानेपानीका चालु योजनाहरु	17
३.१.५ खानेपानी योजनाहरुको सुचारुपन तथा कार्यक्षमता	17
ड. खानेपानी योजनाहरुको दिगोपना तथा मर्मत सम्भार अवस्था	21
च. खानेपानी योजनाहरुको दिगोपना तथा मर्मत सम्भार अवस्था	21
३.२ शैक्षिक संस्थाहरुको समग्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था	23
३.२.२ शैक्षिक संस्थाहरुमा खानेपानी सुविधाको अवस्था	24
३.२.२ शैक्षिक संस्थाहरुमा सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था	25
३.३ स्वास्थ्य संस्थाहरुको समग्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था	1
३.३.१ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानी सुविधाको अवस्था	1

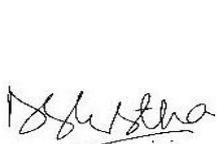
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

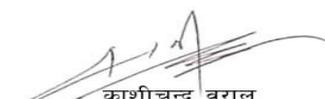
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह ताम
नि. प्रमुख
जवान सिंह ताम
नगर प्रशासकीय अधिकृत

३.३.२ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था	1
३.४ नगरपालिकाको सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था	4
यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको घरायसी स्वच्छता, सार्वजनिक एवम् सामुदायिक शौचालयको अवस्था र नगरपालिकामा खानानीको चुनौतीको अवस्थाको विश्लेषण गरि सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्थाको बारेमा जानकारी गराइएको छ ।.....	4
३.४.१ घरायसी तथा स्वच्छताको अवस्था	4
३.१.७.२ सार्वजनिक र सामुदायिक शौचालय	7
३.१.७.३ पालिकाको खानेपानीका चुनौतीहरु.....	7
परिच्छेद-४	7
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता लक्ष्य, योजना तथा रणनीति	7
४.१ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको सोच तथा लक्ष्य	7
४.१.१ सोच	7
४.१.२ परिलक्ष्य	8
४.१.३ लक्ष्य.....	8
४.२ उद्देश्यहरु	8
४.३ नगरपालिकाकोखानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका निर्देशक सिद्धान्तहरु	8
४.४ नगर खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता योजनाका प्राथमिकताका क्षेत्रहरु.....	9
४.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई प्राथमिकताका आधारहरु	10
४.६ राष्ट्रिय लक्ष्य, अवधि र रणनीति (क्षेत्रगत सुधार योजना) संगको अन्तर सम्बन्ध	12
४.७ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रके समया, सम्भावना तथा अवसरको विश्लेषण र लक्ष्य तालिका	1
यस नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा देखिएका मुख्य समस्या, सम्भावना तथा अवसरको विश्लेषणा यस प्रकार रहेको छ ।	1
क्षेत्र : १: आयोजनाहरुको दिगोपना, सुरक्षा र सुरक्षित खानेपानी	1
ख. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना सोच तालिका	1
ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरु	2
क्षेत्र : २: पूर्ण सरसफाइ क्षेत्र	3
क. समस्या तथा सवालहरुको विश्लेषण	3
ख. योजना सोच तालिका.....	3
ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरु	6
क्षेत्र : ३: संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी तथा स्वच्छता	6
क. समस्या तथा सवालहरुको विश्लेषण	6
ख. योजना सोच तालिका	7
ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरु	9
क्षेत्र : ४: जलवायु परिवर्तन, असर न्यूनीकरण र खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा.....	10
क. समस्या तथा सवालहरुको विश्लेषण.....	10
ख. योजना सोच तालिका	11

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

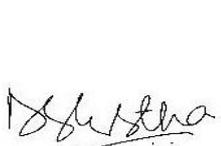

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू.....	11
क्षेत्र : ५: संस्थागत तथा क्षमता विकास.....	12
क. समस्या तथा सवालको विश्लेषण	12
ख. योजना सोच तालिका	12
ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू.....	13
परिच्छेद-५	1
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कार्ययोजना तथा वित्तीय श्रोत विश्लेषण	1
कार्ययोजनाक्षेत्र १: आयोजनाहरूको दिगोपना, सुरक्षा र सुरक्षित खानेपानी	1
५.१.१ क्षेत्रगत कार्ययोजना तालिका	1
५.१.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण	2
५.१.३ सामान्य मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने योजनाहरूको प्राथमिकताक्रम	3
५.१.४ ठुलो मर्मत सम्भार तथा विस्तार गर्नु पर्ने योजनाहरूको प्राथमिकताक्रम	5
कार्ययोजनाक्षेत्र २: पूर्ण सरसफाइ	6
५.२.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका	6
५.२.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण	7
कार्ययोजना क्षेत्र ३: संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता.....	8
५.३.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका	8
५.३.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण	10
कार्ययोजना क्षेत्र ४: जलवायु परिवर्तनको असरमा न्यूनीकरण तथा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा	12
५.४.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका	12
५.४.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण	13
कार्ययोजना क्षेत्रग ५: संस्थागत तथा क्षमता विकास.....	13
५.५.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका	13
५.५.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण	14
६.६ मनाव श्रोत विश्लेषण.....	15
६.७ सम्भाव्य लगानीका स्रोतहरू	15
परिच्छेद-६	17
संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धि.....	17
६.१ संस्थागत संरचना, योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन संयन्त्र.....	17
६.२ खासस्व योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मानव श्रोतको व्यवस्था.....	17
६.३ अनुगमन योजना	18
६.३.१ नतिजामा आधारित अनुगमन ढाँचा अनुसार वार्षिक समीक्षा	18
६.३.२ अनुगमनको विधी	19
६.३.३ अनुगमनको तह.....	19
६.३.४ सूचक.....	20

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह ताम
नि. प्रमुख
प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

६.३.५ नतिजामूलक अनुगमन प्रतिवेदन	20
६.४ निष्कर्ष तथा भावी कार्यदिश	20
अनुसूचीहरू	21
अनुसूची १: तथ्याङ्क प्रमाणिकरणतथा मस्यौदा योजनामाथि छलफल कार्यशालाका सहभागीहरूको उपस्थिति तथा प्रतिबद्धता	21
अनुसूचि २: वडागत रुपमा खानेपानीको सेवाको स्तर विवरण	23
अनुसूचि ३: मौजुदा खानेपानी आयोजनाको विवरण	24
अनुसूचि ४: विद्यालय खानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि सूचकगत विवरण	27
अनुसूची ५ : विद्यालयगत खानेपानी तथा सरसफाइ विवरण	28
अनुसूची ६: स्वास्थ्य संस्थाको खानेपानीको अवस्था	30
अनुसूची ७: स्वास्थ्य संस्थाको शौचालयको सरसफाईको अवस्था	31
अनुसूची ८: स्वास्थ्य संस्थाको फोहोर व्यवस्थापन	31

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

[Handwritten signature]
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

[Handwritten signature]
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

परिच्छेद-१

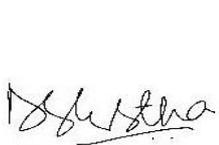
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको परिचय

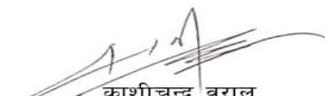
१.१ पृष्ठभूमि

पानी जीवन हो, सरसफाइ जीवनको पद्धति हो र स्वच्छता सार्थक जीवनको पहिचान हो। मानिस स्वस्थ भएर जीवनयापन गर्नका लागि स्वच्छ खानेपानी र आधारभूत सरसफाइ सुविधा आवश्यकीय कुराहरु हुन्। यिनै कुरालाई मध्यनजर गर्दै, संयुक्त राष्ट्र संघ द्वारा प्रतिपादित दिगो विकास लक्ष्य नं ६ को १ र २ मा सन् २०३० सम्ममा विश्वका सम्पूर्ण जनतालाई स्वच्छ दिगो खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने उल्लेख गरिएको छ र नेपाल सरकारले पनि यो दिगो लक्ष्य कार्यान्वयनका लागि प्रतिवद्धता जनाएको छ। यसै सन्दर्भमा नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को मौलिक हक र कर्तव्यको धारा ३५ को उपधारा ४ मा प्रत्येक नागरिकलाई खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँचको हक हुने व्यवस्था गरिएको छ। सबैलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइको पहुँच हुनुपर्ने निश्चितता यसले प्रदान गरेको छ। सोही अनुरूप नेपाल सरकारले जुन सुकै समयमा, जो सुकैलाई र जहाँसुकै ठाउँमा प्राप्त हुने गरि पर्याप्त, सुलभ, सुरक्षित, स्वीकार्य र खर्च वहन गर्न सक्ने सामर्थ्य योग्य खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाको माध्यमबाट सार्वजनिक स्वास्थ्य र जीवनस्तर सुधार गर्ने प्रमुख लक्ष्य राखेको छ। यो लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान गर्न नेपाल सरकारले खासस्व क्षेत्रगत विकास योजना पनि तयार गरेको छ। यसै अनुरूप स्थानीय तहहरुमा पनि आ-आफ्नो क्षेत्रमा स्थानीय स्तरको खासस्व योजना तर्जुमा गरि योजनाबद्ध तवरले अगाडी बढनु अपरिहार्य भएको छ। अतःस्थानीय सरकारहरुले खानेपानी र को लक्ष्य प्राप्ति र दिगो व्यवस्थापनका लागि अहिले सम्म गरिएका प्रयत्नहरुमा अझ तीव्रता दिनुकासाथै संरचनागत सुदृढिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्नु अपरिहार्य देखिन्छ।

वर्तमान परिवेशमा सरसफाइ र स्वच्छताको दायरा फराकिलो भएर प्रतिष्ठा, स्वास्थ्य, विकास निर्माण, जनजीविका, सामाजिक सशक्तिकरण र समृद्धिको आधारस्तम्भको रूपमा रुपान्तरित भइ विकासको अभिन्न अंगको रूपमा स्थापित भएको छ। तथापी परम्परागत रुपमा स्थापित रुढीवादी संस्कार, सरसफाइले स्वास्थ्यमा पुऱ्याउने सकारात्मक प्रभाव प्रतिको सचेतनाको अभाव, आवश्यक पूर्वाधारहरुको कमी, खानेपानी उपभोक्ता तथा सेवा प्रदायक निकायको चरम हेल्चेक्रयाई, अशक्तता तथा स्थानीय तहको फितलो अनुगमनका कारण खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी संरचनाहरुको समुचित प्रयोग, मर्मत सम्भार तथा स्वस्थकर बानी व्यहोरा विकास गर्ने कार्य भने चुनौती रहित बन्न सकेको छैन। साथै विपद्का अवस्थामा खानेपानी र सरसफाइका सेवा सुविधाहरुको निरन्तरता पनि अपरिहार्य देखिन्छ। त्यसैले सार्वजनिक र निजी क्षेत्रको सुदृढ साझेदारीमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको निरन्तरताको लागि प्रभावकारी रुपमा संस्थागत क्रियाशीलता, स्तरिय सेवा प्रवाह, नतिजामूलक सचेतना अभिवृद्धि, व्यापक सामाजिकरण, सामूहिक सशक्तिकरण तथा स्व-अनुगमन र फलोअप सम्बन्धि क्रियाकलापहरुको नियमित कार्यान्वयन जरुरी रहेको छ।

खानेपानी तथा सरसफाइ सेवामा सबै नागरिकको पहुँच पुऱ्याउनका लागि स्थानीय सरकारको संरचनागत सुदृढिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्नु अपरिहार्य छ। यस क्रममा स्थानीय निकायहरुलाई स्थानीय सरकारका रुपमा संस्थागत गर्ने दिशामा स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७४ ले सबैभन्दा महत्वपूर्ण योगदान गरेको छ। यस ऐनले हरेक स्थानीय निकायले क्षेत्रगत योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने र सोको आधारमा वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। योजनाबद्ध रुपमा सम्पूर्ण जनतामा सुरक्षित खानेपानी, तथा स्वच्छता प्रवर्धन कृयाकलाप संचालनका लागि बर्तमान खानेपानी तथा को अवस्था, सम्भावित श्रोतहरु, सार्वजनिक तथा संस्थागत खानेपानी तथा को अवस्था समुदायको स्वच्छता आनिबानि सम्बन्धमा सर्वेक्षण,अध्ययन छलफल गरी उपलब्ध तथ्यहरु र सूचनाहरुका आधारमा खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागको क्षेत्र विकास योजना २०७४-२०८७ संग तादाम्यता मिलाएर खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताका कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गरि बजेट समेत आंकलन गरी यस रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयार गरिएको छ। यस रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको समग्र विकासको लक्ष्य तथा उद्देश्य निर्धारण गरि सो प्राप्त गर्नका लागि आवश्यक नीति, रणनीति, प्राथमिकता पहिचान तथा परिभाषित गरी यस नगर क्षेत्रको मार्गचित्र तयार गर्नका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा गर्ने कार्य गरिएको छ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

१.२ औचित्य

संयुक्तराष्ट्र संघले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई मानवको आधारभुत अधिकारको रूपमा मान्यता दिई दिगो विकास लक्ष्यका विविध परिसूचकहरू मध्ये लाई पनि एक महत्वपूर्ण परिसूचकको रूपमा समावेश गरेको छ। संयुक्त राष्ट्र संघ द्वारा प्रतिपादित दिगो विकास लक्ष्य नं ६ को १ र २ मा सन् २०३० सम्ममा विश्वका सम्पूर्ण जनतालाई स्वच्छ दिगो खानेपानी तथा सेवाको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने उल्लेख गरिएको छ। नेपाल सरकारले संयुक्त राष्ट्र संघद्वारा प्रतिपादित दिगो विकास लक्ष्य कार्यान्वयनका लागि प्रतिवद्धता जनाई सकेको सन्दर्भमा स्थानीय सरकारहरूले दिगो र व्यवस्थित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको सुनिश्चितताका लागि योजनाबद्ध तवरले अगाडी बढनु अपरिहार्य भएको छ। खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा रास्कोट नगरपालिकाको क्षमता, वास्तविक अवस्था र भावी योजनाहरू तय गर्नका लागि यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको आवश्यकता महसुस गरि निर्माण गरिएको हो। खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता नागरिकको नैसर्गिक अधिकारको रूपमा नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको हुदा यस नगर क्षेत्रका जनतालाई सर्वसुलभ, सुरक्षित र दिगो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि सेवाको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्नु नगरपालिकाको कर्तव्य तथा जिम्मेवारी हो। योजना विना गरिने हरेक स्थानीय निकायको विकासले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको पहुँचका क्षेत्रमा आशातित सफलता नहुने हुदा स्थानीय भू-सान्दर्भिक (Geo-referenced) तथ्यगत तथ्याङ्क र वस्तुगत आधारमा समुदायसंगको छलफल र स्विकार्यतालाई समेत मध्य नजर गरी सेवाबाट वञ्चितरणमा परेका समुदायहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर योजना बनाई खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा विकास गर्न खासस्व योजना अति आवश्यक दस्तावेज भएकोले यो योजना निर्माण गरिनु अपरिहार्य छ। स्थानीय तहमा विद्यमान श्रोतहरूको औचित्यपूर्ण, समतामूलक र दिगो एकिकृत विकास योजनाको निर्माण नै खासस्व योजनाको प्रमुख अपेक्षित परिणाम भएको हुदा यो योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन अपरिहार्य देखिएको छ।

१.३ उद्देश्य

यस रास्कोट नगरपालिकाको खासस्व योजना तर्जुमा गर्नुको प्रमुख उद्देश्य स्थानीय तहमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको मौजुदा स्थितिको संकलन तथा अभिलेखिकरण गरि सेवाबाट वञ्चित समुदाय तथा क्षेत्रको लागि खासस्व सेवाको सुनिश्चितता प्रदान गर्न योजना निर्माण गर्नु रहेको छ। यसै अनुरूप खासस्व योजनाको विशिष्ट उद्देश्यहरू देहाय बमोजिक रहेका छन्।

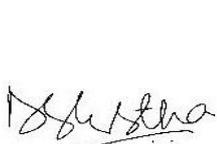
१. यस नगरपालिकाको खानेपानीका विद्यमान श्रोतहरू र मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि संरचना सुविधाहरूको लगत संकलन गरि अभिलेखिकरण गर्ने।
२. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासंग अन्तर सम्बन्धित विषयवस्तुहरू स्वास्थ्य, शिक्षा र आय आर्जनका अवसरहरू सहित यसबाट प्राप्त गर्न सकिने प्रतिफलहरूको परिचालन, प्राथमिकरण र प्रवर्धनको योजना तयार गर्ने।
३. स्थानीय तहमा सेवाबाट वञ्चित, पहुँच बाहिरका मुदायमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा प्रवाहको निश्चितता सहित अल्पकालीन र दिर्घकालीन रणनीतिक योजना तयार पार्ने।
४. स्थानीय तहको सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्थाको आधार रेखा तथ्याङ्क सहितको मापदण्ड तयार गरि उपरोक्त सेवा विस्तार निश्चित समयमा अधिमा पूर्ण (१००%) गर्न प्रतिवद्धता सहितको अवधारणा तयार पार्ने।
५. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना संग अन्य विषयगत योजनाहरूलाई एकिकृत गर्नको निम्ति स्थानीय तहलाई सहजिकरण गर्ने।

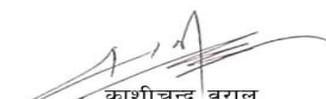
१.४ समयावधि

यस खासस्व योजनाको समयावधि नेपाल सरकार खानेपानी मन्त्रालय, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागको नेपाल खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्र विकास योजना (SDP) २०७४-२०८७ संग सामन्जस्यता हुने गरी पाँच वर्ष सम्मको हुनेछ। प्रत्येक योजनाको पाँच वर्षको समय समाप्ति संगै नयाँ योजनामा प्रवेश गर्दा यस नगरपालिकाको खासस्व योजना अद्यावधिक र पुनरावलोकन गरिने छ।

१.५ सिमितता/ अध्ययनका सिमा

साधन, श्रोत, समय, लागत, सूचना लगायत अन्य विषयवस्तुहरूको सिमितताका कारणले जुनसुकै योजना तर्जुमा प्रक्रिया पनि केही निश्चित सीमा भित्र बाँधिनेको हुन्छ, यो खासस्व योजना निर्माण कार्य नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग द्वारा प्रस्तावित ढाँचा

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

अनुसार तयार गरिएको NWASH Apps वाट प्राप्त हुन सक्ने तथ्याङ्कलाई नै यो योजना निर्माण प्रक्रियाको मुख्य सिमाक्षेत्र मानिएको छ । यस नगरपालिका क्षेत्रको खासस्व अवस्थाको मौजुदा स्थितिको आधार रेखा तयार पार्नको लागि NWASH Apps को प्रयोग गरिएको हो र यस Apps मा समावेश गरिएका NWASH/MIS Based Apps हरुमा समावेश गरिएका प्रश्नहरूको माध्यमबाट तथ्याङ्कहरू संकलन गरिएको हो । यस Apps अन्तर्गत तथ्याङ्क तथा आवश्यक सूचनाहरू नगरपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, कार्यरत कर्मचारीहरू, विद्यालय शिक्षक तथा स्वास्थ्य केन्द्रका कर्मचारीका अलावा महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूसंग छलफल गरी संकलन गरिएको हो । घरधुरी तहको सरसफाइ स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको सूचनाहरू संकलन गर्न सम्पूर्ण घरपरिवारमा नै पुगि सूचनाहरू संकलन गर्न नसकिएकोले नमुना पद्धति अपनाइ १० प्रतिशतको अन्तरालमा नमुना संकलन (Random Sampling Method) विधिबाट सम्बन्धित घरधुरीमा पुगि गणकद्वारा सूचनाहरू संकलन गरि प्राप्त तथ्यहरूलाई सामान्यिकरण गरिएको छ । तथ्याङ्कहरू संकलनका लागि स्थानीय प्राविधिक तथ्याङ्क संकलकको अभाव भएकोले कतिपय प्राविधिक सूचनाहरू समेत गैर प्राविधिक तथ्याङ्क संकलकहरूको माध्यमबाट संकलन गरिएको हो

१.६ तयारी विधि र प्रकृया

यस रास्कोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयारीका क्रममा तपशिलका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएको छ;

१.६.१ खासस्व योजनाको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन

नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग द्वारा प्रस्तावित ढाँचामा प्रस्तावित विषय वस्तु तयारीका लागि फिल्ड सर्वेक्षणका अनुसूची र प्रश्नावलीहरूको पुनरावलोकन गरिएको थियो । यस नगरपालिकाको खासस्व योजना प्रक्रिया अन्तर्गत सर्वेक्षण औजार तयार गर्दा ऐन, नियम र निर्देशिकामा भएका व्यवस्थाको समेत उपयोग गरी निम्न विधि र प्रक्रिया पुरा गरी आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गरिएको थियो;

- ऐन, नियम, निर्देशिका तथा प्रतिवेदन अध्ययन तथा पुनरावलोकन
- खासस्व योजना तर्जुमा सम्बन्धी पालिकाको सोचमाथि छलफल र निर्माणको लागि पालिका स्तरीय निर्णय गरिएको थियो
- खासस्व योजना तर्जुमाका लागि संलग्न हुने संघीय अथवा प्रदेशका सरकारी निकाय वा विकास साझेदार संस्थाहरूसंगको वार्ता, परामर्श र छलफल तथा निर्णय सहित समझदारी र सहमती गरिएको थियो ।
- सेवा प्रदायक संस्थाहरूको छनौट उनीहरूका लागि अभिमुखिकरण, तालिम (NWASH MIS Operation Training) र परिचालनका क्रियाकलाप संचालन गरिएको थिए ।
- पालिकास्तरमा अवधारणापत्रको प्रस्तुती तथा दुरदर्शीता र परिदृश्य निर्माण कार्यशाला संचालन गरिएको थियो ।
- समग्रमा यस नगरपालिकाको खासस्व योजन तर्जुमाका लागि सेवा प्रदायक संस्थाका तर्फबाट निम्न अनुसारको मानव संसाधनको व्यवस्था गरिएको थियो ।

१. खासस्व योजना विज्ञ – टोली नेता :	१ जना
२. सामाजिक परिचालक/ गणक /सब इञ्जिनियर :	१ जना (प्रति वडा कम्तिमा एका दरले)
३. इञ्जिनियर (IT/GSI) विज्ञ:	१ जना
४. दस्तावेजीकरण विज्ञ:	१ जना

१.६.२ नगरपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण गोष्ठी तथा सहमति निर्माण

यस नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा सम्बन्धमा भएका निर्णय, योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्यनिर्देश तथा योजना तर्जुमा निर्देशिका बमोजिक नगरपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण गोष्ठी तथा सहमति निर्माण कार्यशाला गोष्ठी मिति २०७६ साल कार्तिक २८ गते सम्बन्धित सबै पक्षबीच आपसी सरसल्लाह र समझदारी कायम गरी योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई अगाडि बढाइएको थियो । उक्त कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना नगरपालिकाले गरेको थियो भने सहजिकरण सम्बन्धित विषय विज्ञद्वारा गरिएको थियो । गोष्ठीमा विद्यमान अवस्थामा योजनाको आवश्यकता, योजना तर्जुमा प्रक्रिया, सरोकारवालाको भूमिका तथा योजना निर्माणका लागि आवश्यक तथ्यांक बारे छलफल गरी योजना तर्जुमा कार्यतालिका समेत तयार गरी छलफल गरिएको थियो । खासस्व योगना तर्जुमा कार्यमा सहयोग तथा समन्वयको

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह ताम
नि. प्रमुख
जवान सिंह ताम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयूक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

लागि सोहि अभिमुखिकरण गरी नगरपालिका स्तरीय पाँच सदस्यीय कार्यदल (Task Force) र केन्द्रीय व्यक्ति (Focal Person) मनोनयन गरिएको थियो ।

१.६.३ तथ्याङ्क संकलन तथा लेखाजोखा

विषयगत तथ्याङ्क संकलनका लागि N-WASH Apps को प्रयोग गरिएको थियो र यस Apps मा समावेश गरिएका बाह्र N-WASH/MIS Based Apps मा समावेश आवश्यक चेकलिष्ट तथा प्रश्नावली अनुसार फिल्ड सर्वेक्षण तथा विभिन्न निकाय, संघ-संस्था र विषयगत क्षेत्रबाट आवश्यक तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । यसक्रममा अपुग तथा पर्याप्त हुन नसकेका तथ्यांक तथा सूचनाका लागि परामर्श दातृ संस्थाका विज्ञ टोलीले सम्बन्धित कार्यालय र संघ-संस्थामा भेटघाट गरी सम्बन्धित पदाधिकारी र कर्मचारीहरूसँग छलफल गरी आवश्यक तथ्यांक संकलन गरिएको थियो । फिल्ड सर्वेक्षणको माध्यमबाट तथ्याङ्क/सूचना संकलनका लागि गणकहरूलाई N-WASH MIS सम्बन्धि तीन दिने प्रशिक्षण दिइएको थियो । यो प्रशिक्षणमा N-WASH MIS मा प्रयोग हुने १२ वटा Apps को गणकलाई व्यावहारिक अभ्यास पनि गरिएको थियो । N-WASH MIS मा प्रयोग हुने १२ वटा Apps हरू मध्ये प्रमुख एउटा N-WASH Inventory पूर्ण प्राविधिक भएकोले यसका प्रशिक्षार्थी गणकहरू पनि प्राविधिक पृष्ठभूमिकै छानिएको थियो र आवश्यक सूचना र तथ्याङ्कहरू संकलन गरिएको थियो ।

१.६.४ तथ्याङ्क प्रशोधन, विश्लेषण र मस्यौदा तयारी

विभिन्न माध्यमबाट संकलित सूचना र तथ्याङ्कहरूको पुनरावलोकन गरि तथ्याङ्कहरूको संहिता र प्रारम्भिक फिल्ड प्रतिवेदन तयार पारिएको थियो र विज्ञहरूको सहयोगमा प्रशोधन तथा विस्तृत विश्लेषण गरि यस नगरपालिकाको खानेपानी, तथा स्वच्छता स्थिति वर्तमान स्थितिको मौजुदा स्थितिको पहिचान गरि आधार रेखा तयार पारिएको छ । तत्पश्चात, वार्ड स्तरीय छलफल र परामर्श गोष्ठीबाट प्रमाणीकरण भएको तथ्याङ्क र सूचनाको आधारमा खासस्व योजना तर्जुमा खाका अनुसार मस्यौदा खासस्व योजना तयार पारिएको थियो । यो मस्यौदा यस नगरपालिका जनप्रतिनिधि, कार्यपालिका, कार्यकारी, प्राविधिकहरू, कार्यदल सहित स्थानीय तहमा कार्यरत खासस्व क्षेत्रका सरोकारवाला संस्थाका प्रतिनिधिहरूसहित उपस्थित एक दिने गोष्ठीको आयोजना गरि सो मस्यौदा योजना प्रस्तुत गरिएको थियो । सो गोष्ठीमा खासस्व योजनाको बुँदागत छलफल गरि उपस्थित सहभागीहरूको सुझाव, पृष्ठपोषण प्राप्त गरी मस्यौदा योजनामा समावेश गरीएको थियो । साथै वार्ड स्तरमा प्राप्त अल्पकालिन, मध्यकालिन, दीर्घकालिन आयोजनाहरूलाई प्राथमीकीकरणका लागि सो गोष्ठीमा सहजीकरण गरिएको थियो । प्राथमीकीकरणमा परेका ती आयोजनाहरूलाई कसरी आगामी योजनामा कसरि समावेश गर्ने भन्ने बारे गोष्ठीबाट सुझाव ग्रहण गरी ती सबै सुझाव र गोष्ठीको कार्य विवरणको अभिलेखिकरण गरी योजना प्रतिवेदनमा संलग्न गरिएको छ । अतः नगरपालिका स्तरीय गोष्ठीबाट प्राप्त सुझाव, पृष्ठपोषण र आयोजनाहरूको प्राथमीकीकरणको आधारमा यस नगरपालिकाको पहिलो खासस्व योजनाको रूपमा तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.६.५ खासस्व योजना प्रमाणीकरण गोष्ठी

यो योजना तर्जुमाका विभिन्न चरण तथा प्रक्रियाबाट प्राप्त उपलब्धीलाई अन्तिम रूप दिन पालिका स्तरीय योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना गरिएको थियो । गोष्ठीमा आवधिक तर्जुमाको दिशानिर्देश गर्ने विषयगत प्रतिनिधि, विषयगत निकायका प्रतिनिधि, संघ-संस्थाका प्रतिनिधि, नीजि क्षेत्र, लक्षित वर्गको सक्रिय सभागिता रहेको थियो । गोष्ठीमा प्रस्तावित खानेपानी तथा का दुरदृष्टि, परिलक्ष्य, लक्ष्य, रणनीति, अन्य विकासका साझेदारहरूको संलग्नता, नगरपालिकाको खासस्व कार्यक्रमहरूको बजेट, जलवायु परिवर्तनका असर र अनुकूलन योजना, विपद व्यवस्थापनका योजना, संस्थागत क्षमता छलफलका अलावा प्राप्त सूचना र तथ्याङ्कहरूको पुष्टिकरण गर्ने कार्य गरिएको थियो । यो योजना दस्तावेजको वैधानिक आधारका लागि सरोकारवाला निकायबाट प्राप्त सुझाव र पृष्ठपोषणलाई समायोजन गरी योजना विज्ञ टोलीद्वारा यो योजना दस्तावेजलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ ।

१.६.६ खासस्व योजना तयारी तथा सार्वजनिकिकरण

यो खासस्व योजना नगरपालिकाको बैठकबाट कार्यान्वयनको प्रतिबद्धता सहित स्वीकृत गरी आगामी नगरपरिषदबाट पास गर्ने गरी प्रमाणीकरण र सार्वजनिकिकरण गरिएको छ । यसका साथै खासस्व क्षेत्रको यो योजनामा आधारित भई यस नगरपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरी यो योजना कार्यान्वयन गरिनेछ । ऐन नियम तथा नीतिगत व्यवस्था तथा निर्धारित ढाँचा अनुसार खासस्व योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा सिकाइको अभिलेखन तथा योजना अद्यावधिक कार्यमा प्रयोग गरिनेछ ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मिमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जिवान सिंह बम
नि. प्रमुख
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

परिच्छेद-२

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण

२.१ भौगोलिक अवस्थिति र बनोट

रास्कोट नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति हेर्दा यो कर्णाली प्रदेशको कालिकोट जिल्लामा पर्ने नौ स्थानीय तह - 6 गाउँपालिका र 3 नगरपालिका मध्य एक हो । नेपाल अधिराज्यको मध्यपश्चिम क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने कर्णाली प्रदेशमा अवस्थित रास्कोट नगरपालिका एक दुर्गम हिमाली क्षेत्र हो । यस नगरपालिकाको नाम साबिकको रास्कोट गा.वि.स बाट रहन गएको हो ।संवैधानिक व्यवस्था बमोजिक गाउँ विकास समितिलाई बिस्तार गरेर बनाइएको नेपालको नयाँ निर्मित स्थानीय प्रशासनिक एकाईको आधारमा यो नगरपालिका साबिकका सिपखाना, स्यूना र फुकोट गाविसका वडाहरु समावेस गरि बनेको हो र यसमा ०९ नगरका वडा संख्या रहेका छन् । नेपाल सरकारले वि.सं. २०७४ साउन २८ गते स्थानीय तहको सङ्ख्या ७४४ बाट बढाएर ७५३ मा सीमित गरेको थियो । नयाँ निर्णय अनुसार अब नेपालमा जम्मा ७५३ स्थानीय तह रहेको छ जसमा ६ महानगर, ११ उपमहानगर, २७६ नगरपालिका र ४६० गाउँपालिकारहेको छ सोहि अनुरूप यो रास्कोट नगरपालिकाको प्रशासनिक अस्तित्व कायम भएको हो ।यस नगरपालिकाको प्रशासनिक केन्द्र स्यूनामा रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति:

समावेश भएका साबिक नपा वा वडाहरु: सिपखाना, स्यूना, फुकोट
जनसंख्या: १६२७२
क्षेत्रफल: ५९.७३ वर्ग कि.मी.
प्रस्तावित केन्द्र: साबिक स्यूना गा.वि.स. को कार्यालय
वडा संख्या: ०९

सीमाना:

पूर्व: पंचालझरना गा.पा.
पश्चिम: सान्नी त्रिवेणी गा.पा.
उत्तर: सान्नी त्रिवेणी गा.पा. र बाजुरा जिल्ला
दक्षिण: पंचालझरना गा.पा.

२.२ पहुँच

यस रास्कोट नगरपालिका क्षेत्र भित्रका यातायात सेवा र प्रमुख बजार केन्द्रहरुका आधारमा पहुँच पक्षको विश्लेषण गरिएको छ ।

२.२.१ यातायात सेवा

यातायात सेवा अन्तर्गत 9 वटा वडामा कच्ची सडक निर्माण भएको । धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थल र वडा वस्तिमा सम्म जानको लागि केहि ठाउँमा मात्र सडक निर्माण भएको छ । यस नगरपालिकामा सडक भएको क्षेत्रमा जिप, ट्याक्टर, वाईक, ट्रकको उपलब्धता भएको भएता पनि रिक्सा, ट्याक्सिको साथै सडकमा गुड्ने अन्य साधनको सम्भावना रहेको छ र नगरपालिकाको सबै वडामा कृषि रोड विस्तार गर्नु अति आवश्यक रहेको छ ।

तालिका नं २.१ यातायात सेवासम्बन्धि विवरण

वडा नं.	सेवाको अवस्था	पूर्वाधारको अवस्था
१	कच्चि सडक: तुसार खोर सम्म मात्र पुगेको	गाउँ वस्तिसम्म सडक निर्माण भईरहेको अवस्था
२	कच्चि सडक: सेरा सम्म मात्र पुगेको	गाउँ वस्तिसम्म सडक निर्माण भईरहेको अवस्था
३	कच्चि सडक: भवानी काँध सम्म लिनु पर्ने	धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलसम्म सडक निर्माण गनुपर्ने
४	कच्चि सडक: देउर पटन सम्म लिनु पर्ने	धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलसम्म सडक निर्माण गनुपर्ने
५	कच्चि सडक भएको अन्य ठाउँमा निर्माण हुँदै गएको	धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलसम्म सडक निर्माण गनुपर्ने
६	कच्चि सडक भएको अन्य ठाउँमा निर्माण हुँदै गएका	धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलसम्म सडक निर्माण गनुपर्ने
७	कच्चि सडक भएको अन्य ठाउँमा निर्माण हुँदै गएका	धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलसम्म सडक निर्माण गनुपर्ने

काशीचन्द्र बराल प्रमुख
मिमसरा बम शाही नगर उप-प्रमुख
जीवान सिंह बस्नेत नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

वडा नं.	सेवाको अवस्था	पूर्वाधारको अवस्था
८	सडक निर्माण हुँदै गरेको तर प्रत्येक वस्तिमा पुगेको छैन	प्रत्येक वस्तिमा सडक निर्माण गनुपर्ने
९	सडक निर्माण हुँदै गरेको तर प्रत्येक वस्तिमा पुगेको छैन	प्रत्येक वस्तिमा सडक निर्माण गनुपर्ने

श्रोत: योजना कार्यशाला गोष्ठी तथा छलफल, २०७६

२.२.२ प्रमुख बजार केन्द्रहरू

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र शान्तिघाट, आरसिपी बजार, सेरा बजार र भातडी बजारमा मालसामान किनबेच गरिन्छ । वडा वस्ति देखि बजार सम्म पैदलयात्रा गर्दा १ घण्टा देखि ५ घण्टा सम्म समय खर्च गरेर बजार सम्म आइपुग्दिन्छ । यस नगरपालिकाका मानिसहरू आफुलाई नजिक हुने बजारमा गएर दैनिक उपभोग्य सामानहरू आपूर्ति गर्दछन् । यस क्षेत्रको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा पनि प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं २.२ प्रमुख बजार केन्द्रहरू

सि.नं.	बजार क्षेत्र	ठेगाना	पाएकपर्ने स्थानहरू	न.पा.कार्यालयबाटको दुरी समय
१	शान्तिघाट	रानपा ६	वड्डाला, औल, मेहलमुडी, मान बजार, रानपा १ देखि ९	१० कि.मि. पैदल ५ घण्टा
२	RCP बजार	रानपा ५	बहुनथान, स्युना, सिमखाना, लेकबस्ति, मुम्रा, फुकोट	पैदल १ देखि ३ घण्टासम्म
३	सेरा बजार	रानपा २	लहरेला, मुम्रा, क्यूरी, न्यौपानेवडा, छविसेवाडा, पुथुरवाडा, जनालीकोट	पैदल २ घण्टा सिंचाईको व्यवस्था छ
४	भातडी बजार	रानपा ८	रावलवाडा, तामाकोट, सागाटिया	

श्रोत: योजना कार्यशाला गोष्ठी तथा छलफल, २०७६

२.३ भूउपयोग तथा वातावरण

पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित कालिकोट जिल्ला अन्तर्गतको यो नगरपालिकाको भू-क्षेत्र विविधतायुक्त छ । नगरको लेख खण्ड केहि पहाडी भू-भागमा हिउँ पर्ने गर्छ । यस नगरपालिकाको भू-क्षेत्र भिरालो रहेको देखिन्छ । यस नगरपालिकाको अधिकांश भू-भाग चट्टान छ भने केहि भू-भाग घाँसे भीरपाखा तथा चरन क्षेत्रको रूपमा रहेको छ । प्राकृतिक श्रोत साधन विशेष गरी बहुमुल्य तथा प्रशिद्ध जडिबुटी, र सांस्कृतिक तथा धार्मिकस्थल यस नगरपालिकाकाको विकासका संभाव्य श्रोतहरू हुन् ।

२.४ आधारभूत जनसाङ्ख्यिकी

यो नगरपालिका भित्रको घरधुरी तथा जनसंख्याको अवस्थालाई हेर्दा वडागत हिसाबले फरक फरक स्थिति रहको छ । यस स्थानमा ३०१६ घरधुरीमा जनसंख्या १९१६८ र औषत घरधुरीको आकार ६.३४ रहेको देखिन्छ । सबभन्दा बढी वडा नं. ८ फुकोटको घरधुरी ४६१, जनसंख्या २९८३ र सबभन्दा कम वडा नं. ७ फुकोटको घरधुरी १४८, जनसंख्या ९२० रहेको पाइएको छ । यस नगरपालिकाको जनसंख्या सम्बन्धी विस्तृत थप विवरण देहाय बमोजिक रहेको छ ।

तालिका नं २.३ आधारभूत जानसाङ्ख्यिकविवरण

वडा नं	साबिक गाविसहरू	साबिक वडा नं.	घरधुरी	जनसंख्या जम्मा	औषत घरधुरी आकार
१	सिपखाना	२-४,६	४३६	२७३१	६.२६
२	सिपखाना	१,५	३४२	२१३९	६.२५
३	सिपखाना	७,८,९	३००	१७९८	५.९९
४	स्युना	१,२,३	२८७	१८०६	६.२९
५	स्युना	४,५,७	३७७	२३९१	६.३४
६	स्युना	६,८,९	३३१	२०७२	६.२६
७	फुकोट	५,६	१४८	९२०	६.२२
८	फुकोट	४,७,८,९	४६१	२९८३	६.४७
९	फुकोट	१,२,३	३३४	२३२८	६.९७
	जम्मा		३०१६	१९१६८	६.३४

श्रोत: नगरपालिका प्रोफाईल, २०७६

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

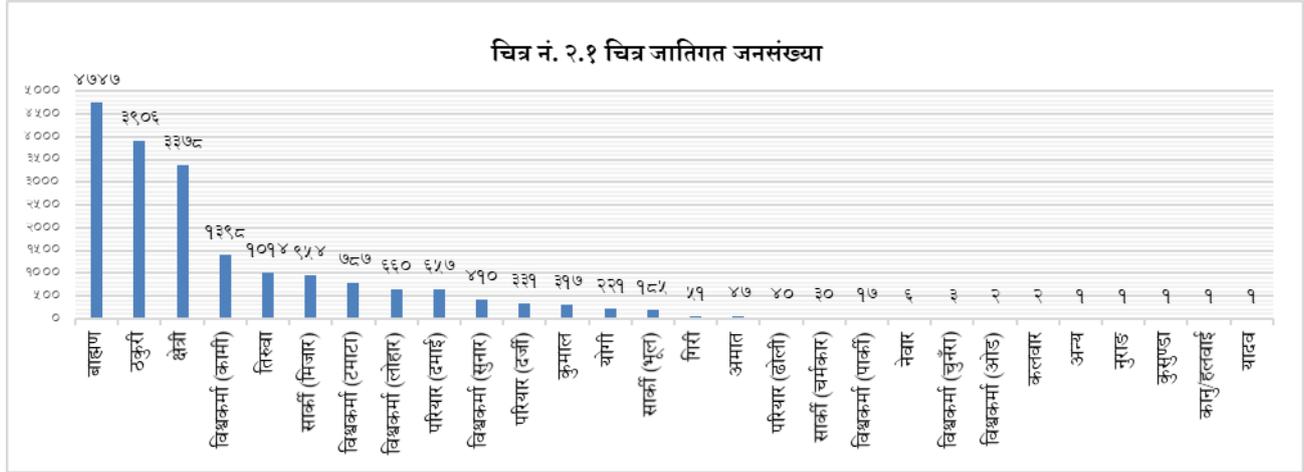
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

जात जातिको जनसांख्यिक विवरण

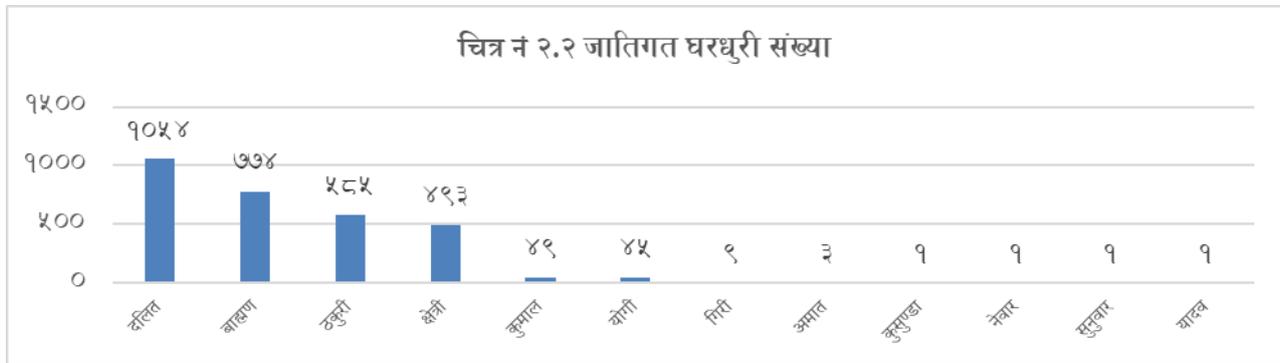
जातजाति समूह अनुसार जनसंख्या वितरण विश्लेषण गर्दा यस नगरपालिकामा सबै भन्दा वढी पहाडी बाह्यणको संख्या ४७४७, ठकुरीको संख्या ३९०६ र क्षेत्रीको संख्या ३३७८ समूहको जनसंख्या रहेको पाइयो। सभ भन्दा कम नेवार ६, विश्वकर्मा (चुनार) ३, विश्वकर्मा (ओड) २, कलवार २, अन्य, नुराड, कुसुण्डा, कानु हलवाइ र यादव १/१ रहेको देखिन्छ। यस पालिकाको जात जातिको जनसांख्यिक विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

श्रोत: नगरपालिका प्रोफाईल, २०७६

जातिगत घरधुरीको विवरण

यस रास्कोट नगरपालिकाको जातिगत घरधुरीका आधारमा सबभन्दा बढी दलित घरधुरी १०५४ र सबभन्दा कम कुसुण्डा, नेवार, सुनुवार र यादव घरधुरी १/१ रहेका छन्। यस नगरपालिकामा दलित जातिको बाहुल्यता सबभन्दा बढी र अन्य जातिको क्रमश बाह्यण, ठकुरी, क्षेत्री, कुमाल, योगी, गिरी, अमाल, कुसुण्डा, नेवार र यादव कम हुदै आएको देखिन्छ। जातिगत घरधुरीको विस्तृत विवरण तलको चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ।

श्रोत: नगरपालिका प्रोफाईल, २०७६

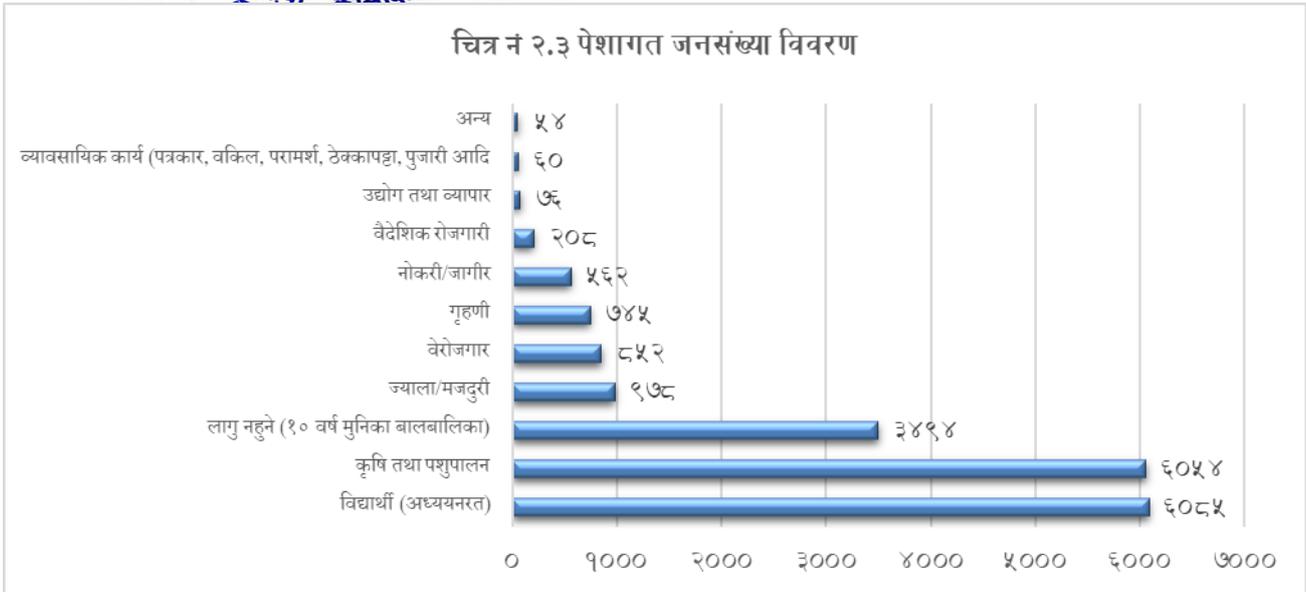
पेशा जनसांख्यिक विवरण

कुनै पनि स्थानको आर्थिक विकासको मुख्य आधार भनेको नै त्यहाँ बसोबास गर्ने मानिसहरु के कस्तो पेशा व्यवसायमा संलग्न छन् भन्ने कुराले निर्धारण गर्दछ। साथै आर्थिक विकासको मुख्य आधार र मेरुदण्ड भनेकै पेशा हो, कुनै पनि स्थानको समृद्धिको पहिचान त्यस ठाउँको रोजगारीको अवस्थाले जनाउने गर्दछ। अतः यस नगरपालिकामा बसोबास गर्ने मानिसहरुको मुख्य पेशा भनेकै कृषि, व्यापार व्यवसाय र पशुपालन हो। हालको पेशागत आधारमा विद्यार्थी अध्ययनरत ६०८५ सबभन्दा हो भने सभभन्दा कम अन्य ५४ मा देखिन्छ। पेशागत जनसंख्यालाई विभिन्न पेशामा संलग्न घरपरिवारको विस्तृत विवरण तलको चित्रमा समावेश गरिएको छ।

 काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख

 मिमसरा बम शाही
 नगर उप-प्रमुख
 मीमसरा बम
 नगर उप-प्रमुख

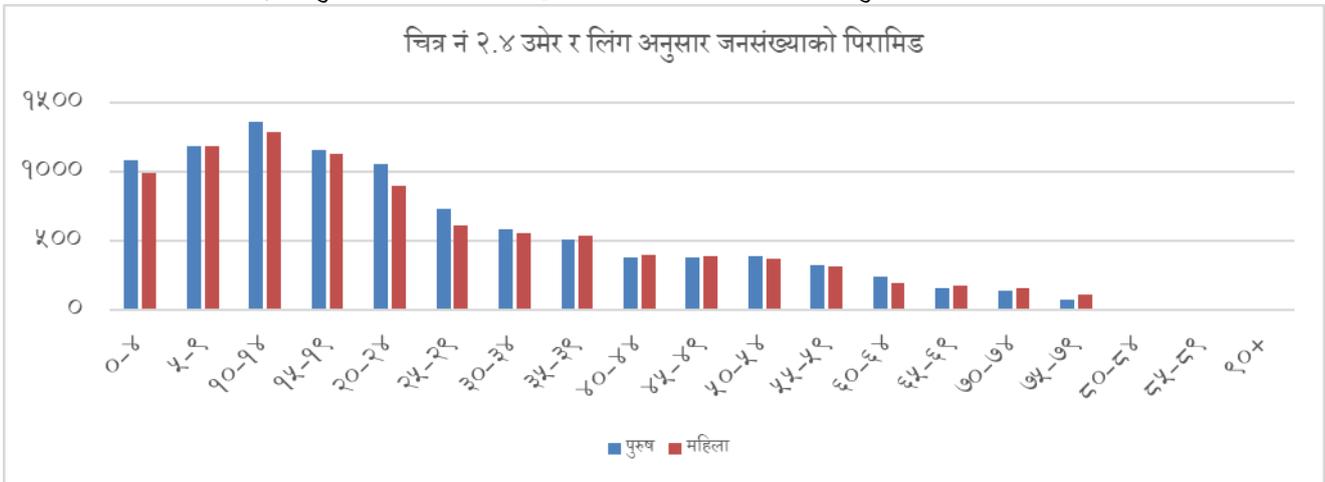
 जवान सिंह ताम
 नि. प्रमुख
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

श्रोत: नगरपालिका प्रोफाइल, २०७६

उमेर र लिंग अनुसारको जनसांख्यिक विवरण

यस रास्केट नगरपालिका क्षेत्र भित्रको ० देखि ४ वर्षको समूहबाट ९० वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहमा विभाजन गरि जम्मा १९ वटा उमेर समूहमा विभाजन गरि देखाइएको छ । सबभन्दा बढी जनसंख्या भएको महिला र पुरुषको उमेर १० देखि १४ वर्ष र सबभन्दा कम जनसंख्या भएको उमेर ८० देखि माथि रहेको देखिन्छ । तुलनात्मक रूपमा बाल्यावस्थाको उमेरको जनसंख्या धेरै र बृद्धावस्थाको उमेरको जनसंख्या कम रहेको छ । विभिन्न खोपका कारण बाल मृत्युदरमा न्युन भइ बालबालिकाको जनसंख्या तिव्र गतिमा बृद्धि हुदै आएको छ । यस नगरपालिकाको उमेर र लिंग अनुसार जनसंख्याको विस्तृत विवरण तलको पिरामिडमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

श्रोत: नगरपालिका प्रोफाइल, २०७६

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
जवान सिंह बम
नगर कार्यपालिकाको अध्यक्ष
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

परिच्छेद-३

पालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता स्थिति

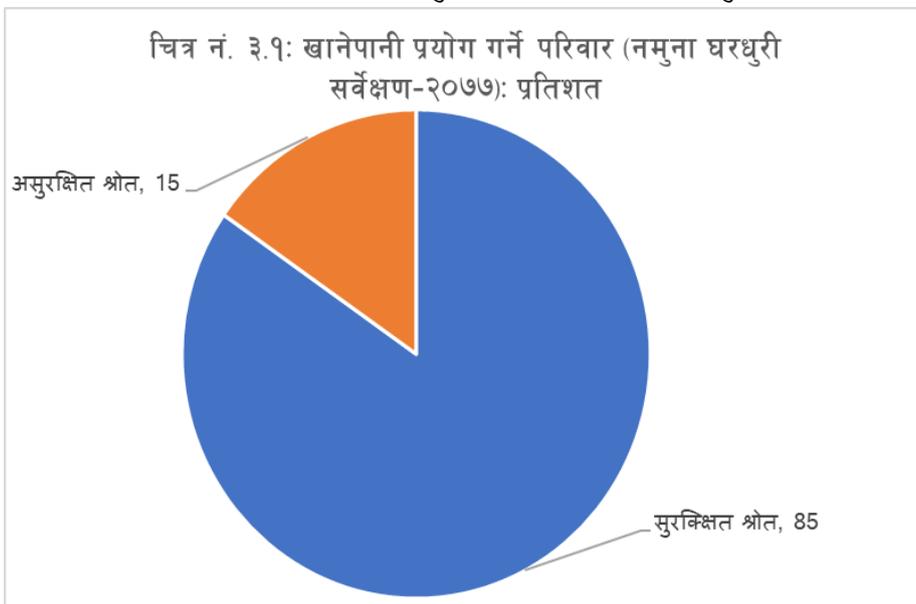
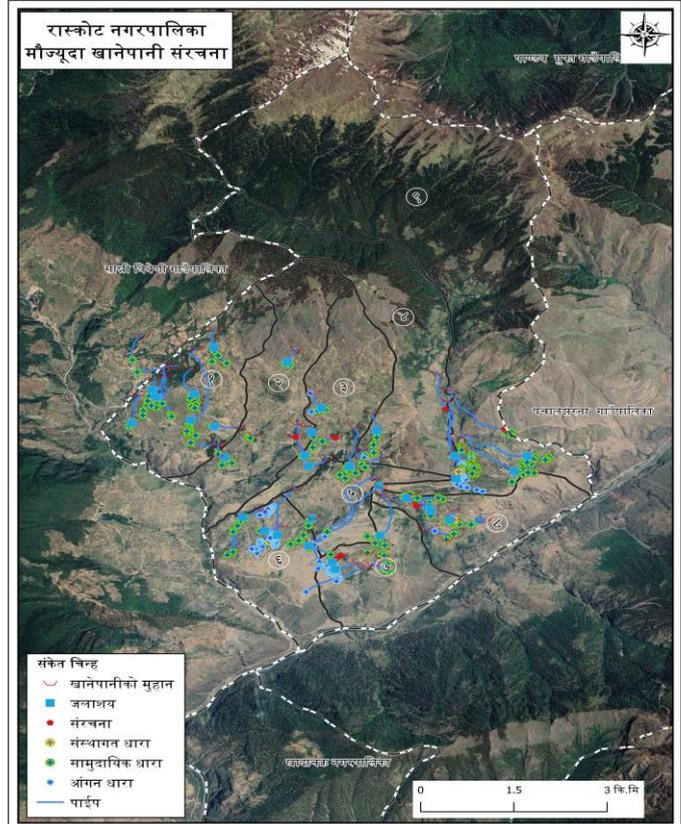
कालिकोटका अन्य स्थानीय निकाय भन्दा यो नगरपालिकाको खानेपानीका श्रोतका हिसावले अलि सुविधा योग्य ठाउँमा पर्दछ । वर्तमान अवस्थामा जलवायूमै आएको परिवर्तन र त्यसले पानीका क्षेत्रमा पारेको असरहरुलाई नजर अन्दाज गर्दा यस रास्कोट नगरपालिका वासीको आवश्यकता परिपूर्तिमा तत्कालका लागि पन्ध्र श्रोतहरु भएता पनि श्रोतको उचित संरक्षण र व्यवस्थापन हुन नसके भविष्यमा संकट आउन सक्ने देखिन्छ । यस नगरपालिकामा परम्परागत रुपमा निर्माण गरिएका धारा तथा सार्वजनिक खानेपानीका स्रोतहरुबाट पाइप प्रणाली जडान गरि समुदायले खानेपानीको रुपमा प्रयोग गरिरहेका छन् ।

३.१ पालिकाको खानेपानीको अवस्था

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको खानेपानीको अवस्थालाई पानीको प्राथमिक स्रोत, खानेपानीको सेवाको पहुँच, पानीको गुणस्तर, खानेपानीका चालु योजनाहरु, खानेपानी योजनाहरुको सुचारुपन तथा कार्यक्षमता र हाल खानेपानी पहुँच भएका वस्तिहरुका आधारमा विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१.१ पानीको प्राथमिक स्रोतहरु

यस नगरपालिका क्षेत्रमा दीगो र व्यवस्थित स्रोत सहितको खानेपानी आपूर्ति प्रणाली विकास हुन सकेको छैन । प्रयोगमा रहेका स्रोतहरुमा निजी धारा, सार्वजनिक धारा तथा मुहान रहेका छन् । एउटै स्रोतबाट पर्याप्त र नियमित खानेपानी आपूर्तिको सुनिश्चितता नभएका कारण एउटै घरपरिवारले विभिन्न स्रोतबाट खानेपानी आपूर्ति/उपभोग गर्ने गरेको स्थिति छ । खानेपानीको सुरक्षित स्रोतबाट उपभोग गर्ने ८५ प्रतिशत र असुरक्षित स्रोतबाट उपभोग गर्ने १५ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन् । खानेपानीका लागि विभिन्न स्रोतहरुको प्रयोग भइरहेको अवस्थामा विभिन्न घरपरिवारको खानेपानीको प्राथमिक स्रोत (सम्बन्धित घरपरिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत) चित्र नं ३.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

मानिस र प्रकृतिका लागि अत्यावश्यक वस्तु पानीको समस्या चिन्ता र चासोको विषय बन्दै गईरहेको छ । तीव्र जनसंख्या वृद्धि भएसँगै पानीको चुनौती थपिएको छ र पानीको सहि उपयोग तथा त्यसका स्रोतको संरक्षणमा चेतना अभिवृद्धि र स्रोतको दिगो व्यवस्थापन आजको आवश्यकता हो । यस रास्कोट नगरपालिकामा गरिएको कूल २३२ नमुना घरधुरी सर्वेक्षण -२०७६ अनुसार कुल ८५ प्रतिशत घरपरिवारमा खानेपानी प्रणालीको धारा अर्थात् पाइपबाट

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत १४

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

वितरित खानेपानीको पहुँच नभएको देखिन्छ । पाइपबाट वितरित धाराको पानी उपलब्ध नभएका करिब १५ प्रतिशत घरपरिवारले असुरक्षित खानेपानीका प्राथमिक श्रोतहरू जस्तै: खोला, कूलो र अन्य श्रोतको पानी प्रयोग गर्ने गरेको पाईएको छ । विभिन्न पानीको श्रोत प्रयोग गर्ने तथा पाइपबाट वितरित पानीको पहुँच भएका परिवारको विवरण माथि दिएको बार ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१.२ खानेपानीको सेवाको पहुँच

पानी नै जीवन हो, जीवन जिउनका लागि पानी अपरिहार्य हुन्छ । खानेपानी सहज रूपमा उपलब्ध हुन सकेन भने जीवनशैली नै कठिन हुन्छ । पानीका कारण विभिन्न रोगबाट समस्या झेलनु पर्दछ । त्यसै कारण प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानीमा पहुँचको हकको सुनिश्चित गर्न यो नगरपालिकाले खानेपानी तथा को आवश्यकतालाई विगतका दिनदेखि महत्व दिँदै आएको छ । हालसम्म खानेपानीको गुणस्तरमा सुधार गर्न खानेपानीका मुहान संरक्षण र स्रोत वरिपरी सरसफाइ गर्ने गरिएको भएता पनि आगामी दिनहरूमा प्रभावकारी कार्यक्रमहरू ल्याउन र संचालन गर्न आवश्यक देखिन्छ । यस पालिकाको क्षेत्रगत खानेपानी सेवाको पहुँचको अवस्थालाई तलको तालिका र चित्रमा विश्लेषणका गरिएको छ । यस नगरपालिकाका जम्मा ३०१६ घरधुरी मध्ये २२९४ (७६) प्रतिशत घरधुरीहरूले पाइप प्रणालीबाट खानेपानी सुविधा पाइका छन् भने ७२२ (२४) प्रतिशत घरधुरीहरूले अन्य श्रोतहरू जस्तै ढुङ्गेधारा, कुवा तथा खोलाको पानी प्रयोग गरिरहेको देखिन्छ । वडा नं. ८ का शतप्रतिशत ४६९ घरधुरीले पाइप प्रणालीद्वारा खानेपानी सुविधा उपभोग गरेको र वडा नं. का ३०० घरधुरी मध्ये ७५ घरधुरीले पाइप प्रणालीद्वारा खानेपानी सुविधा उपभोग गरी बाँकी २२५ घरधुरीहरूले अन्य श्रोतबाट खानेपानी सुविधा उपभोग गरेको देखिन्छ ।

तालिका नं ३.१ वडागत रूपमा खानेपानी सेवा प्राप्त गर्ने घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	पाइप प्रणालीबाट खानेपानी सुविधा पाउने घरधुरीहरू	अन्य श्रोतबाट लाभान्वित घरधुरीहरू
१	४३६	४१८	१८
२	३४२	२५६	८६
३	३००	७५	२२५
४	२८७	२९९	७६
५	३७७	९४३	२३४
६	३३९	२६५	६६
७	९४८	९४८	०
८	४६९	४६९	०
९	३३४	३९७	१७
जम्मा	३०९६	२२९४	७२२

श्रोत: N-WASH घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ को आधारमा गरिएको प्रक्षेपण

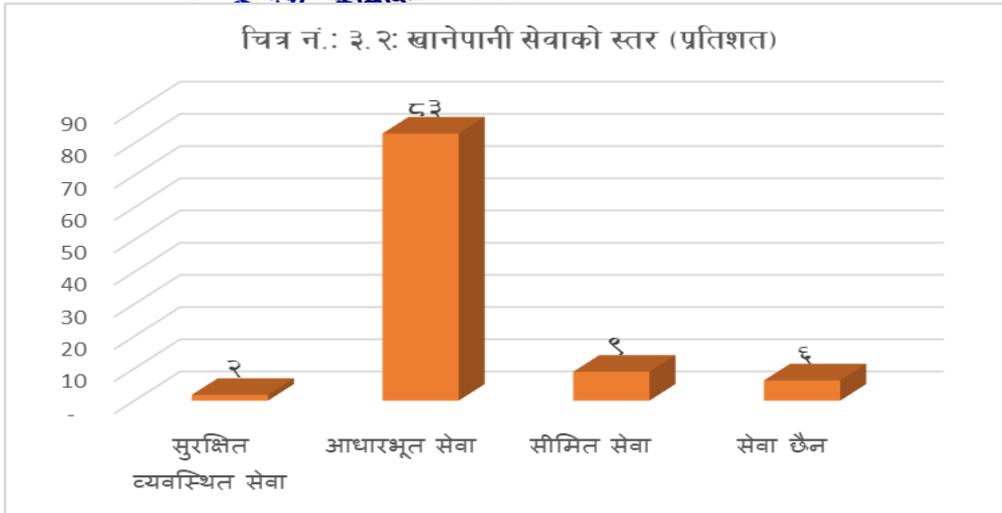
यस रास्कोट नगरपालिकामा खानेपानीको सर्वसुलभ पहुँच पुर्याउनुको साथै अपेक्षित रूपमा पानी जन्य रोगहरूको प्रकोप निराकरणको प्रयास भईरहेको छ । यसै सन्दर्भमा खानेपानीको गुणस्तरमा समेत सुधार ल्याउन निर्माण हुने नयाँ आयोजनामा समेत खानेपानीको गुणस्तरलाई मध्यनजर गरी आयोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ । N-WASH Apps बाट गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार वर्तमान अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा यस नगरपालिकाको खानेपानी सेवाको स्तर वर्गीकरण अनुसार २ प्रतिशत घरपरिवारले सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थापन गरिएको खानेपानी प्राप्त गरेको, ८३ प्रतिशत घरपरिवारले आधारभूत खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको र ९ प्रतिशत घरपरिवारले सीमित खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ भने ६ प्रतिशत जनसंख्यामा हाल सम्म पनि खानेपानीको पहुँच नपुगेको देखिन्छ । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रगत विकास योजना अनुरूप खानेपानी सेवाको स्तरलाई निम्न बमोजिक वर्गीकरण गरेको पाइन्छ ।

 काशीचन्द्र बराल प्रमुख
 मिमसरा बम शाही नगर उप-प्रमुख
 जीवन् सिंह बम नगर उप-प्रमुख
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

चित्र नं.: ३.२: खानेपानी सेवाको स्तर (प्रतिशत)

- सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थापन गरिएको खानेपानी: आधारभूत खानेपानी श्रोत जुन घर परिसर भित्र जतिवेला पनि उपलब्ध छ र दिसाजन्य तथा अन्य प्रमुख रासायनिक प्रदुषणबाट मुक्त छ ।
- आधारभूत खानेपानी सेवा: सुधारिएको खानेपानीको श्रोत, पानी संकलन समय ३० मिनेट भन्दा कम लाग्ने ।
- सीमित खानेपानी सेवा: खानेपानीका असुरक्षित श्रोत र पानी संकलन समय ३० मिनेट भन्दा बढी लाग्ने ।
- असुरक्षित खानेपानी सेवा: सतही पानीको श्रोत

तालिका नं ३.२ : खानेपानी सेवा स्तरको वर्गिकरण

परिमितहरू		सेवाको स्तर			
		निम्न	आधारभूत	मध्यम	उच्च
आवश्यकता	परिमाण (एल.पि.सि.डी)	२५-४५	४५-६५	६५-१००	१००-१५०
	स्वच्छता	नभएको	सबै आधारभूत व्यक्तिगत र खाद्य स्वच्छता सम्भव, कपडा धुन नुहाउन अपुग	सबै आधारभूत व्यक्तिगत र खाद्य स्वच्छता सुनिश्चित, कपडा धुन र नुहाउन पनि सुनिश्चित	सबै स्वच्छताका आवश्यकताहरू पुरा हुने
गुणस्तर		पिउन योग्य	राष्ट्रिय गुणस्तर मानक (ग्रामिण मापदण्ड) पुरा गर्छ	राष्ट्रिय गुणस्तर मानक पुरा गर्छ	राष्ट्रिय गुणस्तर मानक पुरा गर्छ
शुभ पहुँच		२५% भन्दा कम उपभोक्ताले निजी धारा जडान	२५% भन्दा बढी उपभोक्ताले निजी धारा जडान गरेको	१००% उपभोक्ताले निजी धारा जडान गरेको	१००% उपभोक्ताले निजी धारा जडान गरेको
विश्वसनियता	वितरण अवधि घण्टा/दिन		८ घण्टा (अधिक माग समयमा)	१२ घण्टा दिनको समयमा	२४ घण्टा
	निरन्तरता		एक महिनामा एक पटकसम्म सेवा अवरुद्ध	तीन महिनामा एक पटकसम्म सेवा अवरुद्ध	बाह्र महिनामा एक पटकसम्म सेवा अवरुद्ध
लचकता			अवरुद्ध सेवा २ दिन भित्र सुचारु हुने	अवरुद्ध सेवा १ दिन भित्र सुचारु	अवरुद्ध सेवा १ दिन भित्र सुचारु
अधिक माग धान्ने क्षमता				अचानक १०% अधिक माग धान्ने	अचानक १०% अधिक माग धान्ने
सेवा सन्तुष्टि स्तर		नगरेको	नगरेको	७५%	९०%

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

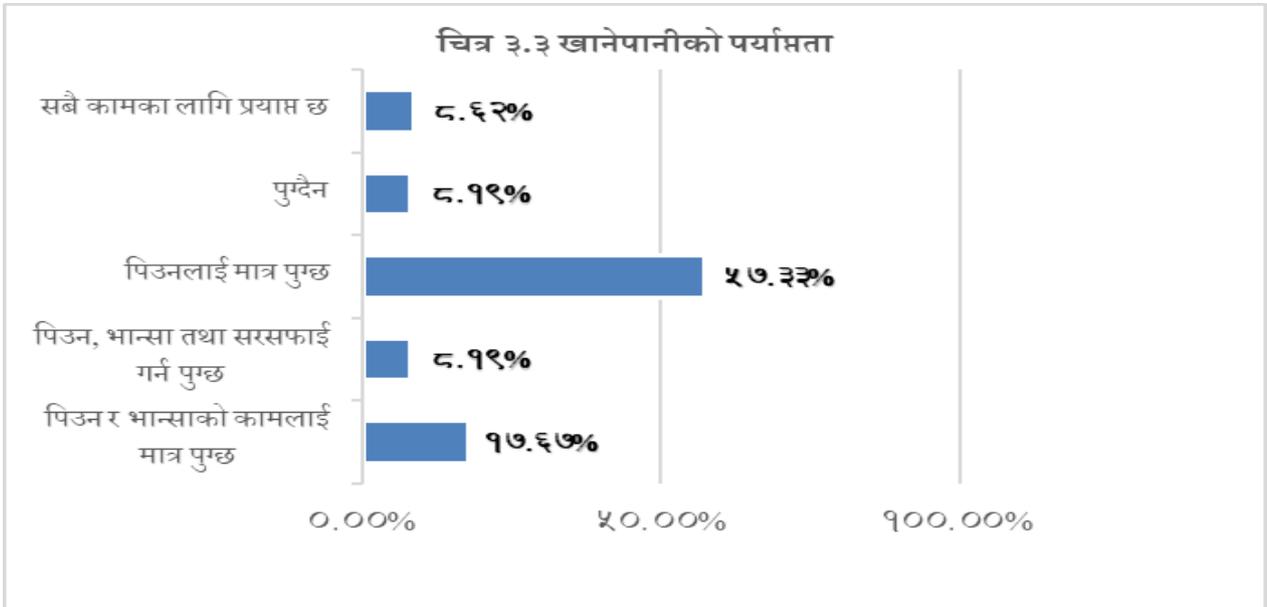
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मिमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

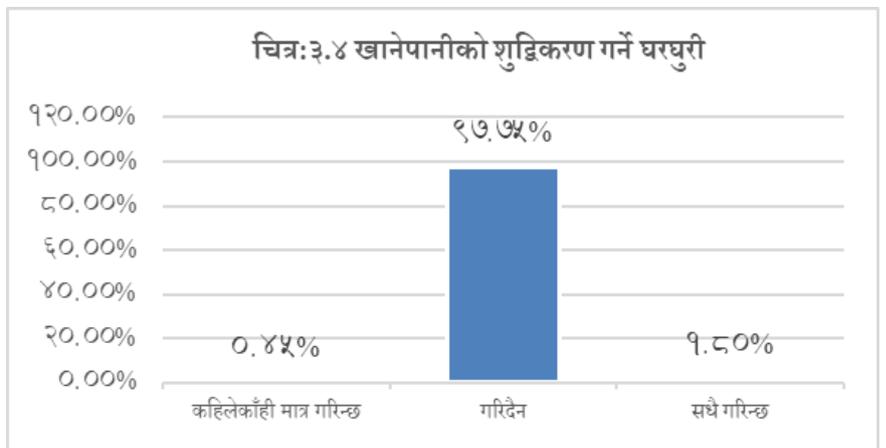
सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

यस रास्कोट नगरपालिकाको १९ वडाको नमुना घरपरिवार सर्वेक्षणमा पानीको पर्याप्तताको सर्वेक्षण गर्दा सबै कामका लागि पानी पुग्छ भन्ने घरपरिवार ८.६२ प्रतिशत, पिउन भान्सा तथा सरसफाइ गर्न पुग्छ भन्ने ८.१९ प्रतिशत घरपरिवार, पानी पिउन र भान्साको कामका लागि मात्र पुग्छ भन्ने परिवार १७.६७ प्रतिशत, पिउन मात्र पुग्छ भन्ने घरपरिवार ५७.३३ प्रतिशत र ८.१९ प्रतिशत परिवारलाई पानी नपुगेको देखिन्छ। क्षेत्रगत रूपमा दैनिक खानेपानीको प्रयोग र पर्याप्तताको स्थिति चित्र ३.३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.१.३ पानीको गुणस्तर

सबै मानिसको पहुँचमा मुहानको पानी उपलब्ध नहुने हुँदा अधिकांश सर्वसाधारणले सुरक्षित खानेपानी पिउन पाएका छैनन्, मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर गर्ने खानेपानी नै शुद्ध नहुदा मानिसका लागि अत्यावश्यक शुद्ध पानीको समस्या अहिले चिन्ता र चासोको विषय बनेको छ। यस नगरपालिकामा गरिएको र स्वच्छता सम्बन्धि घरघुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार, खानेपानीको शुद्धिकरण नगरी उपभोग गर्ने घरघुरी ९७.७५ प्रतिशत, कहिलेकाँही मात्र खानेपानीको शुद्धिकरण गर्ने ०.४२ प्रतिशत र खानेपानीको शुद्धिकरण सधैं गरिन्छ भन्नेमा १.८० प्रतिशत देखिएको छ। त्यसैले, यस नगरपालिकामा पनि पानी शुद्धिकरणका उपायहरू अवलम्बन र पानी शुद्धिकरण गर्ने उपाय योजनाबद्ध रूपमा हुनु पर्ने देखिन्छ।

३.१.४ खानेपानीका चालु योजनाहरू

यस रास्कोट नगरपालिकाले यस क्षेत्रका शत प्रतिशत जनसंख्यालाई आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पु-याउन वडा गत योजना संचालन गर्दै आएको छ। वडा अनुसार खानेपानीका चालु योजनाहरूको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.१.५ खानेपानी योजनाहरूको सुचारुपन तथा कार्यक्षमता

क. मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको प्रकार, श्रोतहरूको किसिम तथा पानी बहावको नियमित स्थिति

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

१	८	१६३	४	१६३	२	६०	०	०	०	०	२	१९५
२	७	२५६	४	१०६	२	५२	१	९८	०	०	०	०
३	४	७५	३	५९	०	०	१	१६	०	०	०	०
४	५	२११	१	२९	१	४०	०	०	०	०	३	१४२
५	४	१४३	१	७	३	१३६	०	०	०	०	०	०
६	३	२६५	०	०	०	०	२	५७	०	०	१	२०८
७	७	१४८	४	८०	२	१५	०	०	०	०	१	५३
८	८	४६१	२	१११	४	२६४	०	०	०	०	२	८६
९	५	३१७	२	९६	१	४६	०	०	०	०	२	१७५
जम्मा	५१	२२९४	२१	६५१	१५	६१३	४	१७१	०	०	११	८५९

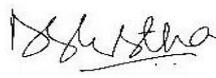
ग. मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूमा निजी तथा सार्वजनिक धाराको अवस्था

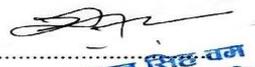
यस रास्कोट नगरपालिकामा हालसम्म अस्तित्वमा रहेका तथा निरन्तर रूपमा संचालन अवस्थाका ५१ वटा खानेपानी आयोजनाहरू मध्ये २०४ घरधुरीले निजी धारामा पानी खाने गरेको, २०८८ घरधुरीले सार्वजनिक धारामा पानी खाने गरेको र संस्थागत धारामा २ घरधुरीले पानी उपभोग गरेको देखिन्छ। यस नगरपालिकाका ३०१६ घरधुरी मध्ये २२९४ घरधुरी मात्र खानेपानीको लागि लाभान्वित रहेका छन् भने अन्य घरधुरी खानेपानीबाट वञ्चित रहेको देखिन्छ। खानेपानीबाट वञ्चितकरणमा रहेका घरधुरीलाई उपभोग गर्ने हेतुका साथ यस पालिकामा १५ वटा खानेपानी योजनाहरू निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन्। सबभन्दा बढी वडा नं. ८ का ४६१ घरधुरीका ४५९ जना मानिसहरू सार्वजनिक धाराको पानी उपभोग गरिरहेको र सबभन्दा बढी निजी धाराको पानी उपभोग गर्ने वडा नं. ६ का ३३१ घरधुरीका ८० घरधुरी लाभान्वित भएको देखिन्छ। सुरक्षित तथा नियमित खानेपानीको सुविधा संचालन गर्नको लागि यस नगरपालिकाले मर्मत सम्भारकोषको व्यवस्था गर्न जरूरी रहेको देखिन्छ। वडागत खानेपानीको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ३.६ वडागत रूपमा खानेपानीको संख्या र लाभान्वित घरधुरीको विवरण

वडा नं	जम्मा घरधुरी	आयोजना संख्या	लाभान्वित घरधुरीहरू			
			निजी धाराहरू	सार्वजनिक धारा	संस्थागत धारा	जम्मा घरधुरी
१	४३६	८	०	४१८	०	४१८
२	३४२	७	०	२५६	०	२५६
३	३००	४	०	७५	०	७५
४	२८७	५	२	२०९	०	२११
५	३७७	४	५	१३८	०	१४३
६	३३१	३	८०	१८५	०	२६५
७	१४८	७	५५	९३	०	१४८
८	४६१	८	२	४५९	०	४६१
९	३३४	५	६०	२५५	२	३१७
जम्मा	३०१६	५१	२०४	२०८८	२	२२९४

घ. मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको कार्यक्षमता तथा सुचारुपन

काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख

मिमसरा बम शाही
 नगर उप-प्रमुख
 मीमसरा बम
 नगर उप-प्रमुख

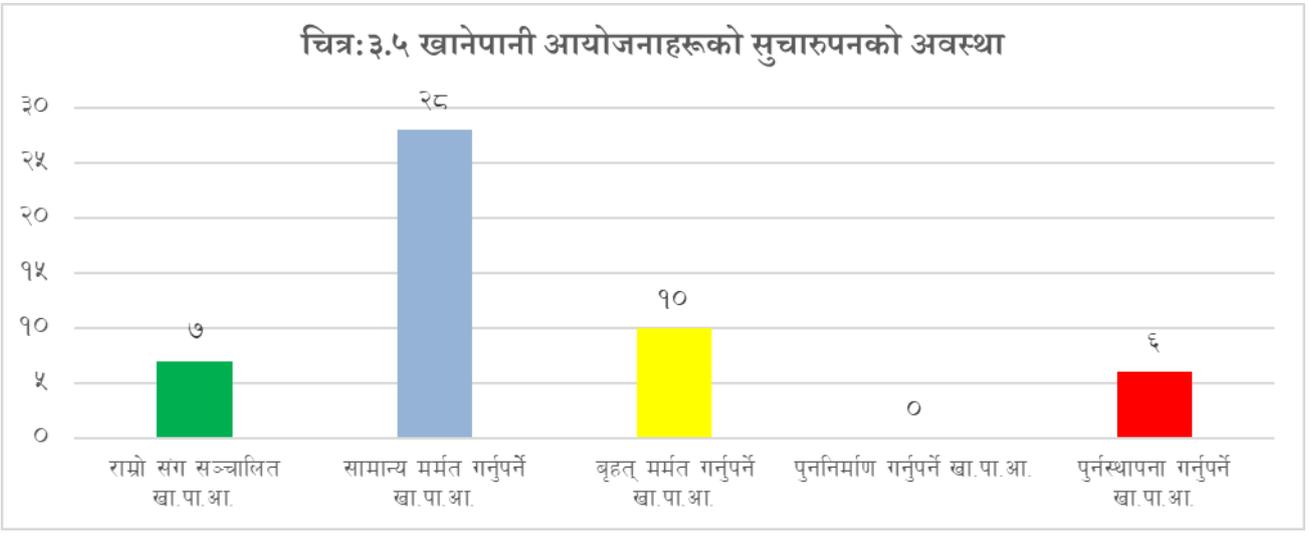
जिवान सिंह बम
 नि. प्रमुख
 प्रशासकीय अधिकृत
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

१९

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

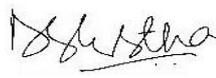
यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र कुल ११ वटा खानेपानी आयोजना/प्रणालीहरू छन् । यी आयोजना संचालनको शुरुवाती अवस्थामा उपभोक्ता समितिहरू सक्रिय हुने र केहि समय पश्चात् समितिहरू निष्कृय हुने समस्याले आयोजनाको संचालन तथा मर्मत सम्भारका लागि समितिहरूबाट कुनै पहल नभएको देखिन्छ । हालको अवस्थामा तलको चित्र नं. ३.५ मा देखाईएको सुचारुपनको अवस्था हेर्दा **जम्मा 14 वटा** खानेपानी आयोजना राम्रोसंग सञ्चालित छन् भने **21 वटा खानेपानी आयोजना** सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने, १० वटा खानेपानी योजना बृहत् मर्मत गर्नुपर्ने देखिन्छन् भने बांकी ६ वटा आयोजनाहरू पुननिर्माण गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका छ ।

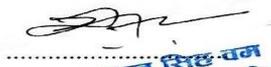

यस नगरपालिकामा निर्माण सम्पन्न र निर्माणाधीन सम्पूर्ण आयोजनाहरूमा संचालन तथा मर्मत सम्भारका लागि कोषको अभावका कारण खासै पहल भएको देखिदैन । तसर्थ यी खानेपानी आयोजनाको मर्मत सम्भार कोषको अनिवार्य स्थापना गर्न सकेको खण्डमा यसको दिगोपना कायम रहन्छ र सबै आयोजनाहरू लाई संचालनमा ल्याउन सकिने अवस्था छ । ५१ वटा खानेपानी योजना मध्ये राम्रोसंग संचालित खानेपानी 14 वटा रहेका छन् । सामान्य मर्मत गर्नु पर्ने 21 वटा खानेपानी योजनालाई कम लागतमा संचालनमा ल्याउन सकिने रहेको छ । सामान्य मर्मत सम्भार गरि खानेपानी संचालन गर्दा पनि समुदायमा खानेपानी उपभोगको प्रत्याभूति गर्न गराउन सकिने अवस्था रहेको छ । सुचारुपनका लागि जोखिम विश्लेषण गरि स्तरीकरण तथा सुचारुपनको प्राप्तांकका आधारमा यस नगरपालिकामा रहेका आयोजनाको दिगोपनाका वर्गिकरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.७ वडागत रूपमा खानेपानी आयोजनाको सुचारुपनाको विवरण

वडा नं	आयोजना संख्या	सुचारुपनाको अवस्था				
		राम्रोसंग संचालित आयोजना	सामान्य मर्मत गर्नु पर्ने आयोजना	बृहत् मर्मत गर्नुपर्ने योजना	पुननिर्माण गर्नु पर्ने योजना	पुर्नस्थापना गर्नु पर्ने योजना
१	८	२	४	१	०	०
२	७	३	२	१	०	१
३	४	१	२	१	०	०
४	५	१	३	१	०	०
५	४	१	२	२	०	०
६	३	३	२	०	०	०
७	७	२	२	२	०	१
८	८	१	२	२	०	३
९	५	२	२	०	०	१
जम्मा	५१	१६	२१	१०	०	६

काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख

मिमसरा बम शाही
 नगर उप-प्रमुख
 मीमसरा बम
 नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२०

ड. खानेपानी योजनाहरूको दिगोपना तथा मर्मत सम्भार अवस्था

धेरै जसो खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यक्रमहरूमा उपभोक्ताहरूले पूँजगतका साथै सञ्चालन र मर्मतको लागतमा योगदान दिनुपर्ने हुन्छ । यसको उद्देश्य भनेको कार्यान्वयन भएका आयोजनाहरूमा लागतको योगदानले उपभोक्ताहरूको अपनत्व विकास गराउनु हो । आयोजनाको योजना विकास चरणदेखि हस्तान्तरण गर्ने समयसम्म समुदायको सहभागिताले योजनाहरूलाई दिगो हुन सहयोग गर्दछ । त्यसै गरि निरन्तर सञ्चालन र मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारी पनितिनीहरूको नै हुन्छ तर यो हुन नसकेको अवस्था छ । यस नगरपालिकामा रहेका मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको दिगोपनाको प्राप्तांकको अवस्थाका आधारमा ५० वटा खानेपानी आयोजनाहरू कम जोखिम वा जोखिम नरहेको देखिन्छ भने १ वटा खानेपानी योजना उच्च जोखिममा रहेको देखिन्छ ।

प्राप्तांकका आधारमा योजनाहरूको दिगोपनाका वर्गिकरण	
जम्मा प्राप्तांक	दिगोपनाका लागि जोखिमको स्तर
७० भन्दा बढि	कम जोखिम वा जोखिममा छैन
६० देखि ७०	केहि जोखिममा
६० भन्दा कम	बढि जोखिममा

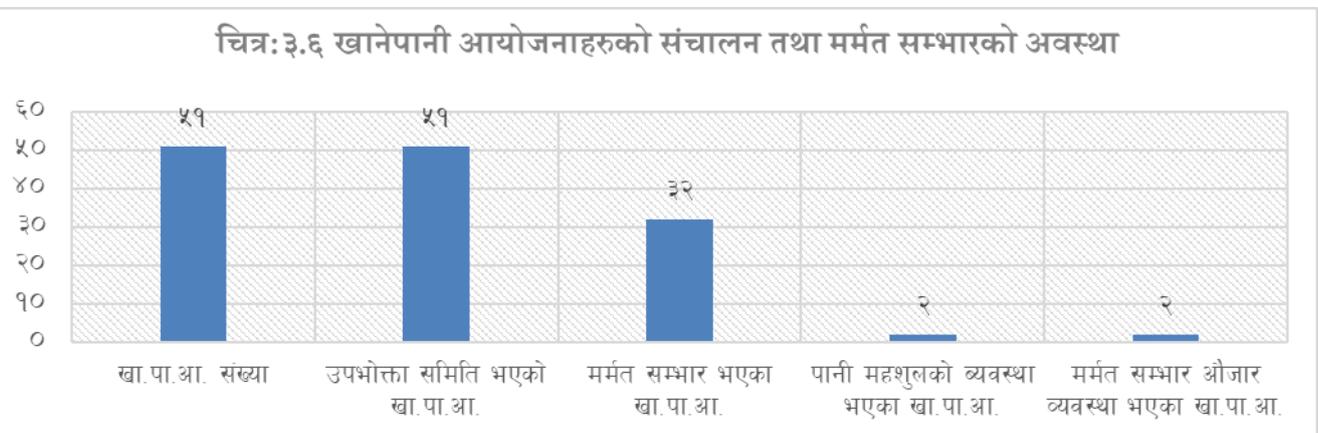
तालिका नं ३. ८ मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको दिगोपना अवस्था

वडा नं.	आयोजना संख्या	कम जोखिम वा जोखिममा छैन (७० भन्दा बढि)	केहि जोखिममा (६० देखि ७०)	बढि जोखिममा (६० भन्दा कम)
१	८	८	०	०
२	७	७	०	०
३	४	४	०	०
४	५	५	०	०
५	४	४	०	०
६	३	३	०	०
७	७	६	०	१
८	८	८	०	०
९	५	५	०	०
जम्मा	५१	५०	०	१

च. खानेपानी योजनाहरूको दिगोपना तथा मर्मत सम्भार अवस्था

यस रास्कोट नगरपालिकामा हाल चालु अवस्थामा रहेका ५१ वटा खानेपानी आयोजना मध्ये सबै खानेपानी आयोजनामा उपभोक्ता समिति भएका, ३२ वटा आयोजनामा मर्मत सम्भार भएका छन् भने जम्मा ११ वटा आयोजनामा पानीको महशुल व्यवस्था भएको र ११ वटा खानेपानी आयोजनामा मर्मत सम्भार औजारको व्यवस्था भएको देखिन्छ । जसको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

चित्र: ३.६ खानेपानी आयोजनाहरूको संचालन तथा मर्मत सम्भारको अवस्था

३.१.४ निर्माणाधीन तथा सुधार विस्तार भैरहेका खानेपानी प्रणालीहरू

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

असुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

यस नगरपालिकाका विभिन्न वस्तिहरूमा रास्कोट नगरपालिका लगायत सरकारी तथा गैर सरकारी नकायहरूके आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा १२ वटा खानेपानी योजनाहरूको निर्माण, मर्मत सधार तथा विस्तारका कार्य हुदाँ गरेका छन् । जुन खानेपानी योजनाबाट एकघर एक धाराको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिएको देखिन्छ । निर्माणाधीन खानेपानीको सम्पन्न पश्चात नगरपालिकाका ५६८ घरधुरी लाभान्वित हुने देखिन्छ ।

तालिका नं. ३.१२ निर्माणाधीन खानेपानि प्रणालीहरूको विवरण

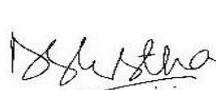
सि.नं.	आयोजनाको नाम	वस्तीको नाम	लाभान्वीत घरधुरीहरू	कैफियत
१	गग्गेखोला थापाकाँडा खानेपानी आयोजना	वडा न १	१५	एक घर एक धारा
२	सेराचौर खानेपानी आयोजना	वडा न २	३३	एक घर एक धारा
३	ढटेलमुला खानेपानी आयोजना	वडा न २	४५	एक घर एक धारा
४	वुडीसैन वरुकालि खानेपानी आयोजना	वडा न २	३५	एक घर एक धारा
५	कोलिगाँउ खानेपानी आयोजना	वडा न ३	४५	एक घर एक धारा
६	ईमेलचेनी खानेपानी आयोजना	वडा न ४	५०	एक घर एक धारा
७	बुडावाडा खानेपानी आयोजना	वडा न ५	३५	एक घर एक धारा
८	बड्डाला खानेपानी योजना	वडा नं. ६, बड्डाला	८३	एक घर एक धारा
९	ओखलढुंगा खानेपानी आयोजना	वडा नं. ६,	३५	एक घर एक धारा
१०	वालुखोला खानेपानी आयोजना	वडा नं ७	५७	एक घर एक धारा
११	रौजाखोला खानेपानी आयोजना	वडा न ७	६३	एक घर एक धारा
१२	चुत्रीकोट खानेपानी आयोजना	वडा न ९	७२	एक घर एक धारा
	जम्मा		५६८	

३.१.६ हाल सम्म खानेपानी पहुँच नभएका वस्तिहरू

यस रास्कोट नगरपालिका क्षेत्र भित्रमा खानेपानीको पहुँच नपुगेका वस्तिहरू कायम रहेको देखिन्छ । खानेपानीको विस्तार गर्नको लागि नगरपालिकाले खानेपानीलाई जोड दिइ मुख्य प्राथमिकतामा राखि प्रत्येक घरघरमा खानेपानी सुविधाको महशुस गराउन आवश्यक रहेको छ । ८ वटा वस्तिका मानिसहरूले असुरक्षित मुहानको पानी उपभोग गर्न बाध्यकारी अवस्था रहेको देखिन्छ । यस अवस्थाको अन्त्य गर्न सबै सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरि खानेपानी क्षेत्रको मुख्य मुद्दाको वकालत गर्न वास योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक रहेको देखिन्छ । खानेपानीको पहुँच नगोका वस्तिहरूको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. ३.१३ हाल सम्म खानेपानी पहुँच नपुगेका खानेपानी प्रणालीहरूको विवरण

सि.नं.	वडा नम्बर	वस्तीको नाम	घरधुरी संख्या	हाल प्रयोग गरि रहेको श्रोत
१	वडा १	भदालेकाडा वस्ती, रेग्मेल दलित वस्ती र रामपुर वस्ती	८९	मुलको
२	वडा २	चुडीमुल वस्ती	४५	मुलको
३	वडा ३	सागाटिया र राताखाल वस्ती	१२८	मुलको
४	वडा ४	अमर वस्ती दलित टोल	३०	मुलको
५	वडा ५	साउवाडा दलित टोल वस्ती	३००	मुलको
६	वडा ७	रोकायावाडा वस्ती	२०	मुलको
७	वडा ८	पलातीवाडा वस्ती	२००	मुलको
८	वडा ९	थोल्मा दलित टोल वस्ती	४५	मुलको

 काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख

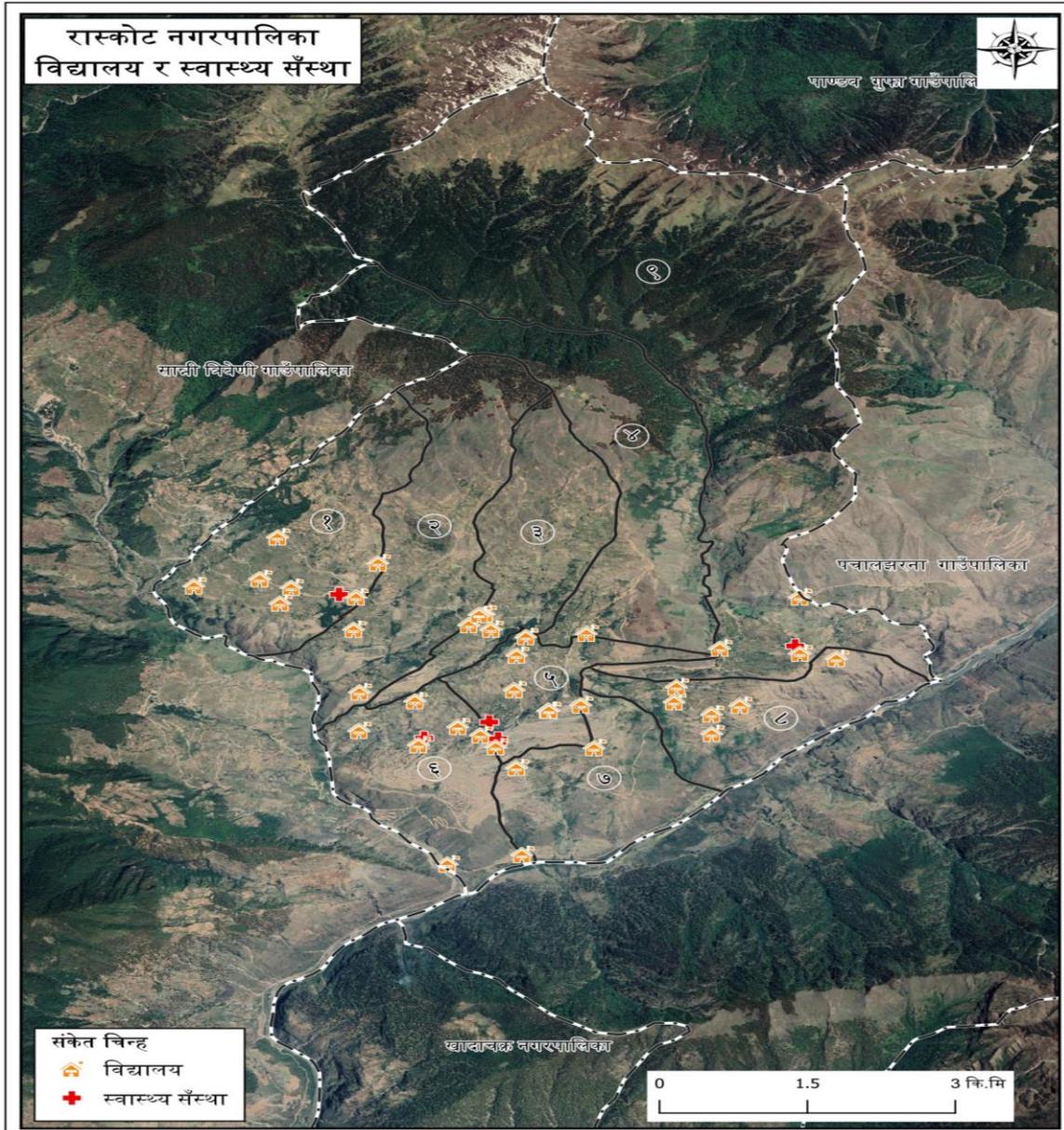

 मिमसरा बम शाही
 नगर उप-प्रमुख
 मीमसरा बम
 नगर उप-प्रमुख

 जिवान शिखर बम
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२२

३.२ शैक्षिक संस्थाहरूको समग्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था

यस नगरपालिका भित्रको शैक्षिक संस्थाहरूको समग्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अस्थामा विद्यालय, विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारी, शैक्षिक संस्थाहरूमा खानेपानी सुविधाको अवस्था र विद्यालयमा ठेस तथा तरल फोहोरको व्यवस्थापनलाई विश्लेषण गरिएको छ।

३.२.१ विद्यालय, विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारी

यस रास्कोट नगरपालिका अन्तर्गत ३४ वटा सामुदायिक र ५ वटा संस्थागत गरि जम्मा ३९ वटा विद्यालयहरू संचालनमा रहेका छन्। जस मध्ये बाल विकास केन्द्र ९ वटा, आधारभूत तहका विद्यालय ३१ वटा र माध्यमिक तहका विद्यालय ५ वटा गरी जम्मा ६६४५ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत र २३९ जना शिक्षकहरूले अध्यापन गराउँदै आएको देखिन्छ। यीनै सम्पूर्ण विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको सुविधा पुग्न सकिरहेको छैन। विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता आधारभूत आवश्यकताको विषय बनेको छ। वास

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नगर प्रमुख
न.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत २३

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

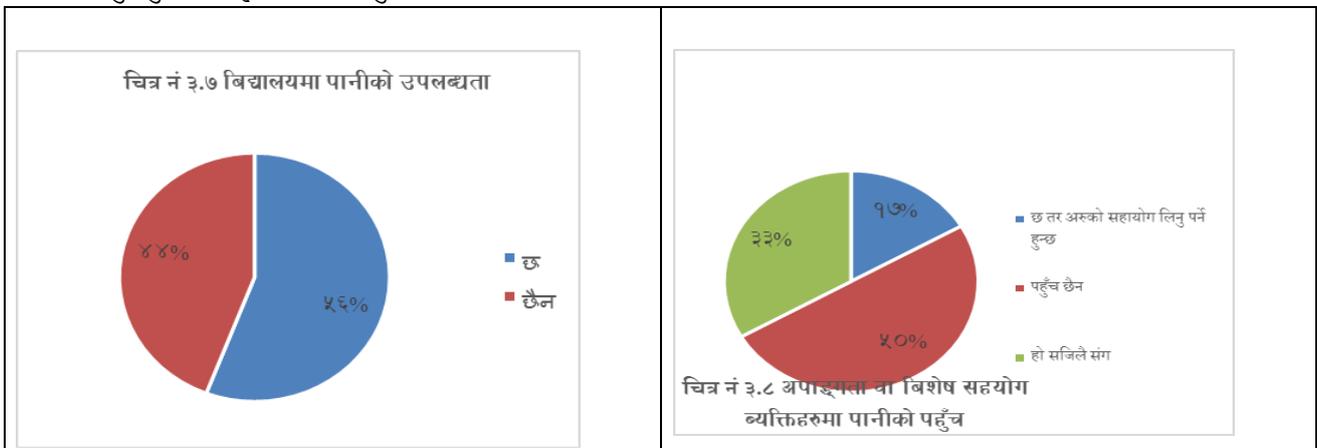
सुविधा नै विद्यार्थीको शैक्षिक प्रवर्द्धनको आधार हो । विद्यार्थीहरूलाई नियमित गराउन वास सुविधाले भूमिका खेलेको छ । त्यस कारण विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन गर्न नगरपालिकाले वास योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन जरूरी रहेको छ । विद्यालयको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.२.१ वडागत रूपमा विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको विवरण

वडा न	विद्यालय विवरण			तह					विद्यार्थी संख्या			शिक्षक तथा कर्मचारी संख्या		
	सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा	वाल शिक्षा मात्र	आभारभुत तह (कक्षा ८ सम्म)	मावि तह	क्याम्पस / कलेज	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	३	०	३	०	३	०	०	३	३३८	३०८	६४६	१४	१०	२४
२	३	१	४	१	४	१	०	६	४१०	४२२	८३२	१२	१८	३०
३	४	१	५	१	४	०	०	५	५०१	५०६	१००७	१६	११	२७
४	२	०	२	०	२	०	०	२	१७६	१३४	३१०	१४	६	२०
५	५	२	७	०	६	२	०	८	६९२	५८४	१२७६	५३	१३	६६
६	६	१	७	१	६	१	०	८	६३८	४६७	११०५	२४	१५	३९
७	२	०	२	१	१	०	०	२	१३९	१२८	२६७	६	५	११
८	५	०	५	२	३	१	०	६	६३८	४८१	१११९	९	३	१२
९	४	०	४	३	२	०	०	५	५२	३१	८३	७	३	१०
जम्मा	३४	५	३९	९	३१	५	०	४५	३५८४	३०६१	६६४५	१५५	८४	२३९

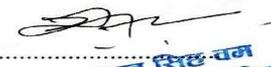
३.२.२ शैक्षिक संस्थाहरूमा खानेपानी सुविधाको अवस्था

यस पालिका क्षेत्र भित्रका रहेका ४३ (सार्वजनिक, संस्थागत वा अन्य) विद्यालयहरूमा विद्यालयमा पानीको उपलब्धताको मौजुदा अवस्थाको सर्वेक्षण २०७६ को तथ्यांक अनुसार जम्मा २४ वटा विद्यालयहरूमा नियमित खानेपानीको उपलब्ध भएको र बाँकी १९ वटामा सामुदायिक खानेपानी प्रणालीबाट विद्यालयमा धारा जोडिए तापनि पानीको उचित रूपमा उपलब्धता नभएको देखिन्छ । पानीको उपलब्धता भएका २४ वटा विद्यालयहरूमा पनि सबैको पहुँच सहितको पिउनका लागि सुरक्षित र पर्याप्त पानीको उपलब्ध नभएको देखिन्छ । जस मध्ये जम्मा ८ वटा विद्यालयहरूमा अपाङ्गता वा विशेष सहयोग चाहिने ब्यक्तिहरूमा पानीको पहुँच छ भने, ४ वटा विद्यालयहरूमा पहुँच छ तर अरुको सहायोग लिनुपर्ने देखिन्छ । त्यस्तै गरि १२ वटा विद्यालयहरूमा अपाङ्गता वा विशेष सहयोग चाहिने ब्यक्तिहरूलाई पानीको पहुँचबाट बाहिर भएको देखिन्छ, जुन कुरा तल वृत चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

 काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
 प्रमुख

 मिमसरा बम शाही
 नगर उप-प्रमुख
 मीमसरा बम
 नगर उप-प्रमुख

 प्रकाश सिंह ताम
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२४

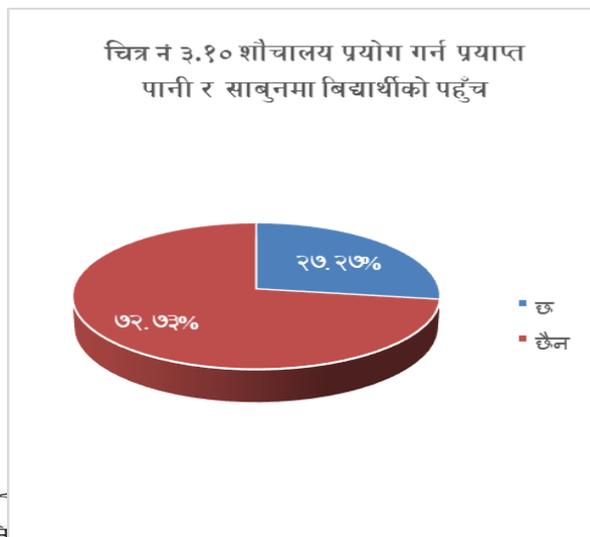
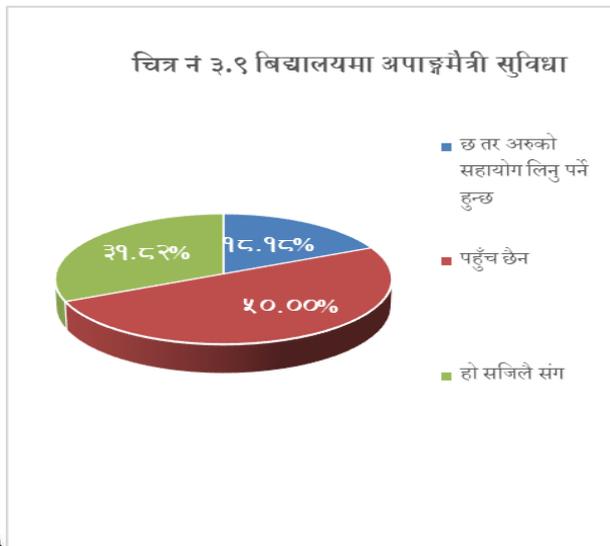
खानेपानी नै जीवन हो । जीवन जिउने आधार नै सुरक्षित खानेपानी हो । विद्यालयको शैक्षिक सुधार गर्न खानेपानीको पहुँच हुन आवश्यक छ । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विद्यालयको खानेपानीको पहुँचको अवस्था हेर्दा नियमित खानेपानीको पहुँच भएको विद्यालय १८, खानेपानीको सुरक्षित श्रोत भएको विद्यालय ११, पानी भण्डारण सुविधा भएको विद्यालय १२ खानेपानीको शुद्धिकरण भएको विद्यालय २ र खानेपानी नियमित गुणस्तर परिक्षण गर्ने विद्यालयकत्र संख्या ० रहेको छ । असुरक्षित खानेपानीको उपभोगबाट विद्यार्थीहरूलाई विभिन्न रोगले ग्रसित बनाइएको घटना देखिन्छन् । शुद्धिकरण नगरि पानी पिउने हो भने झाडापखला, मासी र आँउजन्य रोगले विद्यार्थीको पढाइमा असर पर्छ । प्रत्येक विद्यार्थी बराबर दैनिक १२ लिटर सुरक्षित खानेपानीको उपलब्धता भएको हुनु पर्दछ । त्यसकारण विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा लगायत सुरक्षित र शुद्धिकरणका उपाय अवलम्बन गर्न जरूरी देखिन्छ ।

तालिका नं. ३.२.२ विद्यालय खानेपानी पहुँचको स्थिति विवरण

वडा न.	नियमित खानेपानी सुविधा भएका विद्यालय संख्या	खानेपानीको सुरक्षित श्रोत भएका विद्यालय	पानी भण्डारण सुविधा भएका	खानेपानीको शुद्धिकरण गरि प्रयोग गर्ने गरेका	खानेपानीको नियमित गुणस्तर परिक्षण गर्ने गरेका
१	२	१	१	१	०
२	०	०	१	०	०
३	२	१	१	१	०
४	१	१	१	१	०
५	४	४	३	०	०
६	३	१	०	२	०
७	१	१	१	०	०
८	४	२	४	०	०
९	२	२	३	०	०
जम्मा	१८	११	१५	५	०

३.२.२ शैक्षिक संस्थाहरूमा सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था

सरसफाइ तथा स्वच्छतासँग सम्बन्धित विभिन्न विषयहरू चर्पीको समुचित प्रयोग,व्यक्तिगत , न्यूनतम आवश्यक तथा सुरक्षित पानीमा पहुँच तथा प्रयोग, सफा र स्वच्छ विद्यालय, ठोस तथा तरल फोहोरको व्यवस्थापन, ढल तथा मानव मलमुरीय फोहोर व्यवस्थापन, वातावरणीय सरसफाइ आदिलाई सुरक्षित विद्यालय वा शैक्षिक संस्थाको अवधारणाले समेट्नु पर्दछ । शिक्षा आर्जन गर्ने ठाउँमा तथा स्वच्छताको अवस्था राम्रो हुनुले बहुपक्षीय प्रभाव राख्छ ।मानिसको अधिकांश शारिरिक र मानसिक बृद्धि विकाश बाल्य अवस्थामा नै हुने भएकोले बालबालिकालाई सुरक्षित राख्न स्वस्थ विद्यालय, तथा स्वच्छताको अवस्थालाई ध्यान दिनु अपरिहार्य देखिन्छ । सरसफाइ, स्वच्छ खानेपानी, पानी सहितको शौचालयको व्यवस्था, स्वच्छ पानीले बालबालिकामा गुणस्तरीय शिक्षाका लागि प्राप्त गर्ने वातावरण बनाउने भएकोले शैक्षिक संस्थाहरूमा तथा स्वच्छता विकासमा जोड दिन अतिआवश्यक रहेको छ । अतः यस रास्कोट नगरपालिका भित्र रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको संस्थागत तथा स्वच्छताका सम्बन्धमा गरिएको सर्वेक्षण २०७६ (NWASHApps प्रयोग) को तथ्यांक तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

Signature

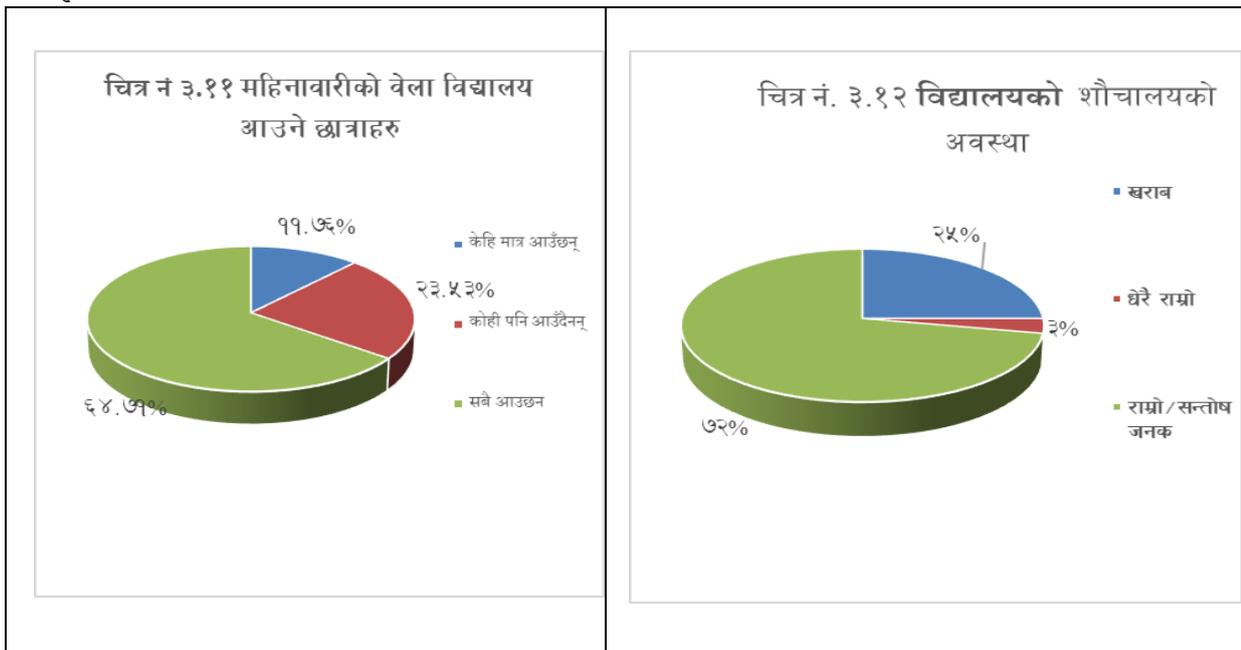
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बस्नेत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२५

यस नगरपालिकामा रहेका विद्यालयमा महिनावारी भएको समयमा विद्यालय आउने छात्राको N-WASH बाट गरिएको सर्वेक्षणको आधारमा विश्लेषण गर्दा महिनावारी भएको समयमा ६४.७१ प्रतिशत सबै छात्रा विद्यालय आउने गरेको, २३.५३ प्रतिशत छात्रा कोही पनि आउने नगरेको र ११.७६ प्रतिशत छात्रा केहि मात्रामा आउने गरेको पाइएको छ । विद्यालयको महिनावारी स्वच्छता सम्बन्धी विवरण तलको चित्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

त्यसै गरि सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा शौचालयको अवस्था विश्लेषण अनुसार २५% विद्यालयका शौचालय खराब अवस्थामा रहेका छन्, ७२% प्रयोग गर्नको लागि सन्तोषजनक भएको र जम्मा ३% विद्यालयमा शौचालयको अवस्था धेरै राम्रो अवस्थामा रहेको देखिन्छ । विस्तृत विवरण तलको चित्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.२.३ विद्यालयहरुको सरसफाई तथा स्वच्छता पहुँचको स्थिति विवरण

वडा न.	शौचालय भएका	छात्राका लागि छुट्टै शौचालय भएका	शौचालय प्रयोगकर्ता मैत्री भएका				यूरीनल सुविधा भएका विद्यालय संख्या		इन्सीनेटर भएको
			लैंगिक हिसावले सुरक्षित	बालमैत्री रहेका विद्यालय	अपागंतामैत्री रहेका विद्यालय	वातावरण मैत्री रहेका विद्यालय	छात्रा	छात्र	
१	२	२	१	०	१	०	१	१	१
२	३	३	०	१	०	०	०	०	०
३	४	४	१	१	१	१	१	१	१
४	२	२	०	०	१	०	१	१	१
५	७	७	४	३	१	०	१	१	१
६	७	७	६	३	०	०	०	०	०
७	१	१	१	१	१	०	१	१	१
८	३	३	२	१	१	०	२	१	०
९	४	४	४	१	१	१	१	१	१
जम्मा	३३	३३	१७	११	६	१	७	६	५

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

(Signature)
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत २६

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

३.२.३ विद्यालयमा ठोस लेभल तालिका फोहोरको व्यवस्थापन

यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण विद्यालयहरूको वातावरणीय सरसफाइको अवस्थालाई हेर्ने हो भने ३ वटा विद्यालयमा ठोस फोहोरलाई डस्विनमा सङ्कलन गरि सुरक्षित विर्सजन गर्ने गरेको, १ वटा विद्यालयमा कुहिने र नकुहिने फोहोरको अलग अलग संकलन गरि सुरक्षित विर्सजन गर्ने गरेको, १४ वटा विद्यालयको परिसरमा पूल रोपी बगैँचाको व्यवस्थापन गरि विद्यालयको वातावरण स्वच्छ तथा हरियाली गरिएको र २ वटा विद्यालयको खाली जमिनमा वृक्षारोपण, बगैँचा करेसावारी बनाइएको देखिन्छ । विद्यालयको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.२.३ वातावरणीय सरसफाइ सम्बन्धी विवरण

वडा न.	ठोस फोहोरलाई डस्टबिनमा संकलन गरि सुरक्षित विसर्जन गर्ने	कुहिने र नकुहिनेको अलग अलग संकलन गरि सुरक्षित विसर्जन गर्ने	फोहोरको पुनः प्रयोग तथा पुन चक्रण पद्धती लागु गरिएका	विद्यालय परिसरमा पूल रोपी बगैँचाको व्यवस्थापन गरिएको	विद्यालयको खाली जमिनमा वृक्षारोपण, बगैँचा र करेसावारी बनाईएको
१	१	१	०	०	०
२	१	०	०	०	०
३	१	१	०	०	१
४	१	०	०	१	०
५	०	०	०	६	०
६	०	०	०	४	०
७	१	१	०	१	०
८	१	०	०	१	१
९	०	०	०	१	१
जम्मा	३	१	०	१४	३

३.२.४ व्यवस्थापन तथा संस्थागत व्यवस्था

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विद्यालयको व्यवस्थापन तथा संस्थागत अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा २३ प्रतिशत विद्यालयमा बालक्लब तथा विद्यालय वास समिति गठन भएको, ८ प्रतिशत विद्यालयले खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना बनाइ यस. आइ.पि. मा समावेश गरी कार्यान्वयन गरेका, ८ प्रतिशत विद्यालयमा मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गरिएको पाइन्छ । विद्यालयमा संस्थागत दिगोपना बालकल्ब, खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यसका अवस्थालाई विस्तृत रूपमा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.२.५ व्यवस्थापन तथा संस्थागत अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा न.	विद्यालय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन भएको	विद्यालयको वास योजना भएको	मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था भएको	आवश्यक सीप र जगोडा औजारहरूको व्यवस्था भएको	नियमित रूपमा शौचालय, पानी टंकी, फिल्टर र हातधुने ठाउँको सरसफाइ गर्ने
१	३	१	०	०	१
२	२	०	१	०	०
३	२	१	०	१	१
४	१	१	०	०	१
५	१	१	०	०	१
६	०	०	१	०	०
७	१	१	१	१	१
८	१	१	०	०	१

 काशीचन्द्र बराल प्रमुख
 मिमसरा बम शाही नगर उप-प्रमुख
 जीवन सिंह बम प्रमुख

काशीचन्द्र बराल प्रमुख
 मिमसरा बम नगर उप-प्रमुख
 नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२७

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

९		१	०	०	१
जम्मा	९	७	३	२	७

३.२.५ बाल विकास केन्द्र (कक्षा) मा खानेपानी, सरसफाइ तथा वच्छता सेवाको अवस्था

यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका कुल १३ वटा समुदायमा आधारित बाल विकास केन्द्र मध्ये २ वटा बाल विकास केन्द्रमा सुरक्षित खानेपानी सेवा पुगेको, १ बाल विकास केन्द्रमा शौचालय सुविधा भएको तर कुनै पनि बालविकास केन्द्रमा सामुहिक हात धुने सुविधा नभएको देखिन्छ। विद्यालयमा आधारित कुल ३० वटा बाल विकास केन्द्र मध्ये १८ वटा बाल विकास केन्द्रमा सुरक्षित खानेपानी सेवा पुगेको, २६ बाल विकास केन्द्रमा शौचालय सुविधा भएको र ९ वटा बालविकास केन्द्रमा सामुहिक हात धुने सुविधा भएको देखिन्छ। अन्य विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ३.२.५ बालविकास केन्द्रको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता विवरण

क्र. सं.	वडा नं.	समुदायमा आधारित बालविकास केन्द्र				विद्यालयमा आधारित बालविकास केन्द्र			
		संख्या	सुरक्षित खानेपानी सेवा	शौचालय भएका	सामुहिक हात धुने सुविधा	संख्या	सुरक्षित खानेपानी सेवा	शौचालय भएका	सामुहिक हात धुने सुविधा
१	१	०	०	०	५	२	५	१	
२	२	१	०	०	४	२	२	०	
३	३	२	०	०	३	३	३	१	
४	४	१	०	०	२	१	१	१	
५	५	२	०	०	३	३	३	२	
६	६	१	०	०	६	३	६	१	
७	७	२	१	०	१	१	१	१	
८	८	३	०	०	३	२	३	१	
९	९	१	१	१	३	१	२	१	
जम्मा		१३	२	१	३०	१८	२६	९	

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत २८

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

३.३ स्वास्थ्य संस्थाहरूको सम्बन्ध खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था

३.३.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा खानेपानी सुविधाको अवस्था

यस रास्कोट नगरपालिका क्षेत्र भित्र अवस्थित स्वास्थ्य संस्थाहरूको खासस्व अवस्थाको मौजुदा स्थिति आंकलन सर्वेक्षण २०७६ अनुसार नियमित खानेपानी सेवा उपलब्ध भए नभएको विवरण स्वास्थ्य संस्थाको नाम सहित तल प्रस्तुत गरिएको छ । यस नगरपालिकामा रहेका ६ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये ३ वटामा नियमित खानेपानी सेवा उपलब्ध हुने देखिन्छ । अन्य स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी नियमित रूपमा उपलब्ध नभएको पाइएको छ । केहि स्वास्थ्य संस्थामा दैनिक विरामी संख्या २० देखि ४० जना आउने गरेका छन् । विरामीलाई खानेपानी नियमित आवश्यक पर्दछ । ६ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये ३ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा नियमित २४ घण्टा खानेपानीको उपलब्धता भएका छन् भने अन्य स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानीको उपलब्धता नै नभएको पाइएको छ । खानेपानी उपलब्ध भएको स्वास्थ्य संस्थामा निर्मलीकरणका उपाय अपनाएर अपांगता भएका व्यक्तिहरूको लागि पहुँच भएको र खानेपानी भण्डारण सुविधाको व्यवस्था गरिरहेको देखिन्छ । स्वास्थ्य संस्थाको खानेपानी सुविधा सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ३.३.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा खानेपानी सुविधाको अवस्था

सि. नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडानं	औसत विरामी संख्या (दैनिक)	नियमित खानेपानी सेवा उपलब्ध भएको	२४ सै घण्टा खानेपानीको उपलब्धता	सुरक्षित श्रोतको खानेपानी सेवा उपलब्ध भएको	पिउनका लागि शुद्धिकरण गरिएको	खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गरिएको	अपांगता भएको व्यक्तिहरूलाई खानेपानीको सुविधा भएको	खानेपानी भण्डार सुविधा भएको
1	सिपखाना स्वास्थ्य चौकी	2	20	छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
2	आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	4		छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
3	आधारभुत स्वास्थ्य संस्था	5	40	छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
4	रास्कोट कम्युनिटि हस्पिटल	5		छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
5	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	6	40	छ	छ	छैन	छ	छैन	छैन	छैन
6	फुकोट स्वास्थ्य चौकी	9	20	छ	छ	छ	छ	छैन	छ	छ

श्रोत: NAWASH सरसफाइस्वच्छता सम्बन्धि घरघुरि सर्वेक्षण २०७६

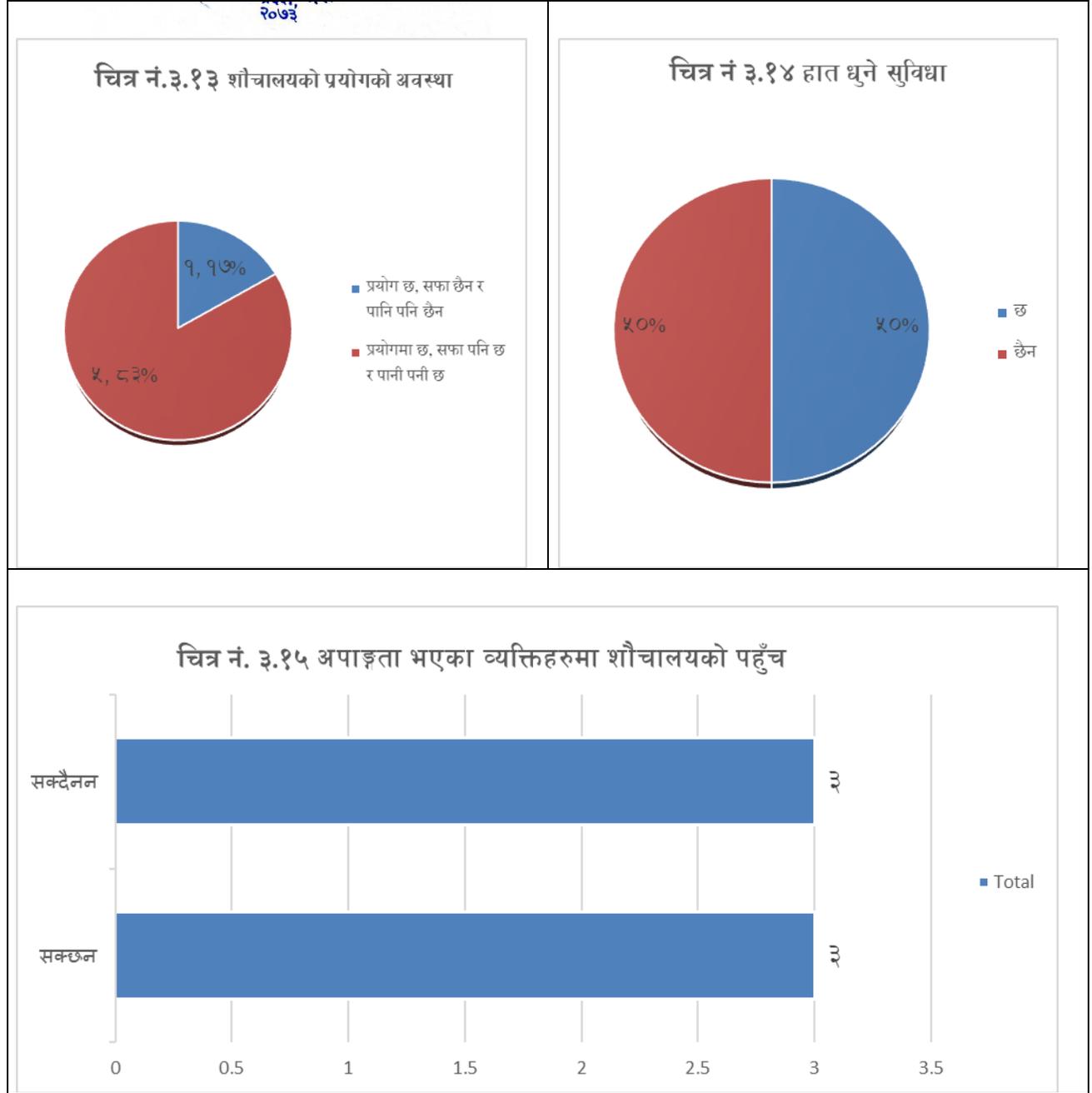
३.३.२ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था

यस नगरपालिका भित्र पर्ने स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, स्वास्थ्यकेन्द्र आदी) का शौचालयहरूमा पानीको उपलब्धता, शौचालयको पर्याप्तता, सावुनपानी र हातधुने सुविधा, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन, ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन आदि अवस्थाको मौजुदा स्थिति आंकलन गर्नसम्पन्न गरिएको सर्वेक्षण २०७६ को तथ्यांकको विवरण यहाँ चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । उक्त विवरण अनुसार सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा शौचालयहरूमा छन् भने ३ वटामा मात्र हात धुने स्थायी सुविधा रहेको छ ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३.३.२ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था

यस रास्कोट नगरपालिका क्षेत्र भित्रमा ६ वटा स्वास्थ्य संस्थामा सुधारिएको शौचालय व्यवस्था भएको तर सबै प्रयोग मैत्री नभएको देखिन्छ । संरचना देखिने मात्र प्रयोग विहिन भएका संरचना प्रयोगमा ल्याइ सेवाग्राहीलाई सहजता सेवाको महसुस गराउनु नै सेवा प्रदायकको प्रमुख जिम्मेवारी हो । लैगिकमैत्री बनाउनको लागि महिला र पुरुषको अलग अलग शौचालय, प्रयोगमैत्रीका हिसावले बालबालिका, विरामी र अपाङ्गता व्यक्तिहरूको लागि सहज हुने संरचना बनाउन अनिवार्य रहेको देखिन्छ । अन्य विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

(Signature)
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

तालिका नं ३.३.२ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था विवरण

सि. नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नं.	सुधारिएको शौचालय			शौचालय छ भने				शौचालय प्रयोगकर्तामैत्री भएको			शौचालय मा ह्यान्ड वाशिंग स्टेशन भएको
			छ	जम्मा संख्या	प्रयोगमा रहेको संख्या	महिला का लागि शौचालय	बिरामी का लागि छुट्टै	स्टाफ का लागि छुट्टै शौचालय	सर्वसाधारण का लागि छुट्टै शौचालय भएको	बालबालिका लागि	महिला का लागि	अपांगता भएको	
१	सिपखाना स्वास्थ्य चौकी	२	छ	१		छैन			१	छ	छैन	छैन	छैन
२	आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	४	छ	१	१	छैन				छ	छैन	छैन	छैन
३	आधारभुत स्वास्थ्य संस्था, आर.सि.पि. बजार	५	छ	३	१	छ			३	छ	छ	छैन	छैन
४	रास्कोट कम्युनिटि हस्पिटल	५	छ	३		छ	२	१		छ	छ	छैन	छ
५	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	६	छ	१	१	छैन			१	छ	छैन	छैन	छ
६	फुकोट स्वास्थ्य चौकी	९	छ	३		छ	१	१	१	छैन	छ	छैन	छ

३.३.३. स्वास्थ्य संस्थाको फोहोर व्यवस्थापन

यस नगरपालिकाको ६ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये ५ वटा स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोरको सुरक्षित व्यवस्थापन तथा संकलन गर्न बकेटहरूको लेबलिङ्ग सहित व्यवस्था गरिएको छ । ६ वटा स्वास्थ्य संस्थामा जैविक प्रक्रियाबाट फोहोरको सुरक्षित निर्मलीकरण गर्ने गरिएको देखिन्छ । यसै गरी ६ वटा स्वास्थ्य संस्थाको पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने सामग्रीको निर्मलीकरण तथा बाफबाट शुद्धिकरण गर्न सिफारिस गरिएको उपकरण बाट अटोक्लेभिङ्ग गर्ने गरिएको छ । (Autoclave with prescribed equipment steam sterilization under pressure) बाट अटोक्लेभिङ्ग गर्ने गरिएको छ ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

तालिका नं. ३.३.३ स्वास्थ्य संस्थामा फोहोर व्यवस्थापनको विवरण

सि. नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नं.	ठोस फोहोरको सुरक्षित संकलन गर्न बकेटहरूको लेवलिङ्ग सहित व्यवस्था गरिएको	ठोस फोहोरको सुरक्षित निर्मलिकरण गर्न गरिएको	ठोस फोहोरको सुरक्षित रुपमा विसर्जन गर्न गरेको	पूनः प्रयोग गर्न मिल्ने औजारहरूको निर्मलिकरण तथा अटो क्लेभिङ गर्न गरेको
1	सिपखाना स्वास्थ्य चौकी	2	छैन	गरिन्छ	जैविक प्रक्रिया बाट	Autoclave with local process
2	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	4	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	" "
3	आधारभूत स्वास्थ्य संस्था	5	छ	गरिन्छ	" "	" "
4	रास्कोट कम्युनिटी हस्पिटल	5	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	" "
5	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	6	छ	गरिन्छ	" "	" "
6	फुकोट स्वास्थ्य चौकी	9	छ	गरिन्छ	" "	" "

३.४ नगरपालिकाको सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको घरायसी स्वच्छता, सार्वजनिक एवम् सामुदायिक शौचालयको अवस्था र नगरपालिकामा खानानीको चुनौतीको अवस्थाको विश्लेषण गरि सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्थाको बारेमा जानकारी गराइएको छ।

३.४.१ घरायसी तथा स्वच्छताको अवस्था

जम्मा २३२ घरधुरीमा गरिएको घरायसी सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था सर्वेक्षण २०७६ को तथ्यांकको आधारमा प्रक्षेपण गर्दा कुल घरधुरीको अझै पनि ११.०६ प्रतिशत घरधुरीमा शौचालय नभएको देखिएको छ भने पक्कि र कच्ची चर्पीको उपलब्ध भएका घरधुरी ८८.९४ प्रतिशत रहेको छ। यस नगरपालिकामा खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा सरकारी तथा विशेष गरी गैससबाट ठूलो लगानीका बाबजुद पनि चर्पीको पहुँच अपेक्षाकृत रुपमा सफल हुन नसकेको देखिन्छ। चर्पीको किसिम अनुसार घरधुरी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: ३.८ चर्पीको किसिम अनुसार घरधुरी विवरण

वडा नं.	घरधुरी	नमुना घरधुरी सर्वेक्षण (२३२) अनुसार				नमुना घरधुरी सर्वेक्षण (२३२) अनुसार प्रतिशत				जम्मा घरधुरीमा प्रक्षेपण गर्दा			
		शौचालय नभएको	कच्ची शौचालय	पक्कि शौचालय	जम्मा	शौचालयन भएको	कच्ची शौचालय	पक्कि शौचालय	जम्मा	शौचालय नभएको	कच्ची शौचालय	पक्कि शौचालय	जम्मा
१	४३६	२	४	१२	१८	११.११	२२.२२	६६.६७	४८	९७	२९१	४३६	
२	३४२	६	८	२१	३५	१७.१४	२२.८६	६०.००	५९	७८	२०५	३४२	
३	३००	२	७	७	१६	१२.५०	४३.७५	४३.७५	३८	१३१	१३१	३००	
४	२८७	५	१३	६	२४	२०.८३	५४.१७	२५.००	६०	१५५	७२	२८७	
५	३७७	३	२५	२	३०	१०.००	८३.३३	६.६७	३८	३१४	२५	३७७	
६	३३१	२	२५	०	२७	७.४९	९२.५९	०.००	२५	३०६	०	३३१	
७	१४८	१	८	६	१५	६.६७	५३.३३	४०.००	१०	७९	५९	१४८	

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

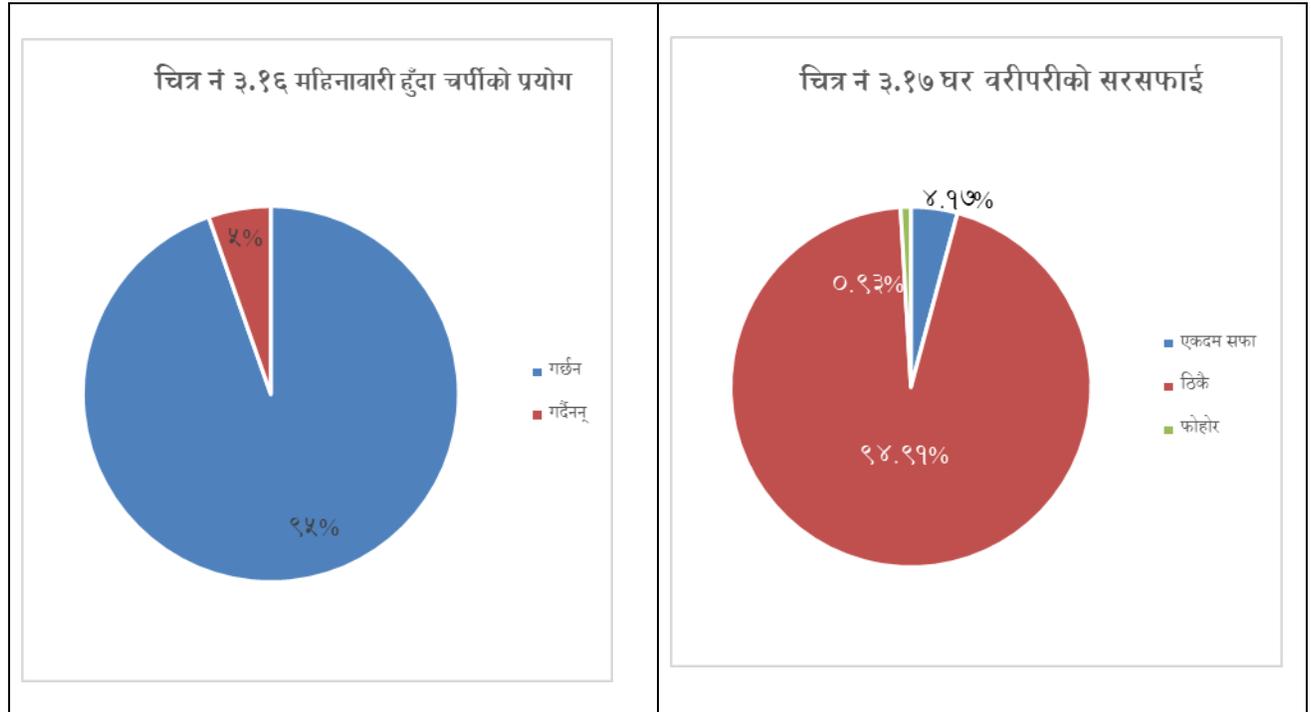
सुदृढित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

वडा नं.	घरधुरी	नमूना घरधुरी सर्वेक्षण (२३२) अनुसार				नमूना घरधुरी सर्वेक्षण (२३२) अनुसार प्रतिशत			जम्मा घरधुरीमा प्रक्षेपण गर्दा			
		शौचालय नभएको	कच्चि शौचालय	पक्कि शौचालय	जम्मा	शौचालयन भएको	कच्चि शौचालय	पक्कि शौचालय	शौचालय नभएको	कच्चि शौचालय	पक्कि शौचालय	जम्मा
८	४६१	४	४	३४	४२	९.५२	९.५२	८०.९५	४४	४४	३७३	४६१
९	३३४	१	५	१९	२५	४.००	२०.००	७६.००	१३	६७	२५४	३३४
जम्मा	३०१६	२६	९९	१०७	२३२	-	-	-	३३४	१२७२	१४१०	३०१६
प्रतिशत						-	-	-	११.०६	४२.१८	४६.७६	१००.००

श्रोत: नगरपालिकाप्रोफाईल, २०७६ तथाघरायसी सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था सर्वेक्षण २०७६

यस नगरपालिकाको घरायसी तथा स्वच्छताको अवस्था सर्वेक्षण २०७६ को तथ्यांक अनुसार महिनावारी हुँदा महिला/किशोरीहरूले चर्पी प्रयोगको आवस्था, दिसा व्यवस्थापनको स्थिति, घरेलु ठोस पदार्थ व्यवस्थापन, घर वरीपरीको स्थिति, हात धुने सुविधा भए नभएको तथा सरसफाइको स्तर (दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा) को विवरण देहायका वृतचित्रहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

नगरपालिकाका सबै वडामा महिलाहरूले महिनावारी भएको बेलामा चर्पीको प्रयोगगर्छन् गर्दैनन् भनि गरिएको NWASH नमूना सर्वेक्षणमा ९५.०० प्रतिशत महिलाले चर्पीको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ भने ५.०० प्रतिशत महिलाहरूले महिनावारी भएको बेलामा चर्पीको प्रयोग गर्ने नगरेको पाइएको छ। त्यसै गरी, हात धुनका लागि स्थानको निर्माण र साबुन पानीको ब्यबस्था भए नभएको सम्बन्धि नमूना सर्वेक्षणमा करिब ३०.१० प्रतिशत घरमा हात धुने निश्चित स्थान भएको र ६९.९० प्रतिशतमा हात धुने निश्चित स्थानमा साबुन पानीको व्यवस्था नभएको पाइन्छ । त्यस्तै घरवरीपरीको सरसफाइमा एकदम ४.१७ प्रतिशत, ठिकैमा ९४.९१ प्रतिशत र फोहोरमा ०.९३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । त्यसै अन्य सरसफाइ तथा दिशा व्यवस्थापनको सुविधा सम्बन्धी विवरण तलका ग्राफबाट स्पष्ट पार्न खोजिएको छ ।

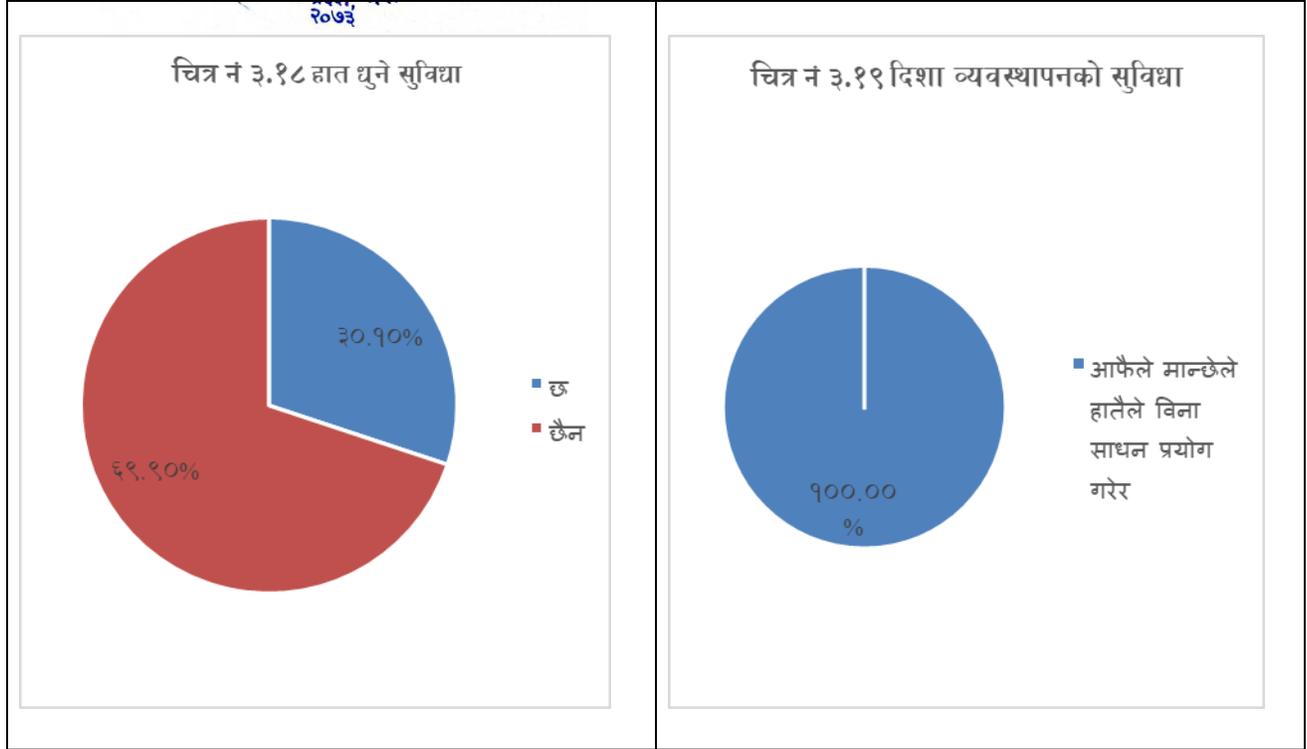

[Signature]

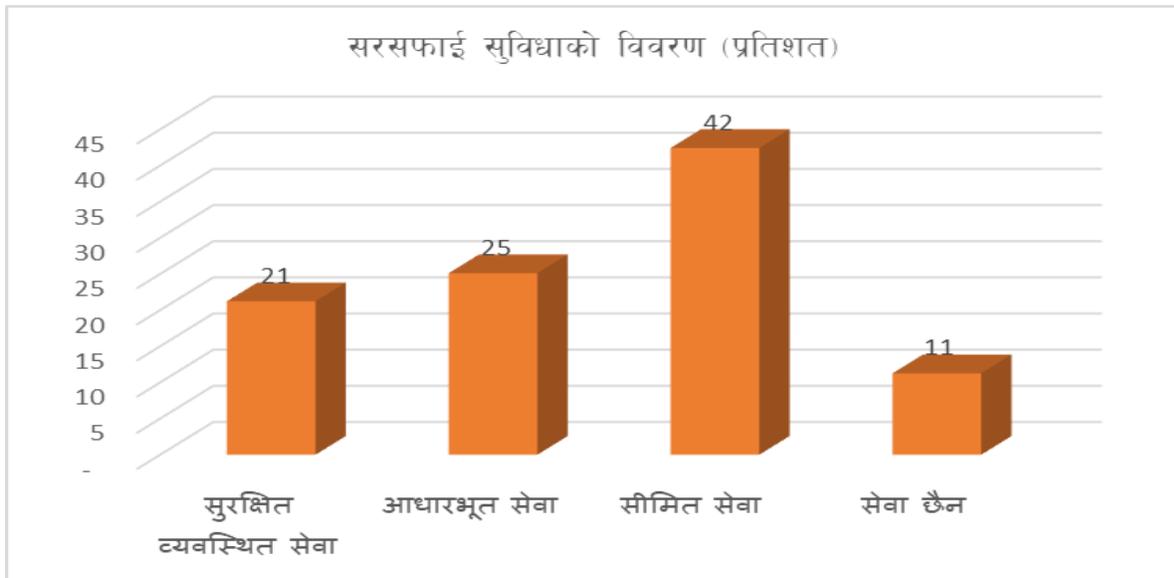
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

[Signature]
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

[Signature]
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
५

यस रास्कोट नगरपालिकामा सरसफाइ सेवाहरूको स्तर दिगो विकास लक्ष्य (एसडीजी) का परिभाषाहरू प्रयोग गरी मूल्याङ्कन गरिएको थियो । जस अनुसार यस नगरपालिकाका सबै वडामा सरसफाइ सेवाको स्तर सम्बन्धि नमूना घरधुरी सर्वेक्षण गर्ने क्रममा ८८.०७ प्रतिशत घरपरिवारमा आधारभूत स्तरको सरसफाइ सेवा, १०.०९ प्रतिशत घरपरिवारमा सिमित सरसफाइ सेवा तथा जम्मा १.८३ प्रतिशत घरपरिवारमा सुरक्षित व्यवस्थित सेवा भएको देखिन्छ ।

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

(Signature)
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयूक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

३.१.७.२ सार्वजनिक र सामुदायिक शौचालय

यो नगरपालिका खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गरेकोले त्यसलाई कार्यान्वयनमा लैजान सबै नागरिकका लागि प्रयोगमा आउने गरी सार्वजनिक शौचालयको उचित व्यवस्था गर्न आवश्यक देखिन्छ। शौचालय सबैको सभ्यताको मापदण्ड भएकोले महिला र अपांग लगायतका सबै नागरिकका लागि आवश्यक सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गर्न आजको पहिलो आवश्यकता रहेको छ। नगरपालिकाको बजार क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण तथा उचित व्यवस्था नहुँदा सेवाग्राही, बटुवा र यात्रुले समस्या झेलनु परेको छायस्तो अवस्थामा सार्वजनिक र सामुदायिक शौचालय निर्माणको कार्यलाई आत्मसात गर्दै वातावरण प्रदुषण हुन नदिन दिसापिसावहरूको प्रशोधन गर्ने उपयुक्त प्रणालीको विकासमा जोड दिन अतिआवश्यक रहेको छ।

३.१.७.३ पालिकाको खानेपानीका चुनौतीहरू

यस नगरपालिकामा पानीको गुणस्तर कमी, पानीको पहुँचमा कमी, आयोजनाहरू नियमित सञ्चालन नहुनु, उपलब्ध पानीमा गुणस्तरको कमी र पानी प्रशोधन प्रविधिको कार्यान्वयनमा कमी जस्ता समस्या खानेपानी क्षेत्रका मुख्य चुनौतिको रूपमा रहेका छन्।

- भौगोलिक विकटताक कारण नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको निर्माण र मौजुदा आयोजनाको सुधार विस्तार तथा नियमित मर्मत सम्भार कठिन हुनु
- स्थानीय स्तरमा खानेपानी तथा का क्रियाकलापहरूको संचालन तथा समन्वयका लागि मानव संसाधन र आर्थिक श्रोतको अभाव हुनु र उपलब्ध स्रोत साधनको प्रभावकारी संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि एकीकृत कार्य योजना नहुनु।
- वन विनाश, बाढी-पैरो, जलवायु-परिवर्तनका कारण पानीका स्रोत सुक्दै जानु।
- कमजोर वितरण प्रणाली (नियमित मर्मत सम्भार नहुनु, जनचेतनाको कमी नीतिनियमको कार्यान्वयनमा कमी पानी), परीक्षण नगरी योजना निर्माण (उपकरणको अभाव, संस्थाको नीति नियम नहुनु) तथा गुणस्तरीय स्रोतको अभावको कारण उपलब्ध पानीका आयोजना संचालन र उपभोग प्रक्रियामा गुणस्तरको कमी हुनु।
- कमजोर आर्थिक अवस्था, नीतिगत सीमितता, स्रोतको अभाव, योजना प्रक्रियामा उपभोक्ताको सहभागितामा कमी/न्यून, विकट भौगोलिक अवस्था, छरिएर रहेको वस्ति, क्रमागत योजनाहरूमा बजेट अपुग आदि जस्ता कारणले नगरवासी सबै जनसंख्यालाई सुरक्षित खानेपानीमा पहुँच वृद्धि गर्न नसक्नु।
- उपभोक्ताको अपनत्वको कमी, मर्मत सम्भार कोषको कमी, निर्माण कार्यको गुणस्तरमा कमीका कारण नियमित सञ्चालन नहुनु।

परिच्छेद-४

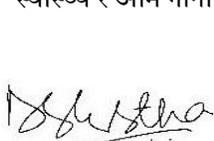
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता लक्ष्य, योजना तथा रणनीति

४.१ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको सोच तथा लक्ष्य

सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता मानव जीवन विकासको प्रखुम आधार भएकोले यसमा सबैको पहुँच हुनु आवश्यक छ। तसर्थ, यस नगरपालिकाका आम नागरिकहरूको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको आधारभूत आवश्यकतालाई पुरा गर्नको लागि तर्जुमा गरिएको यो योजनाको सोच, परिलक्ष्य, लक्ष्य र उद्देश्य निम्नानुसार रहेका छन्।

४.१.१ सोच

यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको सोच “ सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयूक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा” भन्ने नाराका साथ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाको माध्यमबाट सार्वजनिक स्वास्थ्य र आम नागरिकहरूको जीवनस्तर सुधार गर्ने” रहेको छ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

४.१.२ परिलक्ष्य

यस रास्कोट नगरपालिकामा पारदर्शिता, प्रविधिमैत्री, प्रयोगकर्ता मैत्री खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका कार्यक्रमहरू संचालन गरी उच्च स्तरको खासस्व सेवा प्रदान गर्ने ।

४.१.३ लक्ष्य

यस नगरपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता योजनाको लक्ष्य नगरवासी आम नागरिकलाई २०८३ (सन २०२६) सम्ममा ४०% मध्यम र २५% उच्चस्तरको खासस्व सेवा प्रदान गर्ने रहेको छ ।

४.२ उद्देश्यहरू

यस योजनाले लिइएको उद्देश्य देहाय अनुसार रहेका छन्:

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूको सुधार विस्तार तथा नियमित मर्मत सम्भार गर्दै खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गरि नगरवासी सबै जनसंख्यालाई सुरक्षित खानेपानीमा पहुँच वृद्धि गर्ने ।
- सहभागितात्मक पद्धतिको माध्यमबाट समुदाय तथा नगर क्षेत्रको तथा स्वच्छता प्रवर्द्धनमा अपनत्व भावको विकास गराई पूर्ण युक्त घर, समुदाय, वडा तथा नगरपालिकाको विकास गर्ने ।
- समन्वयात्मक तथा एकीकृत कार्य पद्धती अपनाई विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधाको सुधार गरि पूर्ण को नमूना स्थलको रुपमा विकास गर्ने ।
- पानीका मूलहरूको संरक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनद्वारा भौतिक निर्माणलाई व्यवस्थित गर्दै जलवायु परिवर्तनको असरमा न्यूनीकरण गर्नुको साथै विपदमा प्रभावकारी खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाका लागि व्यवस्थापन गर्ने ।
- नगरपालिका र वडास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवालालाई प्रभावकारी र दिगोपनको लागि संस्थागत क्षमता विकास गर्ने ।

४.३ नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका निर्देशक सिद्धान्तहरू

यस योजनाको दूरदृष्टि तर्फ उन्मुख हुन, लक्ष्य प्राप्तिसमा अधिकतम योगदान पुर्याउन तथा उद्देश्य हासिल गर्नका लागि संचालन हुने खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको योजनाबद्ध प्रयासहरूमा देहायका निर्देशित सिद्धान्तहरू अवलम्बन गरिनेछ:

१. नागरिक संलग्नता र जनकेन्द्रीत खासस्व सेवाको विकास

यस नगरपालिकाको खासस्व क्षेत्रको सामाजिक परिचालनमा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र पिछडिएको वर्ग एवं समुदायको सशक्तिकरणलाई माध्यम बनाइनेछ । खासस्व क्षेत्रमा समुदायमा आधारित तथा नागरिक समाजका संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता विकासको माध्यमबाट खासस्वक्षेत्रको विकास प्रक्रियामा नागरिक तथा समुदायको संलग्नता बृद्धि गरिनेछ । खासस्व क्षेत्रमा स्थानीय श्रोत, साधन, प्रविधि, ज्ञान, सीप र क्षमताको अधिकतम उपयोग गरी दीगोपनामा टेवा पुऱ्याईनेछ ।

२. वातावरण सन्तुलन तथा खासस्व क्षेत्रको दिगो विकास

जलवायु परिवर्तनबाट उत्पन्न समस्या निराकरण तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा स्थानीय अनुकूलनको उपायहरू अवलम्बन गरी जनकेन्द्रीत खासस्व सेवा विकासको अवसरमा बृद्धि गरिनेछ । यस नगरपालिकाको खासस्व क्षेत्र विकास प्रक्रियामा वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रणालीलाई समाहित गरी खासस्व सेवाको कार्यलाई वातावरणमैत्री तथा दिगो बनाइनेछ ।

३. स्थानीय संस्थागत क्षमता विकास

वडा कार्यालय, वडा नागरिक मंच, नागरिक सचेतना केन्द्र, विद्यालय तथा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति, लगायत अन्य समुदायमा आधारित समूह र सञ्जालहरूको खासस्व सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि गरी उनीहरूलाई यस क्षेत्रमा अझ बढी क्रियाशील र प्रभावकारी बनाइनेछ । स्थानीय निकायमा खासस्व क्षेत्रको संरचनागत सुधार र क्षमता विकासको माध्यमबाट स्थानीय शासन प्रक्रियामा महिला, बालबालिका,

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक तथा पछाडि पारिएका वर्गको सम्मन्तता सुनिश्चित, अर्थपूर्ण र प्रभावकारी बनाईनेछ । स्थानीयस्तरमा खासस्व क्षेत्रमा संचालित आयोजना तथा कार्यक्रमलाई दिगो, नतिजामुलक, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

४. लैंगिक, सामाजिक समावेशीकरण तथा अवसरमा समता

योजना तर्जुमा, सञ्चालन तथा अनुगमन प्रक्रियालाई अझ बढी समावेशी र सहभागिमूलक बनाई उपलब्ध श्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गरी दीगो र सन्तुलित खासस्व सेवामा जोड दिईनेछ । खासस्व क्षेत्रको संस्थागत विकास र सुदृढ गरी समावेशी र समानतामैत्री वातावरण निर्माण गरिनेछ । खासस्व सेवा तथा सुविधा आम नागरिक तथा सेवाग्राहीहरूको पहुँच बढ्दि गरी स्थानीय स्तरमा प्रवाहित सेवा तथा सुविधाहरू अधिकारमा आधारित, सहज, सर्वसुलभ, गुणस्तरीय बनाइनेछ । समावेशीकरण नीति अन्तर्गत खासस्व क्षेत्र अन्तर्गतका कार्यक्रम खास गरि सेवाबाट वञ्चित समुदाय, क्षेत्र र जनसंख्या (महिला, दलित, आदिवासी-जनजाती, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक तथा अन्य पिछडा वर्ग) को समुचित सेवामा बढी लक्षित हुनेछ । खासस्व योजना कार्यान्वयनको शिलशिलामा निर्माण हुने सम्पूर्ण खानेपानी तथा शौचालयका संरचनाहरू महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जेष्ठ नागरिक प्रयोगकर्ता मैत्री निर्माण गरिनेछ । सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सबै कार्यक्रम र क्रियाकलापहरूमा लैङ्गिक संवेदनशीलतालाई आत्मसात गरिनेछ । स्थानीय तहका सहजकर्ता लगायत सबै तहका समन्वय समितिहरूमा कम्तिमा पनि एक तिहाई सदस्य सहित प्रमुख वा उपप्रमुख पदहरू महिला हुनुपर्ने प्रावधानलाई सुनिश्चित गरिनेछ । सल्लाहकार समुहमा समेत समुचित ढङ्गले लैङ्गिक सन्तुलन कायम गरिनेछ । यसैगरी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी सबै तालिम/कार्यशालाहरूमा पनि सहभागीहरूको लैङ्गिक सन्तुलन मिलाइनेछ ।

५. मानव अधिकार र सामाजिक न्याय

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको कक्षेत्रमा सरकारी, गैर सरकारी, सामुदायिक संस्थाको संस्थागत संरचनामा विपन्न एवं सिमान्तकृत वर्गको अर्थपूर्ण सहभागितालाई सुनिश्चित गर्दै लैंगिक समानताको अवधारणालाई अवलम्बन गरिनेछ । समाजमा पिछडिएको वर्ग, दलित, जनजाति, जेष्ठ नागरिक, महिला तथा बालबालिकाको लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि लक्षित वर्ग कार्यक्रमका साथै अन्य विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६. समुदाय, निजी क्षेत्र एवं गैसस साझेदारी

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको कक्षेत्रमा सेवा प्रवाह तथा पूर्वाधार विकास कार्यमा सार्वजनिक, निजी, सामुदायिक तथा सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ । समुदाय, निजी क्षेत्र तथा गैसस जस्ता साझेदारहरू बीच अन्तरक्रिया छलफल र वहसका माध्यमबाट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासेवा विस्तार कार्यलाई अझ बढी समन्वयात्मक, सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाइनेछ । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता अन्तर्गतका कार्यक्रमको पारदर्शिता, प्रभावकारिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिका लागि उपलब्ध कानूनी व्यवस्था अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, नागरिक अनुगमन तथा निगरानीको औजार प्रयोग गरी सुधारका प्रतिवद्धताको पालना गरिनेछ ।

७. नतिजामूलक व्यवस्थापन प्रणाली

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा नतिजामूलक योजनाको खाकामा सूचकको आधारमा गरिनेछ। खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको नतिजामूलक अनुगमन खाँका अनुसार सहभागितामूलक र तेश्रो पक्षद्वारा समीक्षा गरिनेछ । आयोजना तथा कार्यक्रमको तेश्रो पक्षद्वारा अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ र कार्य सम्पादनको आधारमा राम्रो काम गर्ने संघ, संस्था तथा निकायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४.४ नगर खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

तपशिल अनुसारको ५ वटा विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत उपक्षेत्रहरूको प्राथमिकताक्रम अनुसार यसनगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रम यस योजनामा तर्जुमा गरिएको छ ।

योजना प्राथमिकता क्षेत्र: १: आयोजनाहरूको दिगोपना, सुरक्षा र सुरक्षित खानेपानी

योजना प्राथमिकता क्षेत्र: २: पूर्ण सरसफाइक्षेत्र

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

योजना प्राथमिकता क्षेत्र: ३: संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता
 योजना प्राथमिकता क्षेत्र: ४: जलवायु परिवर्तन, असर न्यूनीकरण र खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा
 योजना प्राथमिकता क्षेत्र: ५: संस्थागत तथा क्षमता विकास

४.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई प्राथमिकताका आधारहरू

तालिका नं. ४.१: खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई प्राथमिकताका आधारहरू

क्र.स	आधारहरूका क्षेत्र	आधारहरू
१	नेपालको संविधान २०७२	धारा ३० मा स्वच्छ वातावरणमा वस्न पाउने हक धारा ३५ (४) ले मौलिक अधिकारको रूपमा व्याख्या गरेको छ ।
२	दीगो विकास लक्ष्यको लक्ष्य ६	६.१ सन् २०३० सम्म सबैलाई सुरक्षित खानेपानी सेवामा सबैको न्योचित पहुँच भएको हुने: सुरक्षित किसिमले व्यवस्थापन भएको खानेपानी सवै घरधुरीमा सुरक्षित खानेपानी, चाहिएको वेला उपलब्ध, गुणस्तरयुक्त ६.२ सन् २०३० सम्ममा सुधारिएको सुविधामा सबैको सुलभ तथा न्योचित पहुँच र खुला दिसामुक्त अवस्था भएको हुने छ । सुरक्षित किसिमले व्यवस्थापन भएको सरसफा: (सबै घरमा शौचालय सुविधा भएको, (मानव बिर्सजित फोहर तथा फिकल सलजको उचित व्यवस्थापन)
३	१५ औँ विकास योजनाको आधारपत्र	साझा आकांक्षा: सम्वृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली साझा राष्ट्रिय आकांक्षा सोच: स्वच्छ, सुरक्षित, सर्वसुलभ र दिगो खानेपानी तथा सेवा उद्देश्यहरू: १. खानेपानी, तथा स्वच्छताको उपलब्धताबाट जनस्वास्थ्यमा सुधार ल्याउने र सवै नागरिकलाई आधारभूत स्तरको सेवामा पहुँच तथा मानव मलमुलत्र र फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्ने २. जलवायु परिवर्तन अनुकूल तथा विपद व्यवस्थापन मैत्री खानेपानी तथा सेवा सुनिश्चित गर्ने ३. खानेपानी तथा को दिगो सेवा प्रवाहमा संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको भूमिका सवलीकरण गर्दै क्षमता अभिवृद्धि गर्नु
४	स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४	ऐनको परिच्छेद ३, दफा ११ अन्तर्गत गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत देहायका कामहरू तोकिएको छ; • स्थानीय तहमा विषयगत स्थानीय तथ्यांक संकलन अभिलेख संकलन गर्ने; • आधारभूत स्वास्थ्य र सम्बन्धि कार्यहरू संचालन गर्ने गराउने; • स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातारण संरक्षण र जैविक विविधिता सम्बन्धि कार्यहरू संचालन गर्ने गराउने;
५	पहिलो विकास योजनाको आधारपत्र	परिच्छेद ५ – पूर्वाधार क्षेत्र अन्तर्गत उप-शिर्षक ५.५. खानेपानी तथा सरसफाइ र परिच्छेद ६ सामाजिक क्षेत्र अन्तर्गत स्वास्थ्य सम्बन्धि योजना तय गरिएको र यस सम्बन्धि तय गरिएका कार्य योजनाको आधारमा रहेर यो खानेपानी, तथा स्वच्छता योजना निर्माण गरिएको छ
६	खानेपानी तथा क्षेत्रगत विकास योजना (२०७३–	• क्षेत्रगत सुशासन र प्रभावकारितामा सुधारका माध्यमबाट “वास” सेवाहरूलाई सबैको पहुँचमा वृद्धि गर्दै सेवाको स्तरमा सुधार ल्याउने । • विद्यमान क्षेत्रगत मुद्दाहरू एवम् भविष्यमा विकसित हुन सक्ने परिदृश्यहरूको सम्बोधन गर्ने ।

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

काशीचन्द्र बराल
नगर कार्यपालिकाको कार्यकारी अधिकारी
आर.सी.पी. कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.स	आधारहरूका क्षेत्र	आधारहरू
	२०८७)	<ul style="list-style-type: none"> यस क्षेत्रको प्रभावकारी कार्यक्रम निर्माण एवम् सुसङ्गत र सामञ्जसीय ढङ्गले कार्यान्वयन गर्नाका लागि क्षेत्रगत प्राथमिकता र रणनीति स्पष्ट गर्दै क्रमशः क्षेत्रगत एकत्रीकरण गर्ने । राष्ट्रिय प्राथमिकताहरू, रणनीतिहरू, मानकस्तरहरू एवम् कार्यविधिहरूका तह सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई प्रभावकारी “वास”सेवा प्रवाहको कार्यक्रम निर्माण एवम् व्यवस्थापनका लागि मार्गनिर्देशन तथा अभिप्रेरित गर्ने । सबै नेपाली नागरिकहरूसम्म सुचारु र दिगो “वास” सेवाहरूको पहुँचको सुनिश्चितता गर्न यस क्षेत्र विकास योजनासंग तादात्म्य हुने गरी सक्षमकारी नीति, कानुनी एवम् नियमनकारी खाका, सेवा प्रवाहको लागि स्पष्ट संस्थागत संयन्त्र, वित्तीय प्रबन्धहरू, क्षमता अभिवृद्धि, परिष्कृत समन्वय र कार्यसम्पादन अनुगमन पद्धति लागू गर्नु ।
७	पूर्ण सरसफाइ मार्गदर्शन, २०७३	<p>पूर्णसरसफाइ मार्गदर्शन, २०७३ ले सन् २०३० सम्म सबैको लागि र सधैको लागि पूर्ण को अवस्था हासिल गर्नेतर्फ उन्मुख हुने लक्ष्य लिएको छ । उक्त लक्ष्यलाई ३ चरणमा विभाजन गरी कार्यान्वयन हुदै आइरहेको छ ।</p> <p>तह १: सन् २०२२ सम्म १५ प्रतिशत गाउपालिका र १० प्रतिशत न.पा.;</p> <p>तह २: सन् २०२७ सम्म ५० प्रतिशत गाउपालिका र ४० प्रतिशत न.पा.;</p> <p>तह ३: सन् २०३० सम्म १०० प्रतिशत गाउपालिका र १०० प्रतिशत न.पा.)</p> <p>पूर्ण सरसफाइ मार्गदर्शन अनुसार पूर्ण को उद्देश्य निम्नानुसार छन् ;</p> <ul style="list-style-type: none"> खुला दिसामुक्त अवस्थाको दिगोपना कायम गर्ने र स्वच्छता सम्बन्धी बानी व्यवहार विकास गर्ने । घरायसी तथा संस्थागत तहमा र स्वच्छताका सुविधाको समुचित प्रयोग, मर्मत सम्भार तथा स्तरोन्नती गर्ने । सुरक्षित खानेपानीको सेवा सुनिश्चित गर्ने र घरायसी तथा संस्थागत तहमा पानी शुद्धीकरणको प्रवर्द्धन समेत गर्ने । फोहोरमैला तथा मानव मलमूत्रीय फोहोरको सम्भव भएसम्म पूनःप्रयोग गर्ने वा तोकिएको मापदण्डका आधारमा विसर्जन गर्ने । पोखरी तथा साना जलाशय र खोला- खोल्सीहरूको संरक्षण गरी स्वच्छता तथा सुन्दरता कायम राख्ने । <p>पूर्ण सरसफाइका दुई चरण: सफा र स्वच्छ चरणरपूर्ण उन्मुख चरणमा विभाजन गरी कार्यान्वयन गर्ने र सम्पूर्ण चरणहरू पश्चात् पूर्ण युक्त गाउँ, बस्ती, टोल र समुदाय घोषणा गर्ने ब्यबस्था यस मार्गदर्शनमा उल्लेख छ ।</p>
८	विद्यालय खानेपानी तथा स्वच्छता कार्यविधि, २०७४	<p>विद्यालय खानेपानी तथा स्वच्छता कार्यविधि, २०७४ को लक्ष्य:</p> <p>विद्यालयमा दिगो खानेपानी, तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन गरी शैक्षिक उपलब्धि बढाउन अनुकूल वातावरणको सिर्जना गर्ने रहेको छ</p>
९	स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, तथा स्वच्छता सम्बन्धी	<p>स्वास्थ्य संस्थाहरू, विस्तारित सेवा, घुम्ती शिविर स्वास्थ्य संस्थाको तह र स्वास्थ्य संस्थाक बर्गिकरण सम्बन्धी मापदण्ड;</p> <ul style="list-style-type: none"> वितरण गरिने पानीको गुणस्तरसम्बन्धी मापदण्ड;

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Handwritten signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

परिलक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.स	आधारहरूका क्षेत्र	आधारहरू
	मापदण्ड, २०७५	<ul style="list-style-type: none">स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागि को मापदण्डस्वास्थ्य संस्थाको लागि स्वच्छता मापदण्ड;स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि निश्चि मापदण्ड

४.६ राष्ट्रिय लक्ष्य, अवधि र रणनीति (क्षेत्रगत सुधार योजना) संगको अन्तर सम्बन्ध

यस रास्कोट नगरपालिकाको खासस्व योजनाले नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा तयार पारिएको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्र विकास २०७३ - २०८७ का सिद्धान्त, लक्ष्य तथा रणनीतिहरूलाई अंगिकार गरेको छ। त्यसैले यसमा प्रस्ताव गरिएका खानेपानी तथा सरसफाइका योजनाहरूको निर्माण नेपाल सरकारको क्षेत्रगत विकास योजनामा परिलक्षित गरेको अवधि लक्ष्य र सिद्धान्तमा समेत तादात्म्यता मिलाई सोहि बमोजिक कार्ययोजनाहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्दै जाने लक्ष्य लिएको छ। सोहि क्षेत्रगत विकास योजनाले परिभाषित गरेको ५० प्रतिशत जनताले उच्च स्तरको खानेपानी सेवा र बांकी ५० प्रतिशत जनताहरूले मध्यम स्तरको खानेपानी सेवा सन् २०३० सम्म प्राप्त हुने गरी योजना बनाइन कार्यान्वयन योजना बनाइएको छ।

तलिका नं ४.२: क्षेत्रगत सुधार योजनाको अवधि र लक्ष्यहरू

अवधि	लक्ष्यहरू
तात्कालिन चरण (सन् २०१६ देखि २०२०)	<ul style="list-style-type: none">सर्वैको आधारभूत खासस्व सेवामा पहुँचसेवाको स्तरमा सुधार (मध्यम २५% र उच्च १५%) जनता
मध्यकालिन चरण (सन् २०२१ देखि २०२५)	<ul style="list-style-type: none">सेवाको स्तरमा सुधार (मध्यम ४०% र उच्च ३०%) जनताकार्यक्षमता र दिगोपनामा सुधार
दिर्घकालिन चरण (सन् २०२६ देखि २०३०)	<ul style="list-style-type: none">सेवाको स्तरमा सुधार (मध्यम ५०% र उच्च ५०%) जनताप्रभाव लेखाजोखा

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

४.७ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रके समया, सम्भावना तथा अवसरको विश्लेषण र लक्ष्य तालिका

यस नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा देखिएका मुख्य समस्या, सम्भावना तथा अवसरको विश्लेषणा यस प्रकार रहेको छ ।

क्षेत्र : १: आयोजनाहरुको दिगोपना, सुरक्षा र सुरक्षित खानेपानी

क. समस्या तथा सवालहरुको विश्लेषण प्रमुख समस्या	कारण	असर	सम्भावना तथा अवस	समस्या समधानका रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> पानीका मुहानलाई व्यवस्थापन र संरक्षणमा समस्या, खानेपानी आयोजनाहरुको कमजोर संचालन तथा व्यवस्थापन, सुरक्षित खानेपानीको सुलभ तथा दिगो व्यवस्थापन, 	<ul style="list-style-type: none"> मुहानलाई व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने सोच नभएको, सुरक्षित खानेपानी सम्बन्धी सचेतनाके कमी, खानेपानीका मुहान र संरचना निर्माण गर्नको लागि आर्थिक व्यवस्थापनमा कमी, 	<ul style="list-style-type: none"> सुरक्षितखानेपानीको अभावले पानीजन्य रोगहरु देखिनु रास्कोट नगरपालिकामा वडा नं. १ देखि ९ सम्म एक घर धारा व्यवस्थापन गर्न कार्यान्वयनमा समस्या देखिनु , 	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकामाखानेपानीका मुहानको श्रोत प्रसस्तै हुनु, वडाहरु नगरपालिकाको कार्यालयबाट नजिक र सडक संजालले समेटेको, 	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको सकृय सहभातिता तथा विकास, एकघर एक धारा अवधारणा लागु गर्ने , एकघर एक धारा अवधारणा लागु गर्ने , खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवामा सीमान्तकृत र जोखिमा रहेका समुदायको पहुँच बृद्धि गर्न खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण तथा सुधारमा जोड दिने ।

ख. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना सोच तालिका

	मापनका सूचकहरु	इकाई	२०७७/७८	२०७९/८०	२०८१/८२	पुष्ट्याईका आधारहरु	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
			वर्तमान अवस्था	१ मध्यम अवस्था	पाँचौं वर्षको लक्ष्य		
नतिजा १	नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरुको सुधार विस्तार तथा नियमित मर्मत सम्भार गर्दै खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गरि नगरवासी सबै जनसंख्यालाई सुरक्षित खानेपानीमा पहुँच वृद्धि गर्ने ।						
१	पानीमा आधारभुत पहुँच भएको जनसंख्या	प्रतिशत	८८.०७	९४	१००	योजनाको अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नमूना	

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मिमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

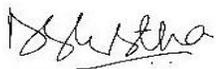
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८० १ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष	
२	राम्रोसंग सञ्चालनमा रहेका आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या	प्रतिशत	६०	७५	९०	सर्वेक्षण, वार्षिक प्रतिवेदन, अध्ययन प्रतिवेदन तथा अभिलेख, नपाको वास प्रतिवेदन	
	खानेपानी आपूर्तिको पहुँच						
३	एक घर एक धारामा पहुँच भएको घरधुरी	प्रतिशत	२०	५०	८०	”	
४	राम्रोसंग सञ्चालनमा रहेका आयोजना	प्रतिशत	२९	३६	५०	”	
५	मुहान संरक्षण गरिएका आयोजना	प्रतिशत	३०	५५	८०	”	
६	मर्मत सम्भार तथा उचित व्यवस्थापन	प्रतिशत	२०	५०	८०	”	
७	सक्रिय उपभोक्ता समिति भएका आयोजना	प्रतिशत	९०	४५	८०	”	
८	मर्मत सम्भार सयन्त्र (कार्य योजना, पानी शुल्क, कोष, कार्यकर्ता र औजार), स्थापित भएका आयोजनाहरू	प्रतिशत	९०	३०	५०	”	
	आयोजनाहरूमा खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गरि गुणस्तर सुधार						
९	खानेपानीको नियमित गुणस्तर परिक्षण गरेका आयोजना	प्रतिशत	९०	३०	७०	”	
१०	खानेपानी सुरक्षा योजना लागु भएका योजना	प्रतिशत	९०	४५	८०	”	
११	पानी प्रशोधन प्रणाली लागु गरेका आयोजना संख्या	प्रतिशत	९०	३०	५०	”	

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू

कार्यनीति

- सुरक्षित खानेपानीको पहुँचका प्रवर्धन गतिविधिहरूलाई प्रभावकारी, समावेशी र दिगो बनाउन सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने र खानेपानी क्षेत्रको योजना तर्जुमा तथा यसको कार्यान्वयनमा स्थानीय तहको नेतृत्वमा संचालन गर्ने।
- खानेपानी आयोजनाको पहुँच एवं सेवा विस्तारका लागि एक घर एक धाराको अवधारणा ल्याउने र खानेपानीको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि पानी परिक्षण विधिलाई अनिवार्य बनाउने।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मिमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

- खानेपानी तथा आयोजनाहरूमा खानेपानी मर्मत सम्भार कोष, मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको व्यवस्था आदिको अनुगमन गरी खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्ने र आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन नगरपालिका स्तरमा खानेपानी क्षेत्रका प्राविधिक र प्लम्बरहरूको विकास तथा परिचालन गर्ने ।
- खानेपानी आयोजनाको लगत राख्ने र समितिलाई अनिवार्य दर्ताको प्रक्रियामा ल्याउने ।
- निर्माण भएका खानेपानी तथा उपभोक्ता समितिहरूको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गरी जिम्मेवार बनाउने नीति अवलम्बन गर्ने र खानेपानी आयोजनाको सुचारुपना र दिगोपनाका लागि उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार बनाउने ।
- खानेपानी क्षेत्रमा एकरूपता कायम गर्दै क्षेत्रगत समन्वय तथा सहकार्यलाई विशेष जोड दिने ।

क्षेत्र : २: पूर्ण सरसफाइ क्षेत्र

क. समस्या तथा सवालहरूको विश्लेषण

प्रमुख समस्या	कारण	असर	सम्भावना तथा अवसर	समस्या समधानको रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> • सरुवा रोग तथा महामारी फैलनु, • सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्त नहुनु, • व्यक्तिगत तथा सामाजिक विकासमा असर पर्नु, • सामाजिक हिसाबमा तिरस्कृत भइरहन । 	<ul style="list-style-type: none"> • गरिब, अशिक्षा र जनचेतनाको कमी, • सामुदायिक भावनाको अभाव हुनु तथा इच्छाशक्तिमा कमी, श्रोत तथा साधनको न्यून , • उपलब्धता तथा निति कार्यान्वयनमा खुकुलेपन रूडिबादी संस्कार जातिय विभेद, • संभावित सेवा, सुविधाहरूमा कमी हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय लक्ष्य एवं समसामहिक प्रतिबद्धताहरू प्राप्ति नहुनु • स्वस्थकर जीवनयापनमा अवरोध, • शिक्षा, स्वास्थ्यमा मात्र नभई सम्पूर्ण सामाजिक विकासमा नकारात्मक प्रभाव रहनु, • दक्ष जनशक्ति उत्पादन, शुसासन प्रवर्द्धन र प्रतिफल प्राप्तिमा असफलता हुने • व्यक्तिको शारिरीक तथा मानसिक बृद्धि र विकासमा कमी हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • एक घर एक धारा, एक घर एक स्वच्छ शौचालय अभियान संचालन भएको, • पूर्ण सरसफाई अभियान संचालन भएको, विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा र सार्वजनिक निकायहरूमा स्वच्छ खानेपानी र शौचालय पुनःनिर्माण तथा मर्मत कार्य संचालन गरिएको। 	<ul style="list-style-type: none"> • पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धन मार्फत समुदाय तथा नगर क्षेत्रको तथा स्वच्छता सेवामा सबै नागरिकको पंहुच तथा उपयोग सुनिश्चित गर्ने सेवा व्यवस्थामा सुधार गर्ने ।

ख. योजना सोच तालिका

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मिमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
नतिजा	सहभागितात्मक पद्धतिको माध्यमबाट समुदाय तथा नगर क्षेत्रको तथा स्वच्छता प्रवर्द्धनमा अपनत्वभावको विकास गराई पूर्ण सरसफाइयुक्त घर, समुदाय, वडा तथा नगरपालिकाको विकास गर्ने ।					
१	पूर्ण सरसफाइको आधारभुत पहुँच पुगेका घरधुरी	प्रतिशत	१.७२	१६	३०	अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नमूना सर्वेक्षण, वार्षिक प्रतिवेदन, अध्ययन प्रतिवेदन तथा अभिलेख, नपाको वास प्रतिवेदन
२	सुधारीयको सरसफाइ सुविधा पुगेका घरधुरीहरू	प्रतिशत	५	२३	४०	
३	पूर्ण सरसफाइयुक्त वडा घोषणा	संख्या	०	३	५	
क	सहजरूपमा सुरक्षित चर्पीको समुचित प्रयोग					
४	स्तरान्नी गर्नु पर्ने कच्ची चर्पीहरू	प्रतिशत	४७.६०	६६.५	१००	”
५	साझेदारीमा चर्पी प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	६.१६	४.५	०	”
६	महिनावारी भएको अवस्थामा चर्पीको प्रयोग नगर्ने घरधुरी	प्रतिशत	५.३७	२.५	०	”
७	चर्पीमा नियमित पानी तथा सामग्रीको व्यवस्था भएका	प्रतिशत	३६.६२	६६	१००	”
ख	व्यक्तिगत स्वच्छता सम्बन्धी बानी व्यवहारको विकास					”
८	हातधुनका लागि निश्चित स्थान भएका	प्रतिशत	२६.७०	६४	१००	”
९	हातधुने स्थानमा साबुन पानीको व्यवस्था	प्रतिशत	२६.७०	६४	१००	”
१०	जोखीमपूर्ण समयमा साबुन पानीले हातधुने (घरका सबै सदस्यहरू)	प्रतिशत	—	५०	१००	”
ग	घरायसी रूपमा पानीको शुद्धिकरण गरि सुरक्षित पानीको प्रयोग					
११	सुरक्षित मुहान, श्रोतको पानी खाने गरेको	प्रतिशत	३०	५५	६०	”
१२	पानी पिउने, खनाउने र राख्ने भाँडा सफा र छोपेर राख्ने गरेको	प्रतिशत	२०	५५	९०	”
१३	खानेपानीको घरायसी रूपमा सधैँ शुद्धिकरण गर्ने गरेको	प्रतिशत	१.६०	४१	६०	”
घ	घरायसी फोहरको समुचित व्यवस्थापन भई सफा स्वच्छ घर आँगन निर्माण					
१४	घरआँगन वरिपरि को अवस्था राम्रो भएका घर	प्रतिशत	९९.०३	९९.९५	१००	”

[Handwritten signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

	मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
१५	ठोस फोहोर वर्गीकरण गरी व्यवस्थापन गरेको	प्रतिशत	६.११	५३	१००	”	
१६	तरल फोहरलाई करेसाबारी वा अन्य सुरक्षित व्यवस्थापन गरेको	प्रतिशत	१००	निरन्तर	निरन्तर	”	
१७	सुधारिएको चुल्होको प्रयोग (धुवाँरहित, म्याँस, वायोग्याँस, इलेक्टिक.)	प्रतिशत	५	२७.५	५०	”	
१८	भाडाकुँडा माइने स्थानको व्यवस्था	प्रतिशत	४३.३६	७१.५	१००	”	
१९	भाडा सुकाउने सुरक्षित स्थानको व्यवस्था	प्रतिशत	७.६६	४५	६०	”	
२०	पशुपंछीको लागि छुटे गोठ खोर भएका	प्रतिशत	---	१०	२०	”	
२१	मलमूत्रको उचित व्यवस्थापन	प्रतिशत	२.५	९	१५	”	
ड	ठोस फोहरको समुचित व्यवस्थापन भई विभिन्न स्थानमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण तथा व्यवस्थापन						
२२	सार्वजनिक शौचालय	संख्या	६	मर्मत गरि प्रयोगमा ल्याउने	६	”	
२३	ढल निकासको उचित व्यवस्थापन भएका बजार क्षेत्र	संख्या	---	२	४	”	
२४	घर र पसलवाट निस्कने ठोस तथा तरल फोहरको बर्गीकरण र सुरक्षित व्यवस्थापन	प्रतिशत	---	२.५	५	”	
२५	वाटोघाटो, सार्वजनिक स्थल, चौतारो सफा भएका बजार क्षेत्र	संख्या	---	२	४	”	
च	वजार क्षेत्रमा सामग्रीहरूको सहज आपूर्ती						
२६	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतका सामग्रीहरू उपलब्ध हुने वजार क्षेत्र	संख्या	---	२	४	”	
२७	सामग्री विक्री वितरक वा सप्लायर संख्या	संख्या	---	२	४	”	

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

(Signature)
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

“सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू

कार्यनीति

- घरायसीस्तरमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धनमा सहयोग पुर्याउनका लागि समतामूलक पद्धतिको अनुशरण गरि स्थानीय तहको नेतृत्वमा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा जोड दिई अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने ।
- फोहरमैलालाई स्रोतमा न्यूनीकरण, पुनः प्रयोग, प्रशोधन वा विसर्जन गरीफोहरमैलाको व्यवस्थित तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न तथा फोहरमैलाबाट जनस्वास्थ्य तथावातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावलाई कम गरी स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावलाई कम गरी स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण कायम गर्नका तथा फोहरमैला व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कार्य गर्ने निकायहरू बीच समन्वय तथा सहकार्यमा सचेतनामूलक सहभागितात्मक अभियान संचालन गर्ने ।
- स्थानीय स्रोत साधनको पहिचान र परिचालन गरि प्रत्येक वडाहरूमा पुर्ण सम्बन्धी कार्ययोजना निर्माण गरि कोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।
- पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धनका क्षेत्रमा सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार जस्ता व्यवहार परिवर्तन सम्बन्धि क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी आम सरोकारवालाहरूको परिचालन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा उत्सर्जित तरल तथा ठोस फोहोर व्यवस्थापनमा सार्वजनिक नीजि साझेदारी पद्धति अपनाउने।
- भूगोल तथा अवस्थालाई मध्यनजर राखी समुदायले धान्न सक्ने स्थानिय स्तरमा उपलब्ध साधन श्रोत प्रयोग गरी उपयुक्त प्रविधि को प्रयोग गरि पक्कि शौचालय प्रवर्धनलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाउने ।
- सरसफाइका सामग्रीहरूको ग्रामिण स्तरसम्म बजारीकरण गर्न निजी क्षेत्रको सहभागिता बढाउन जोड दिने तथा आवश्यक कार्यक्षेत्रहरूको पहिचान गरि कार्यन्वयन गर्ने ।
- नगरक्षेत्रबाट निस्कने ठोस फोहोरमैलाको व्यवस्थानको लागि स्यानिटरी ल्याण्डफिल साइटको निर्माण गर्ने
- सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सकारात्मक बानी विकासका बाल केन्द्रीत तथा अनुकरणीय प्रयासहरूको थालनी गर्ने र खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको अनुगमनका आधारमा प्रमाणिकरण गरि प्रोत्साहन गर्ने ।
- विद्यालयको अगुवाईमा सेवा क्षेत्रको सरसफाइ तथा स्वाच्छता प्रवर्द्धन जस्ता पद्धति लागु गर्ने ।
- विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारीएको सरसफाइ सुविधा निर्माण व्यवस्थापनमा विशेष जोड दिई अनुदान र कार्यमूल्याङ्कनमा जोडिने दिने ।

क्षेत्र : ३: संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी तथा स्वच्छता

क. समस्या तथा सवालहरूको विश्लेषण

प्रमुख समस्या	कारण	असर	सम्भावना तथा अवसर	उपयोग गर्ने रणनीति
● खानेपानी श्रोतको अभाव; चेतनाको कमी; सिमित	● विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा	● विद्यार्थी तथा सेवाग्राही खानेपानी	● प्रयास मुहान,	● संस्थागत (विद्यालय

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

<p>श्रोत र साधन;</p> <ul style="list-style-type: none"> कुनै विद्यालयमा क्षमता भन्दा बढी विद्यार्थीको चाप, विद्यालयमा शौचालयको अभाव, विद्यमान छाउपडी प्रथा, प्राविधिक दक्षताको कमी, भौगोलिक विकटता र कठिनाई; खानेपानीको अप्रर्याप्तता, 	<p>खानेपानी सेवामा कमी,</p> <ul style="list-style-type: none"> विद्यालय खानेपानीमा कम लगानी; जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन नहुनु, शिक्षा र स्वास्थ्यमा राज्यको कम लगानी, माध्यामिक विद्यालय संख्यामा कमी, सामाजिक कु संस्कार; दक्षतामुलक तालिम संचालन नहुनु; लगानीमा कमी सरोकारवालाले चाँसो नदिनु; कठिन भू बनोटको कारण यातायातको पहुँचमा कमी संस्थागत सामित्वको भूगल कम हुनु 	<p>तथा स्वच्छता सेवाको पहुँचबाट बाहिर हुनु; बालबालिका तथा सेवाग्राही खानेपानी पहुँचभन्दा बाहिर रहनु; उचित आवश्यक</p> <ul style="list-style-type: none"> संरचना निर्माण नहुनु; वस्थापनमा कठिनाई; सहभागितामा कमी र अवसरबाट वञ्चित; भौतिक संरचना निर्माणमा गुणस्तर कायम नहुनु र पहुँचबाट बाहिर वातावरण प्रदुशित हुनु 	<p>प्रयास प्राकृतिक श्रोत र साधन,</p> <ul style="list-style-type: none"> राजनैतिक स्थायित्व, संस्थागत संरचनाको निर्माण भईसकेको जमिनको मूल्यमा कमी अनुकूलन मौसम 	<p>तथा स्वास्थ्य संस्था) मा खानेपानी, तथा स्वच्छता क्षेत्रको एकीकृत रुपमा संस्थागत विकास गरि वातावरणीय सरसफाइ तथा फोहोर मैला व्यवस्थापन सेवा सुविधामा वृद्धि गर्ने।</p>
--	---	---	---	---

ख. योजना सोच तालिका

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
नतिजा		समन्वयात्मक तथा एकीकृत कार्य पद्धति अपनाई विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको खानेपानी तथा सुविधाको सुधार गरि पूर्ण को नमूना स्थलको रुपमा विकास गर्ने।				
१	राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिकका वास सुविधा भएका तथा तिन तारे सुचक पुरा भएका नमुना विद्यालय	संख्या	१	२४	४८	अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नमूना सर्वेक्षण, वार्षिक प्रतिवेदन,
२	दुई तारे सुचक पुरा गरेका विद्यालय	संख्या	४	२८	४८	अध्ययन प्रतिवेदन तथा अभिलेख, नपाको वास प्रतिवेदन
३	व्यवस्थित खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा भएका नमुना स्वास्थ्य संस्था	संख्या	२	२	३	
४	संस्थाको फोहरको उचित संकलन, निर्मलीकरण र व्यवस्थापन गर्ने	प्रतिशत	१००	निरन्तर	निरन्तर	

[Handwritten Signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
क	विद्यालयहरूमा प्रयोगकर्ता मैत्री खानेपानी तथा सुविधा भई समुचित प्रयोग तथा व्यवस्थापन					
५	विद्यालयहरूमा नियमित खानेपानीको सुविधा भएको	प्रतिशत	२२	६१	१००	”
६	विद्यालयहरूमा खानेपानी भण्डारण सुविधा भएको (प्रति बिधार्थी १२ ली प्रति दिन)	प्रतिशत	५८.८२%	७९	१००	”
७	खानेपानीको सुद्धिकरण गरी प्रयोग गर्ने विद्यालय	प्रतिशत	९.५२%	५४.५	१००	”
८	शौचालय भएका विद्यालय	प्रतिशत	८६.८४%	९३	१००	”
९	छात्र र छात्राका लागि चुकुलसहित अलग अलग सुधारीएका तथा पानी सहितको धारा भएको शौचालयको व्यवस्था भएका विद्यालय	प्रतिशत	७१.८८%	८५	१००	”
१०	बाल, लैङ्गिक, अपाङ्गता र वातावरण मैत्री युरिनल सुविधा भएका विद्यालय	प्रतिशत	१६.१३%	५८	१००	”
११	सुरक्षित स्थानमा बाल, लैङ्गिक, अपाङ्गता र वातावरण मैत्री १:४० शौचालय र विद्यार्थीको अनुपातमा सुविधा सहित दिसा, पिसाबको सुरक्षित निकास तथा व्यवस्था गरिएको	प्रतिशत	६.०६	५३	१००	”
१२	सामुहिक हात धुने सुविधा (नियमित पानी तथा साबुनको व्यवस्था) भएका विद्यालय	प्रतिशत	१५	५७.५	१००	”
१३	खानेपानी तथा सरसफाइ सयन्त्र विकास (समिति गठन, कार्य योजना र कोष स्थापना) भएका विद्यालय	प्रतिशत	---	६५	१००	”
१४	खानेपानी, तथा स्वच्छता समेतको विपत पूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको र जोखिम नक्साङ्कन तयार गरीएको	प्रतिशत	---	६५	१००	”
१५	ठोस तथा फोहर संकलन तथा समुचित व्यवस्थापन भएका विद्यालय	प्रतिशत	७.६९	५३.५	१००	”
ख	स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रयोगकर्ता मैत्री खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता					
१६	खानेपानीको नियमित आपूर्ती व्यवस्था भएका	प्रतिशत	५०%	७५	१००	”

[Signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

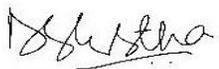
[Signature]
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

	मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
१७	प्रयोगकर्ता शौचालयको सुविधा भएका कार्यालय तथा संस्था संस्था	संख्या	१००%	निरन्तर	निरन्तर	”	
१८	सावुन पानी सहितको हात धुने व्यवस्था भएका	प्रतिशत	५०%	८०	१००	”	
१९	ठोस तथा तरल फोहरको उचित संकलन तथा व्यवस्थापन भएका कार्यालय तथा संस्था	प्रतिशत	१००%	निरन्तर	निरन्तर	”	
२०	वार्डहरूमा फोहरको सेप्टिगेसन गर्ने गरीएको स्वास्थ्य संस्था	प्रतिशत	१०	५५	१००	”	
२१	प्लासान्टा पिट भइ फोहर व्यवस्थापन गर्ने स्वास्थ्य संस्था	प्रतिशत	३०	६५	१००	”	
२२	फोहर जलाउन इन्सिनेटरको व्यवस्था भएका स्वास्थ्य संस्था	प्रतिशत	२०	६०	१००	”	
ग	कार्यालय तथा संस्थाहरूमा प्रयोगकर्ता मैत्री खानेपानी तथा सरसफाइ						
२३	पाइप प्रणालीबाट खानेपानीको नियमित आपूर्ती व्यवस्था भएका	प्रतिशत	३०	६५	१००	”	
२४	प्रयोगकर्ता शौचालयको सुविधा भएका कार्यालय तथा संस्था	प्रतिशत	८४.६२	९२.५	१००	”	
२५	सावुन पानी सहितको हात धुने व्यवस्था भएका	प्रतिशत	४९.६७	७०.५	१००	”	
२६	ठोस तथा तरल फोहरको उचित संकलन तथा व्यवस्थापन भएका कार्यालय तथा संस्था	प्रतिशत	५०	७५	१००	”	
२७	अपाङ्गता वा विशेष सहयोग चाहिने ब्यक्तिहरूलाई पानीको सहच पहुँच	प्रतिशत	१५.३८	५७.५	१००	”	
२८	पानीको सुद्वीकरण गरी प्रयोग गर्ने कार्यालय तथा संस्थाहरू	प्रतिशत	६९.२३	८४.५	१००	”	

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू

कार्यनीति

- विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासम्बन्धी योजना तर्जुमा, सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा सम्बन्धित विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मातहतमा रहने गरी विद्यालय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको निर्माण गर्ने कार्यन्वयनमा ल्याउने
- विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रयोगकर्ता मैत्री शौचालयको व्यवस्थापन र दिगो सञ्चालनमा जोड दिने
- सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सकारात्मक बानी विकासका बाल केन्द्रीत तथा अनुकरणीय प्रयासहरूको थालनी गर्ने ।
- विद्यालयको अगुवाईमा सेवा क्षेत्रको सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन जस्ता पद्धती लागु गर्ने ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यनीति

- विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारीएको सरसफाइ सुविधा निर्माण व्यवस्थापनमा विशेष जोड दिई अनुदान र कार्यमुल्याङ्कनसंग जोडिने छ ।
- विद्यालयलाई तीनतारायुक्त बनाउन र निरन्तरता दिनका लागि विद्यालयव्यवस्थापन समिति, शिक्षकहरू र बाल क्लबसँग समन्वय गरी अन्यआवश्यक क्रियाकलापहरू संचालन गर्ने र विद्यालयको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था अनुगमन, सुधार तथा व्यवस्थापनको अवधारणा अवलम्बन गर्ने ।
- विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्थाको नियमित अनुगमन गरि विशेष प्राथमिकताका साथ सुधारका कार्यहरू गर्ने र मापदण्डको आधारमा उत्कृष्ट अवस्थामा पुर्याउनका लागि आवश्यक स्रोतहरूको खोजी र व्यवस्थापन गर्ने ।
- विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरूको सुनिश्चितताका लागि सहभागितात्मक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन को लागि सरोकारवालाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरूको मर्मत, सम्भार, रेखदेख र अनुगमनका क्रियाकलाप संचालन गर्ने

क्षेत्र : ४: जलवायु परिवर्तन, असर न्यूनीकरण र खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा

क. समस्या तथा सवालहरूको विश्लेषण

प्रमुख समस्या	कारण	असर	सम्भावना तथा अवसर	उपयोग गर्ने रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> • पृथ्वीको तापक्रम घटबढ हुनु; पानीका मुहान सुक्दै जानु; भू-क्षय बाढी पहिरो जानु; • प्राकृतिक श्रोतहरू मासिनु; महामारी निम्तिनु; जीवहरूको अस्तित्व लोपहुनु; • भोकमारी सिर्जना हुनु; जमिनको उर्वरा शक्तिमा कमी आउनु; 	<ul style="list-style-type: none"> • जंगल फडानी, डढेलो लाग्नु; • अव्यवस्थित शहरिकरण; • कार्बनडाईअक्साईड, कार्बन मोनो अक्साईड जस्ता हानिकारिक ग्यासहरू उर्सजन हुनु; • अव्यवस्थित औधोगिकरण • उद्योगहरूले वातावरण प्रदुषण सम्बन्धि आचार संहिता पालना नगर्नु आदि 	<ul style="list-style-type: none"> • पानीको प्रयाप्तता नहुनु तथा खडेरी पर्नु; • उत्पादकत्वमा हास आउनु; • जीवहरू नासिनु; रूखहरू सुक्नु; • अधिक वर्षाका कारण मुहान फोहोर हुनु; • पानीको मुहान फोहोर भई विभिन्न किसिमका पानीजन्य रोगहरू लाग्नु; • पानीको प्रयाप्तता नभएका विभिन्न किसिमका संक्रमण रोगहरू सरसफाईका कारणले फैल्नु; • आलिदेखि थालिसम्म र ओठदेखि गोठसम्म प्रत्यक्ष असर पाउँछ 	<ul style="list-style-type: none"> • वृक्षारोपण गर्ने, खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धि गोष्ठी र जनचेतना मुलक कार्यक्रम सन्चालन, • खानेपानी सरसफाइ सम्बन्धि ऐन,नियम निर्माण तथा कार्यान्वयन । 	<ul style="list-style-type: none"> • खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा क्षेत्रमा विपद जोखिम न्युनिकरण, विपदको पूर्वतयारी, व्यवस्थापन तथा उद्धार र अनुकुलन पद्धतिलाई मुल प्रवाहमा ल्याई सेवा व्यवस्थापन गर्ने ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

ख. योजना सोच तालिका

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८	२०७९/८१	२०८१/८२	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष	
		वर्तमान अवस्था	मध्यम अवस्था	पाँचौं वर्षको लक्ष्य			
पानीका मूलहरूको संरक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनद्वारा भौतिक निर्माणलाई व्यवस्थित गर्दै जलवायु परिवर्तनको असरमा न्यूनीकरण गर्नुको साथै विपदमा प्रभावकारी खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाका लागि व्यवस्थापन गर्ने ।							
क	वन तथा भूसंरक्षण, पानीका मुलहरूको संरक्षण, भौतिक निर्माण व्यवस्थित गर्दै जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण				अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नमूना सर्वेक्षण, वार्षिक प्रतिवेदन, अध्ययन प्रतिवेदन तथा अभिलेख, नपाको वास प्रतिवेदन		
१	संरक्षित मुलहरूको संख्या	संख्या	१४	५७		१००	
२	स्थानीय जलवायु अनुकुलन योजना तयार भइ कार्यान्वयन भएका नपा	संख्या	-	-		१	
३	मूहान संरक्षण तथा पुर्नभरण गरीएका आयोजना	प्रतिशत	१०	४०		८०	
४	DRR/CCA लाई खानेपानी योजनाका सबै तहमा समावेस गरी निर्माण तथा मर्मत गरीएका आयोजना	प्रतिशत	५	१५	२०		
ख	संभावित विपदलाई मध्येनजर गर्दै स्थानीय स्तरको प्रतिकार्य योजना बनाई क्षमता विकास						
५	स्थानीय विपद न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्ययोजना भएका वडा	संख्या	१	५	९	”	
६	आपतकालीन खानेपानी र सम्बन्धी योजना निर्माण भएका मुहान	प्रतिशत	---	३०	५०	”	
७	आपतकालीन खानेपानी र सेवा सम्बन्धी क्षमता विका भएका नपा/वडा	प्रतिशत	---	६५	१००	”	
८	आपतकालीन खानेपानी र सेवाका लागि कोष/सामाग्री/जनशक्ति व्यवस्था भएका नपा/वडा	प्रतिशत	---	६५	१००	”	

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू

कार्यनीति

- स्थानीय विपद तथा जलवायु प्रतिरक्षा योजना (LDCRP), र स्थानीय अनुकुलन योजना (LAPAs) को विकास तथा कार्यान्वयनमा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा क्षेत्रमालाई मुल प्रवाहमा ल्याई आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गर्ने।
- नयाँ आयोजनाहरूको निर्माणको क्रममा प्रकोप जोखिमको न्यून प्रभाव हुने गरी वातावरणमैत्री बनाउने ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यनीति

- खानेपानीका श्रोतहरूको नक्साङ्कन गरि श्रोतहरू संरक्षण र पुर्नभरणमा विशेष जोड दिने ।
- खानेपानीको बहुउपयोग योजना बनाई सोहि अनुसारका कार्यक्रम तथा योजनालाई प्राथमिकता दिने ।
- जलवायु परिवर्तन र जोखीम न्यूनीकरण बारेमा प्रचार प्रसारका साथै वृक्षारोपण र वनजंगलको संरक्षणमा जोड दिने ।
- खानेपानी आयोजनाहरूको निर्माण गर्दा जोखीमको न्यून प्रभाव हुने गरी वातावरणमैत्री बनाउने ।

क्षेत्र : ५: संस्थागत तथा क्षमता विकास

क. समस्या तथा सवालहरूको विश्लेषण

प्रमुख समस्या	कारण	असर	सम्भावना तथा अवसर	उपयोग गर्ने रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> • क्षमतागत विकास तालिमको कमी • जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> • शिक्षाको कमी • सूचनाको पहुँच नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> • वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको गठन कुनै पनि वडामा नहुनु; • कार्यक्रम व्यवस्थापनको लागि जिम्मेवार शाखार ईकाइ गठन नहुनु; • मानव जीवनमा विभिन्न किसिमका रोगहरू लाग्नु र गरिबी बढ्नु, रोजगारीको कमी; 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्लामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति क्रियाशिल हुनु; • नगर स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन हुनु; प्रयाप्त मात्रामा खानेपानीका मुलहरू भएको, 	<ul style="list-style-type: none"> • खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा क्षेत्रमा स्थानीय विकासका सरोकारवालाको क्षमता तथा संस्थागत विकास गरि स्थानीय श्रोत तथा बाह्य श्रोत परिचालनमा अभिवृद्धि गर्ने ।

ख. योजना सोच तालिका

प्रमुख समस्या	कारण	असर	इकाई			पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
			२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य		
नगरपालिका र वडास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवालार्ई प्रभावकारी र दिगोपनको लागि संस्थागत क्षमता विकास गर्ने ।							
नगरपालिका स्तरीय समन्वय समितिहरूको संस्थागत विकास							
१	समन्वय समितिको गठन/पुर्न गठन भएका समन्वय समितिहरू	संख्या	---	-	१	तिनै तहमा सरकार, अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नमूना सर्वेक्षण, वार्षिक प्रतिवेदन, अध्ययन प्रतिवेदन तथा अभिलेख, नपाको वास प्रतिवेदन	भू-कम्प, बाढी पहिरो
२	नियमिति बैठक गर्ने समन्वय समितिहरू (२ महिनामा)	संख्या	१	-	२		
३	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता फोकल ब्यक्ति तोकिएका समन्वय समितिहरू	संख्या	१२	१७	३०		
४	खानेपानी सरसफाइ तथा प्रवद्र्धन योजना तर्जुमा भएका समन्वय समितिहरू	संख्या	१२	२५	३०		

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

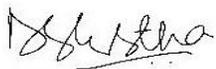
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मापनका सूचकहरू	इकाई	२०७७/७८ वर्तमान अवस्था	२०७९/८१ मध्यम अवस्था	२०८१/८२ पाँचौं वर्षको लक्ष्य	पुष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान तथा जोखिम पक्ष
५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी कोष स्थापना	संख्या	५	१५	३५		
६ अर्ध वार्षिक रुपमा अनुगमन गर्ने समन्वय समितिहरू	संख्या	१०	निरन्तर	निरन्तर		
पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी स्थानीय स्तरका समन्वय समिति,सरोकारवाला र संजालहरूको क्षमता विकास						
७ पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी तालिम प्राप्त स्थानीय सहजकर्ताहरू	संख्या	१००	३००	५००	”	
८ पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी तालिम प्राप्त स्थानीय स्तरका संजालहरू (स्वास्थ्य, शिक्षा, सामाजिक परिचालन)	संख्या	२०	३५	५०	”	

ग. समष्टिगत कार्यनीतिहरू

कार्यनीति

- खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा प्रबर्द्धनमा संस्थागत तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी निर्णय प्रक्रिया समावेशी र सहभागितामूलक बनाउने र सेवाको पहुँचमाफरक क्षमता भएका व्यक्ति र बालबालिकालाई विशेष प्राथमिकता दिने ।
- खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा क्षेत्रमा संस्थागत विकास र सुशासन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरकारी निकाय, गैर सरकारी संस्था र सामुदायिक संस्था मञ्चबाट एकीकृत वार्षिक कार्ययोजना तयार गरी सो अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय निकाय तथा सार्वजनिक सेवा प्रदायक निकायका पदाधिकारी, प्राविधिक तथा अन्य कर्मचारीको क्षमता र कार्य व्यवहारमा सुधार गर्ने ।
- खानेपानी, तथा स्वच्छता क्षेत्रमा एकरूपता कायम गर्दै क्षेत्रगत समन्वय तथा सहकार्यलाई विशेष जोड दिने ।
- स्थानीय तहहरूको योजना अनुसार सहयोगी संस्थाहरूले स्थानीय निकायहरूसंग समझदारी गरेर मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- यस क्षेत्रको दिगोपना कायम गर्न स्थानीय स्तरमा दक्ष जनशक्ति विकास तथा परिचालनमा जोड दिने ।
- नगर तथा वडा समन्वय समितिहरूको क्षमता विकास योजना बनाई समन्वायात्मक रुपमा संचालन गर्ने । स्थानीय खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा विकास निर्माणका आयोजना तथा कार्यहरूमा स्थानीय स्रोत तथा साधनको अधिकतम प्रयोग तथा परिचालनको लागि प्रयास गर्ने ।
- खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा क्षेत्रमा सामुदायिक सशक्तिकरण तथा सामाजिक परिचालन कार्यक्रम विस्तार गरी कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउने कार्यक्रमहरूको नतिजा तथा प्रभावकारिताको अनुगमन गर्ने ।

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

परिच्छेद-५

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कार्ययोजना तथा वित्तीय श्रोत विश्लेषण

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयनमा नगरपालिकाले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नेछ । योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, उद्देश्यहरु हासिल गर्न योजनामा आधारित भई सहभागितामूलक रुपमा योजना तथा बजेट तर्जुमा गरी योजना कार्यान्वयनको संयोजन गर्नेछ । वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा स्थानीय निकाय, विषयगत कार्यालय, गैसस, नीजि क्षेत्र तथा समुदाय समेतको सहभागितामा सहभागितामूलक विधिबाट गरिनेछ । योजना तर्जुमा जस्तै योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा समेत विषयगत समितिलाई क्रियाशील बनाइनेछ । विषयगत क्षेत्र अनुसार प्रमुख कार्यक्रम, प्राथमिकता प्राप्त आयोजना, प्रस्तावित कार्यक्रमको लक्षित क्षेत्र तथा वर्ग, लक्ष्य सहित कार्ययोजना तपशिल अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य तथा नतिजा, लक्ष्य, जोखिम पक्ष, विगतको लगानी प्रवृत्ति र जोखिम पक्षलाई मूल आधार मानी प्रमुख आयोजना/कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । कार्ययोजनामा प्रमुख कार्यक्रम/आयोजना, ५ वर्षको लक्ष्य, लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदाय, कार्यान्वयन वर्ष, बजेटको श्रोत तथा नपुग बजेट प्रस्तुत गरिएको छ ।

कार्ययोजनाक्षेत्र १: आयोजनाहरुको दिगोपना, सुरक्षा र सुरक्षित खानेपानी

५.१.१ क्षेत्रगत कार्ययोजना तालिका

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		कार्य योजना (वर्ष)					जिम्मेवारी	
		एकाई	परिमाण	१	२	३	४	५		
सुरक्षित खानेपानीको पहुँच र आयोजनाहरुको दिगोपना तथा सुरक्षा										
१	नयां खानेपानी आयोजनाहरुको पहिचान तथा संचालन	वटा	२५	५	५	५	५	५	रास्कोट नगरपालिका गै.स.स.खा.पा.उ.स. साझेदारी संस्था	
२	एक घर एक धाराजडान कार्यक्रम	वटा	२५	५	५	५	५	५	”	
३	अव्यबस्थित खानेपानी लाइन वितरणको उचित व्यवस्थापन गर्ने	वटा	२०	५	४	४	४	४	”	
४	वडा स्तरीय खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको दर्ता तथा समिति गठन	वटा	९		९				”	
५	खानेपानी आयोजनाहरुको संस्थागत तथा सूचारुपना सुधार योजना निर्माण	वटा	२०		५	५	५	५	”	
६	संचालित खानेपानी आयोजनाहरुको मर्मत सम्भार तथा पुननिर्माण कार्यक्रम	वटा	३०	६	६	६	६	६	”	
७	खानेपानीका मुल संरक्षण, जलाधार संरक्षण	योजना संख्या	५१	१०	१०	१०	१०	११	”	
८	खानेपानी आयोजनाहरुमा खानेपानी सुरक्षा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	योजना संख्या	५१	१०	१०	१०	१०	११	”	
९	खानेपानीको नियमित गुणस्तर परिक्षण	योजना संख्या	५१	१०	१०	१०	१०	११	”	
१०	आयोजनाहरुमा खानेपानी सुरक्षा योजना	वटा	२०		५	५	५	५	”	

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं.	तर्जुमा	प्रकार	५	१	१	१	१	१	१
११	पानी प्रशोधन तथा सुरक्षा योजना लागु कार्यक्रम	वटा	५	१	१	१	१	१	१
१२	आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन तालिम	पटक	५	१	१	१	१	२	१
१३	प्राविधिक र प्लम्बर क्षमता विकास तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	२
१४	पानीको शुद्धिकरण गर्ने उपाय सम्बन्धी तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	२
१५	सार्वजनिक धाराहरूको मर्मत तथा सम्भार	पटक	१०	२	२	२	२	२	२
१६	सेवाप्रदायक संस्थाहरूमा फिल्टर जडान	वटा	१०	२	२	२	२	२	२
१७	पानीबाट हुने महामारी र दैवी प्रकोपसम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	१०	२	२	२	२	२	२

५.१.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण

क्र.सं.	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
१	नयां खानेपानी आयोजनाहरूको पहिचान तथा संचालन	वटा	२५	६००००	१२०००	१२०००	१२०००	१२०००	१२०००	प्रदेश संघ गै.स.स. रास्कोट न.पा
२	एक घर एक धारा जडान कार्यक्रम	वटा	२५	५००००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	”
३	अव्यवस्थित खानेपानी लाइन वितरणको उचित व्यवस्थापन गर्ने	वटा	२०	४५००	९००	९००	९००	९००	९००	”
४	वडा स्तरीय खानेपानी उपभोक्ता समितिहरूको दर्ता तथा समिति गठन	वटा	९	९०	०	९०	०	०	०	”
५	खानेपानी संस्थागत तथा सूचारुपना सुधार योजना निर्माण	वटा	२०	२००	०	५०	५०	५०	५०	”
६	संचालित खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मत	वटा	३०	२५०००	५०००	५०००	५०००	५०००	५०००	”

[Signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

[Signature]
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
आर.सी.पी. कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

सम्भार तथा पुननिर्माण कार्यक्रम										
७ खानेपानीका मुल संरक्षण, जलाधार संरक्षण	योजना संख्या	५१	५०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	”
८ खानेपानी आयोजनाहरूमा खानेपानी सुरक्षा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	योजना संख्या	५१	१७८५	३५०	३५०	३५०	३५०	३५०	३५५	”
९ खानेपानीको नियमित गुणस्तर परिक्षण	योजना संख्या	५१	५१०	१००	१००	१००	१००	१००	११०	”
१० आयोजनाहरूमा खानेपानी सुरक्षा योजना तर्जुमा	वटा	२०	१००	०	२५	२५	२५	२५	२५	”
११ पानी प्रशोधन तथा सुरक्षा योजना लागु कार्यक्रम	वटा	५	२५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	”
१२ आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन तालिम	पटक	५	१०००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	”
१३ प्राविधिक र प्लम्बर क्षमता विकास तालिम	पटक	१०	२०००	४००	४००	४००	४००	४००	४००	”
१४ पानीको शुद्धिकरण गर्ने उपाय सम्बन्धी तालिम	पटक	१०	१००	२०	२०	२०	२०	२०	२०	”
१५ सार्वजनिक धाराहरूको मर्मत तथा सम्भार	पटक	१०	३०००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	”
१६ सेवाप्रदायक संस्थाहरूमा फिल्टर जडान	वटा	१०	२५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	”
१७ पानीबाट हुने महामारी र दैवी प्रकोपसम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	१०	५००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	”
१ कुल कार्यक्रम बजेट			२४४४५	२६३०	४९९५	६००५	३८०५	७०१०		
२ प्रशासनिक बजेट (कुल कार्यक्रम बजेटको १०%)			२४४५	२६३	५००	६०१	३८१	७०१		
३ प्रस्तावित कुल बजेट			२६८९०	२८९३	५४९५	६६०६	४१८६	७७११		

५.१.३. सामान्य मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने योजनाहरूको प्राथमिकताक्रम

यस रास्कोट नगरपालिकामा निर्माण भएका खानेपानी आयोजनाहरूको संचालन अवस्थालाई नियमित सुचारु राख्न तथा थप ब्यवस्थित गर्न सामान्य मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने खानेपानी आयोजनाहरूका प्राथमिकता तपस्विल बर्मीजिक निर्धारण गरिएको छ।

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं.	योजनाको नाम	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या	अनुमानित लागत
१	गुवालेकोट तुसारे खोलाखानेपानी योजना	१	१४५	६१३	४५७७००
२	तुसार खोला डुंग्रीकोट खानेपानी योजना	१	८०	२४५	२९९०८९
३	तुसार खोलातामाकोट खानेपानी योजना	१	२०	१२५	३२७६२५
४	गुवालेकोट भट्टेगडा खानेपानी योजना	१	२५	१६४	२८०९९०
५	तुसार खोला टनकपुर खानेपानी योजना	१	४३	२१५	३२८५०९
६	गगेखोलाथापा कांडा खानेपानी योजना	१	१५	७५	२९७०७५
७	बजेडाखोलाखानेपानी योजना	१	५०	३९४	३९६०३४
८	बगौरा न्यौपानेबाडा खानेपानी योजना	१	४०	१२९	८५०१४९
९	मुग्राहाखानेपानी योजना	२	५०	३५०	२७९१८३२
१०	कैलासथानखानेपानी योजना	२	३५	१६९	३४१९२३
११	भुवनथानखानेपानी योजना	२	९८	४९२	५१८३३३
१२	ढटेमुलाखानेपानी योजना	२	२४	१४५	२८५७१९
१३	ढटेमुला (लालिगुराँस) खानेपानी योजना	२	९	३५	३०७८१९
१४	बुढीसीन खानेपानी योजना	२	२८	१३१	२५४१९३
१५	छबिसेवाडा टीमुटार खानेपानी योजना	२	१२	६५	५४०५१२
१६	बर्खे डुंगा खानेपानी योजना	३	१२	५५	३०३८६७
१७	कालीगाउखानेपानी योजना	३	२०	१०२	११४८९३२
१८	नैकालाखानेपानी योजना	३	१६	७०	२३१७५३
१९	कुमालवाडा भाटीबीडा खानेपानी योजना	३	२७	१४२	२५५०९३
२०	सानेखोलाखानेपानी योजना (वसन्तपुर)	४	२७	१५४	३७२३९५
२१	इमेलछेनी (चाटेखाला) खानेपानी योजना	४	२९	१६७	१६९४११३
२२	वैसापानीखानेपानी योजना	४	५	३५	३११८४७
२३	सिम्ले मुल (बाहुनगाउँ) खानेपानी योजना	४	१२०	४६०	४१३४१३
२४	धुता चोयाकापाखो खानेपानी योजना	४	४०	१५५	४२४९१४
२५	बगाने खोलाखानेपानी योजना (रानागाउ)	५	३३	१८७	६३६२३०
२६	टक्सा राइडुंगा खानेपानी योजना	५	७	५३	४०५९७५
२७	बगाना साउबाडा खानेपानी योजना	५	१५	७५	१३४८७९२
२८	बाहील पारुटेबाडा खानेपानी योजना	५	८८	३१३	४५१२२१
२९	बजेडी मिलनटोल खानेपानी योजना	६	२९	१२९	६४१६७४

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं.	योजनाको नाम	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या	अनुमानित लागत
३०	भडाले सामुदायिकखानेपानी योजना	६	२८	४३९	१८८५७८४
३१	सिचुवाडा बडाला खानेपानी योजना	६	१३०	७३६	१२०१८८१
३२	ओखर रुख खानेपानी योजना	७	३	४१	२४६६७५
३३	पारा खानेपानी योजना	७	२५	२५९	२८३५४२९
३४	गैरास्वादो मुलखानेपानी योजना	७	१२	१५५	९२१२५८
३५	बालु खोला खानेपानी योजना	७	२०	२२९	२९७१८७
३६	चाखडा मुल खानेपानी योजना	७	१	१०	३१२६८३
३७	वन पनेरा मुल खानेपानी योजना	७	२०	११०	२७५५५२
३८	बगाने खोला खानेपानी योजना (८ नं. वडा)	८	९१	६१२	६९५०४८६
३९	घट्टमुल खानेपानी योजना (बाइती)	८	६	५२	२८६३०५
४०	मानेचाखापानी खोला खानेपानी योजना	८	३७	३०८	७०८२११
४१	चुवाकानी खानेपानी योजना (पाटेडील)	८	५२	४८९	३८८२८३१
४२	माजपनेरा सिमखानेपानी योजना	८	१३८	६०३	५०४३८७१
४३	राता हुंगा खानेपानी योजना	८	२९	२६३	५५६२४५
४४	पानीखोला खानेपानी योजना (बाखाकोट)	८	१००	३६८	२२८६७५
४५	सुक्यामाला खानेपानी योजना	८	११	१२६	२४४३७९
४६	कोटखोला खानेपानी योजना	९	८०	५४७	५८५३२६
४७	गाडखर्क खानेपानी योजना	९	१६	११२	३४४८४८
४८	खोल्ते पाट्ला खानेपानी योजना	९	८१	३३९	११२९९९०
४९	मण्डाकुरी खानेपानी योजना	९	९४	६९३	७६९६८२५
५०	सोडीखोला खानेपानी योजना	९	४६	३७९	३१९७१८७
				जम्मा	५५७४९३४९

५.१.४. ठुलो मर्मत सम्भार तथा विस्तार गर्नु पर्ने योजनाहरूको प्रथामिकताक्रम

यस नगरपालिकामा निर्माण भएका खानेपानी आयोजनाहरूको संचालन अवस्थालाई नियमित सुचारु राख्न तथा थप ब्यवस्थित गर्न ठुलो मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने खानेपानी आयोजनाहरूका प्राथामिकता तपशिल बमोजिक निर्धारण गरिएको छ ।

क्र.सं.	योजनाको नाम	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या	अनुमानित लागत
१	बगाने खोला मुल खानेपानी योजना	७	४३	२६५	४७२३८२

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिंससरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मींससरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

कार्ययोजनाक्षेत्र २: पूर्ण सरसफाइ
५.२.१ क्षेत्रगत कार्ययोजना तालिका

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		कार्य योजना (वर्ष)					जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण	१	२	३	४	५	
	पूर्ण प्रर्वद्धन क्षेत्र								
१	न.पा र वडा खानेपानी तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन गर्ने	वटा	१०	१०					संघ, प्रदेश, नपा, साभेदार संस्था
२	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सर्वेक्षण तथा सर्वेक्षणको नतिजा सार्वजनिकरण	पटक	५	१	१	१	१	१	”
३	नगर स्तरीय फोहोर व्यवस्थापन नीति निर्माण	पटक	१		१				”
४	पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी अनुगमन तथा मूल्यांकन संयन्त्र निर्माण	पटक	१		१				”
५	वातावरणीय सरसफाइका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
६	सार्वजनिक स्थानको सरसफाइ अभियान सञ्चालन	पटक	१५	३	३	३	३	३	”
७	सार्वजनिक शौचालयको निर्माण	वटा	४		१	१	१	१	”
८	सार्वजनिक शौचालयको मर्मत सम्भार, पुननिर्माण, स्तरोन्नती	वटा	२			१	१		”
९	घरायसी शौचालय निर्माण तथा स्तरोन्नति / एक घर एक चर्पी निर्माण कार्यक्रम	घ.धु	३२००	८००	६००	६००	६००	६००	”
१०	सरकारी कामकाज गर्दा वडाबाट शौचालय निर्माण भएको सिफारिस पत्र संलग्न गराउने र नभएको हकमा प्रतिवद्धता पत्रमा हस्ताक्षर गराउने	पटक	हरेक घरधुरी	निरन्तर					
१	घरायसी फोहरमैलालाई स्रोतमा न्यूनीकरण, पुनः प्रयोग, प्रशोधन सम्बन्धि तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
१	अति विपन्न तथा गरिव घरधुरीहरुलाई चर्पी निर्माण सहयोग	वटा	५०	१०	१०	१०	१०	१०	”
१	सुधारिएको चुल्हो निर्माण तथा मर्मत तालिम	पटक	२	१	१				”
१	जुटेल्लो निर्माण कार्यक्रम	संख्या	३२००	८००	६००	६००	६००	६००	”
१	ठोस फोहरको समुचित व्यवस्थापन तालिम	पटक	२				१	१	”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
६

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

१६	ल्याण्डफिल साइटको व्यवस्थापन	वटा	१				१		”
१७	पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धनका लागि होर्डिङ्ग बोर्ड,भित्ते लेखन सूचना,शिक्षा तथा सञ्चार सम्बन्धी सामग्रीहरु तयार कार्यक्रम	पटक	५	१	१	१	१	१	”
१८	विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारीएको सरसफाइ सुविधा निर्माण सम्बन्धि कार्यक्रम	पटक	५३	१२	११	१०	१०	१०	”
१९	महिनावारी स्वच्छता अभिवृद्धि सचेतना कार्यक्रम	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
२०	पालिका तथा वडाको पूर्ण सरसफाइ अनुगमन तथा प्रमाणीकरण	पटक	१०	२	२	२	२	२	”

५.२.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण

क्र.स.	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
१	न.पा र वडा खानेपानी तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन गर्ने	वटा	१	५०	५०	०	०	०	०	प्रदेश संघ गै.स.स. नपा
२	खानेपानी,सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सर्वेक्षण तथा सर्वेक्षणको नतिजा सार्वजनिकगणन	पटक	५	२५०	५०	५०	५०	५०	५०	”
३	नगर स्तरीय फोहोर व्यवस्थापन नीति निर्माण	पटक	१	२५०	०	२५०	०	०	०	”
४	पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी अनुगमन तथा मूल्यांकन संयन्त्र निर्माण	पटक	१	५०	०	५०	०	०	०	”
५	वातावरणीय सरसफाइका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	२५०	५०	५०	५०	५०	५०	”
६	सार्वजनिक स्थानको सरसफाइ अभियान सञ्चालन	पटक	१५	१५०	३०	३०	३०	३०	३०	”
७	सार्वजनिक शौचालयको निर्माण	वटा	४	२०००	०	७००	७००	७००	७००	”
८	सार्वजनिक शौचालयको मर्मत सम्भार, पुननिर्माण, स्तरोन्नती	वटा	२	५०	०	०	२५	२५	०	”
९	घरायसी शौचालय निर्माण तथा स्तरोन्नति / एक घर एक चर्पी निर्माण कार्यक्रम	घ.धु	३२००	३२००	६००	६००	६००	६००	६००	”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी	
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५		
१०	सरकारी कामकाज गर्दा वडाबाट शौचालय निर्माण भएको सिफारिस पत्र संलग्न गराउने र नभएको हकमा प्रतिवद्धता पत्रमा हस्ताक्षर गराउने	पटक	हरेक घरधुरी	०	०	०	०	०	०	०	”
११	घरायसी फोहरमैलालाई स्रोतमा न्यूनीकरण, पुनः प्रयोग, प्रशोधन सम्बन्धि तालिम	पटक	१०	२०००	४००	४००	४००	४००	४००	४००	”
१२	अति विपन्न तथा गरिव घरधुरीहरूलाई चर्पी निर्माण सहयोग	वटा	५०	५००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	”
१३	सुधारिएको चुल्हो निर्माण तथा मर्मत तालिम	पटक	२	६००	०	३००	३००	०	०	०	”
१४	जुठेल्लो निर्माण कार्यक्रम	संख्या	३२००	२९०००	१६०००	४०००	३०००	३०००	३०००	३०००	व्यक्तिगत
१५	ठोस फोहरको समुचित व्यवस्थापन तालिम	पटक	२	६००	०	०	०	३००	३००	३००	”
१६	ल्याण्डफिल साइटको व्यवस्थापन	वटा	१	१५००	०	०	०	०	१५००	१५००	”
१७	पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धनका लागि होर्डिङ्ग बोर्ड, भित्ते लेखन सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सम्बन्धी सामग्रीहरू तयार कार्यक्रम	पटक	५	१५०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	”
१८	विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारिएको सरसफाइ सुविधा निर्माण सम्बन्धि कार्यक्रम	पटक	५३	१०६०	२४०	२२०	२००	२००	२००	२००	”
१९	महिनावारी स्वच्छता अभिवृद्धि सचेतना कार्यक्रम	पटक	१०	२००	४०	४०	४०	४०	४०	४०	”
२०	पालिका तथा वडाको पूर्ण सरसफाइ अनुगमन तथा प्रमाणीकरण	पटक	१०	५००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	”
कुल कार्यक्रम बजेट				४३९६०	१७८९०	६९२०	५६२५	५६२५	७१००		
प्रशासनिक बजेट (कुल कार्यक्रम बजेटको १.०%)				४३९६	१७८९	६९२	५६३	५६३	७१०		
प्रस्तावित कुल बजेट				४७४७६	१९६७९	७६१२	६१८८	६१८८	७८१०		

कार्ययोजना क्षेत्र ३: संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता

५.३.१ क्षेत्रगत कार्ययोजना तालिका

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य	कार्य योजना (वर्ष)	जिम्मेवारी
		काशीचन्द्र बराल प्रमुख	मिससरा बम शाहा नगर उप-प्रमुख	जवान सिंह बम नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिससरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”
आर.सी.पी., कालीकोट

		एकाई	परिमाण	१	२	३	४	५	
१	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था प्रयोगकर्ता (लैंगिक,महिनावारी मैत्री,अपांगतामैत्री) मैत्री खानेपानी तथा चर्पी निर्माण	वटा	५३	११	११	११	१०	१०	संघ,प्रदेश,नपा,साभेदार संस्था, विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था
२	सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सकरात्मक बानी विकासका लागि बाल केन्द्रीत कार्यक्रम संचालन गर्ने	वडा	९	२	२	२	२	१	”
३	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा कनेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन तथा अभिमुखीकरण तालिम	पटक	६०	१२	१२	१२	१२	१२	”
४	संस्थागत खानेपानी, तथा स्वच्छता समेतको विपत पूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण	वटा	४४	११	११	११	१०	१	”
५	विद्यालय खानेपानी, तथा स्वच्छता शिक्षा कार्यक्रम संचालन	पटक	४१	९	८	८	८	८	”
६	संस्थामा खानेपानीको नियमित आपूर्ती व्यवस्था	संख्या	५३	११	११	११	१०	१०	”
७	संस्थामा फोहोर संकलन गर्न कन्टेनरको व्यवस्था	वटा	३	१	१	१			”
८	हात धुने अभियान सञ्चालन	पटक	६०	१२	१२	१२	१२	१२	”
९	जनचेतनामूलक होडिडबोर्ड	वटा	५३	२०	३३				”
१०	विद्यालय तथा स्वास्थ्य सेवाप्रदायक संस्थामा washing slab निर्माण	संख्या	२०८	६०	४८	४०	३०	३०	”
११	स्वास्थ्य संस्थाका वार्डहरुमा फोहरको सेप्टिगेसन प्रणालीको व्यवस्थापन	वटा	वटा	१३					”
१२	शिक्षक, विद्यार्थी, स्वस्थ्यकर्मी र स्वयम्सेविकालाई तालिम	वटा	५३	११	११	११	१०	१०	”
१३	संस्थामा प्लासान्टा पिट निर्माण तथा मर्मतसम्भार	संख्या	३	१	१	१			”
१४	सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारीएको सरसफाइ सुविधा सम्बन्धि विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षकहरु र बाल क्लबलाई तालिम	पटक	५३	११	११	११	१०	१०	”
१५	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुका खानेपानी, तथा स्वच्छता सुविधाहरुको मर्मत, सम्भार तालिम	पटक	५३	११	११	११	१०	१०	”
१६	खानेपानी शुद्धिकरण प्रणाली पहिचान तथा व्यवस्थापन	संस्था/ संख्या	५३	११	११	११	१०	१०	”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
९

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

५.३.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
१	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था प्रयोगकर्ता (लैगिक,महिनावारी मैत्री,अपांगतामैत्री) मैत्री खानेपानी तथा चर्पी निर्माण	वटा	५३	३७१००	७७००	७७००	७७००	७०००	७०००	प्रदेश संघ गै.स.स. रास्कोटनपा
२	सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सकरात्मक बानी विकासका लागि बाल केन्द्रीत कार्यक्रम संचालन गर्ने	वडा	९	१६००	४००	४००	४००	४००	२००	”
३	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन तथा अभिमुखीकरण तालिम	पटक	६०	१२००	२४०	२४०	२४०	२४०	२४०	”
४	संस्थागत खानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता समेतको विपत पूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण	वटा	४४	७००	२२०	२२०	२२०	२०	२०	”
५	विद्यालय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता शिक्षा कार्यक्रम संचालन	पटक	४१	६२०	१६०	१६०	१६०	१६०	१६०	”
६	संस्थामा खानेपानीको नियमित आपूर्ती व्यवस्था	संख्या	५३	५३०	११०	११०	११०	१००	१००	”
७	संस्थामा फोहोर	वटा	३	४५००	१५००	१५००	१५००	०	०	”

[Signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

[Signature]
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
१०

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.स.	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
	संकलन गर्न कन्टेनरको व्यवस्था									
८	हात धुने अभियान सञ्चालन	पटक	६०	६००	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	”
९	जनचेतनामूलक होडिडबोर्ड	वटा	५३	५३०	२००	३३०	०	०	०	सम्बन्धित संस्थाप्रदेश संघ नै.स.स.नपा
१०	विद्यालय तथा स्वास्थ्य सेवाप्रदायक संस्थामा washing slab निर्माण	संख्या	२०८	१०४०	३००	२४०	२००	१५०	१५०	”
११	स्वास्थ्य संस्थाका वार्डहरुमा फोहरको सेग्रिगेसन प्रणालीको व्यवस्थापन	वटा	१३	२६०	२६०	०	०	०	०	”
१२	शिक्षक, विद्यार्थी, स्वस्थकर्मि र स्वयम्सेविकालाई तालिम	वटा	५३	१५९०	३३०	३३०	३३०	३००	३००	”
१३	संस्थामा प्लासान्टा पिट निर्माण तथा मर्मतसंहार	संख्या	३	७५	२५	२५	२५	०	०	”
१४	सुरक्षित खानेपानी तथा सुधारीएको सरसफाइ सुविधा सम्बन्धि विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षकहरु र बाल क्लबलाई तालिम	पटक	५३	१५९०	३३०	३३०	३३०	३००	३००	”
१५	विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरुको मर्मत, सम्भार तालिम	पटक	५३	१५९०	३३०	३३०	३३०	३००	३००	”
१६	खानेपानी शुद्धिकरण प्रणाली पहिचान तथा	संस्था/संख्या	५३	१५९०	३३०	३३०	३३०	३००	३००	”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मनिसरा बम राहा
नगर उप-प्रमुख
मनिसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
	व्यवस्थापन									
१	कुल कार्यक्रम बजेट			५५५१५	१२५७५	१२३६५	११९९५	९३९०	९१९०	
२	प्रशासनिक बजेट (कुल कार्यक्रम बजेटको १०%)			५५५२	१२५८	१२३७	१२००	९३९	९१९	
३	प्रस्तावित कुल बजेट			६१०६७	१३८३३	१३६०२	१३१९५	१०३२९	१०१०९	

कार्ययोजना क्षेत्र ४: जलवायु परिवर्तनको असरमा न्यूनीकरण तथा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा

५.४.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		कार्य योजना (वर्ष)					जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण	१	२	३	४	५	
१	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता र जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	संघ, प्रदेश, नपा, साभेदार संस्था, विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था
२	स्थानीय जलवायु अनुकुलन तथा आपतकालीन खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी योजना निर्माण	वडा	९		९				”
३	आपतकालीन खानेपानी श्रोतहरुको नक्साङ्कन तथा श्रोतहरु संरक्षण र पुर्नभरण कार्यक्रम	वटा	१८		९	९			”
४	जलवायु परिवर्तन र जोखिम न्यूनीकरण आभिमुखीकारण	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
५	स्थानीय निकायको खानेपानी, तथा स्वच्छता ऐन निर्माण तथा कार्यान्वयन	वटा	१	१					”
६	स्थानीय निकायको खानेपानी, क्षेत्रमा विपद जोखिम न्यूनीकरण नीति तथा रणनीतिक कार्य योजना निर्माण तथा आभिमुखीकारण तालिम	वटा	२	१				१	”
७	खानेपानी तथा खानेपानी, केन्द्रित विपद जोखिम न्यूनीकरण जलवायु परिवर्तन अनुकुल प्रवर्धन तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
८	वाडागत जोखिमको नक्साङ्कन	पटक	१	१					”
९	पानीको गुणस्तर जाँच्ने विधि- औजार/उपकरण खरित तथा व्यवस्था	पटक	३	१		१		१	”
१०	आपतकालीन खानेपानी र सेवाका लागि जनशक्ति व्यवस्था तालिम	पटक	१०	२	२	२	२	२	”
११	आपतकालीन खानेपानी र सेवाका पालीमामा लागि कोषको निर्माण	पटक	१	१					”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत १२

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

५.४.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
१	खानेपानी, तथा स्वच्छता र जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण तालिम	पटक	१०	२५००	५००	५००	५००	५००	५००	प्रदेश संघ गै.स.स.नपा
२	स्थानीय जलवायु अनुकुलन तथा आपतकालीन खानेपानी र सम्बन्धी योजना निर्माण	वडा	९	१८००	०	१८००	०	०	०	”
३	आपतकालीन खानेपानी श्रोतहरूको नक्साङ्कन तथा श्रोतहरू संरक्षण र पुर्नभरण कार्यक्रम	वटा	१८	९०००	०	४५००	४५००	०	०	”
४	जलवायु परिवर्तन र जोखीम न्यूनीकरण अभिमुखीकरण	पटक	१०	२०००	४००	४००	४००	४००	४००	”
५	स्थानीय निकायको खानेपानी, तथा स्वच्छता ऐन निर्माण तथा कार्यान्वयन	वटा	१	५००	५००	०	०	०	०	”
६	स्थानीय निकायको खानेपानी, क्षेत्रमा विपद जोखिम न्यूनीकरण नीति तथा रणनीतिक कार्य योजना निर्माण तथा अभिमुखीकरण तालिम	वटा	२	१०००	५००	०	०	०	५००	”
७	खानेपानी तथा खानेपानी, केन्द्रित विपद जोखिम न्यूनीकरण जलवायु परिवर्तन अनुकुल प्रवर्धन तालिम	पटक	१०	२५००	५००	५००	५००	५००	५००	”
८	वाडागत जोखिमको नक्सांकन	पटक	१	९००	९००	०	०	०	०	”
९	पानीको गुणस्तर जाँचे विधि- औजार/उपकरण खरिद तथा व्यवस्था	पटक	३	३०००	१०००	०	१०००	०	१०००	”
१०	आपतकालीन खानेपानी र सेवाका लागि जनशक्ति व्यवस्था तालिम	पटक	१०	२५००	५००	५००	५००	५००	५००	”
११	आपतकालीन खानेपानी र सेवाका पालीमामा लागि कोषको निर्माण	पटक	१	२७००	२७००	०	०	०	०	”
१	कुल कार्यक्रम बजेट			२८४००	७५००	८२००	७४००	१९००	३४००	
२	प्रशासनिक बजेट (कुल कार्यक्रम बजेटको १०%)			२८४०	७५०	८२०	७४०	१९०	३४०	
३	प्रस्तावित कुल बजेट			३१२४०	८२५०	९०२०	८१४०	२०९०	३७४०	

कार्ययोजना क्षेत्र ५: संस्थागत तथा क्षमता विकास

५.५.१ क्षेत्रगतकार्ययोजना तालिका

क्र स	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		कार्य योजना (वर्ष)					जिम्मेवारी	
		एकाई	परिमाण	१	२	३	४	५		
१	खानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता कोष निर्माण	वडा	९		९					प्रदेश संघ गै.स.स. रास्कोटनपा, वडा
२	पालिका/ वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय	वडा/ पालिका	१०	१०						”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

शुद्ध खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं.	समितिको गठन	पटक	५	१	१	१	१	१	१	१
३	क्षेत्रगत अनुगमन तथा मुल्यांकन	पटक	५	१	१	१	१	१	१	१
४	पूर्णसरसफाइ सम्बन्धी स्थानीय स्तरका समन्वय समिति, सरोकारवाला र संजालहरुको क्षमता विकास तालिम	पटक	५	१	१	१	१	१	१	१
५	खानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा प्रदायक निकायका पदाधिकारी, प्राविधिक तथा अन्य कर्मचारीको क्षमता तालिम	पटक	५		२			२	१	१
६	स्थानीय सञ्जालहरुको पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम (स्वास्थ्य, शिक्षा, सामाजिक परिचालन)	पटक	१०	२	२	२	२	२	२	२
७	पालिका स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिहरुको कार्य योजना निर्माण	पटक	१		१					
८	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको संयुक्त अनुगमन	पटक	५	१	१	१	१	१	१	१

५.५.२ क्षेत्रगत कार्ययोजना अनुसार वित्तीय श्रोत विश्लेषण

क्र.सं.	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
१	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कोष निर्माण	वडा	९	१८००	०	१८००	०	०	०	प्रदेश संघ गै.स.स. रास्कोटनपा
२	पालिका/ वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको गठन	वडा/पालिका	१०	५०	५०	०	०	०	०	”
३	क्षेत्रगत अनुगमन तथा मुल्यांकन	पटक	५	१००	२०	२०	२०	२०	२०	”
४	पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी स्थानीय स्तरका समन्वय समिति, सरोकारवाला र संजालहरुको क्षमता विकास तालिम	पटक	५	१०००	२००	२००	२००	२००	२००	”
५	खानेपानी,सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा प्रदायक निकायका पदाधिकारी, प्राविधिक तथा अन्य कर्मचारीको क्षमता तालिम	पटक	५	१२००	०	४८०	०	४८०	२४०	”
६	स्थानीय सञ्जालहरुको पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम (स्वास्थ्य, शिक्षा, सामाजिक परिचालन)	पटक	१०	२०००	४००	४००	४००	४००	४००	”

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
१४

शुद्धीकरण, स्वच्छता, सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.स.	क्षेत्रगत प्रमुख कार्यक्रम	५ वर्षको लक्ष्य		बजेट रु. हजारमा	कार्यान्वयन वर्ष (आ.व.)					बजेटको श्रोत/ जिम्मेवारी
		एकाई	परिमाण		१	२	३	४	५	
७	पालिका स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिहरुको कार्य योजना निर्माण	पटक	१	३००	०	३००	०	०	०	”
८	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको संयुक्त अनुगमन	पटक	५	५०	१०	१०	१०	१०	१०	”
१	कुल कार्यक्रम बजेट			६५००	६८०	३२१०	६३०	१११०	८७०	
२	प्रशासनिक बजेट (कुल कार्यक्रम बजेटको १०%)			६५०	६८	३२१	६३	१११	८७	
३	प्रस्तावित कुल बजेट			७१५०	७४८	३५३१	६९३	१२२१	९५७	

६.६ मनाव श्रोत विश्लेषण

- नगर/वडा खानेपानी, तथा स्वच्छता समन्वय समिति
- जनप्रतिनिधिहरु र राजनैतिक दलहरु
- विषयगत कार्यालयहरु
- नगर तथा वडा स्तरीय सञ्जालहरु
- खानेपानी तथा उपभोक्ता महासंघ
- दातृ निकाय र त्यससँग आबद्ध ब्यक्ति तथा संस्थाहरु
- शिक्षक शिक्षिका, विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ तथा बाल क्लव
- गैर सरकारी संस्थाहरु
- पूर्ण सम्बन्धी सहजकर्ता तथा उत्प्रेरकहरु
- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका एवं सामाजिक परिचालकहरु
- संचार माध्यमहरु तथा पत्रकारहरु
- सहकारी संस्थाहरु
- धार्मिक तथा साँस्कृतिक समूह तथा ती समूहका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु
- स्थानीय स्तरमा गठित समूहमा आबद्ध व्यक्ति तथा समूह (आमा समूह, महिला समूह, युवा क्लव, बालक्लव, आदि)
- स्थानीय तहका दक्ष मानवीय स्रोतहरु जस्तै: सिकर्मी, डकर्मीहरु
- तथा स्वच्छता सम्बन्धी स्रोतव्यक्तिहरु
- स्थानीय व्यवसायी, व्यापारीहरु तथा निर्माण व्यवसायी
- नागरीक समाज
- सार्वजनिक यातायात व्यवसायी, कर्मचारी तथा चालकहरु आदी लगायतका सम्पूर्ण जनसमुदायहरु

६.७ सम्भाव्य लगानीका स्रोतहरु

- न.पा., जिल्ला प्राविधिक कार्यालय (खानेपानी आयोजना निर्माण, मर्मत सुधार)
- खानेपानी तथा डिभिजन कार्यालय (खानेपानी आयोजना निर्माण, मर्मत सुधार, सुरक्षा योजना लागु)
- शिक्षा शाखा कार्यालय (बिद्यालयमा शौचालय, स्तरोन्नती, हात धुने स्थान, सचेतना)
- स्वास्थ्य शाखा कार्यालय (स्वास्थ्य संस्थामा शौचालयको स्तरोन्नती, इन्स्पेक्टर, सचेतना कार्यक्रम)

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

- वडा कार्यालयहरू पूर्ण अभियान सञ्चालन
- जिल्ला पशु सेवा कार्यालाय
- जिल्ला कृषि कार्यालय (भकारो सुधार, करेसाबारी, कम्पोष्ट प्लान्ट)
- जिल्ला वन कार्यालय (सुधारीएको चुल्हो, जलवायु परिवर्तन आदि)
- उद्योग वाणिज्य संघबाट (फोहोरमैला व्यवस्थापन, सचेतना)
- गैर सरकारी संस्था
- उद्योग वाणिज्य संघ तथा निजी क्षेत्र, आवधिक एंव वार्षिक योजनाको समीक्षा गरी प्रस्तुत योजनको अद्यावधिक पनि गर्न सकिनेछ।

Handwritten signature

Handwritten signature
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

Handwritten signature
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

Handwritten signature
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

परिच्छेद-६ संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धि

६.१ संस्थागत संरचना, योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन संयन्त्र

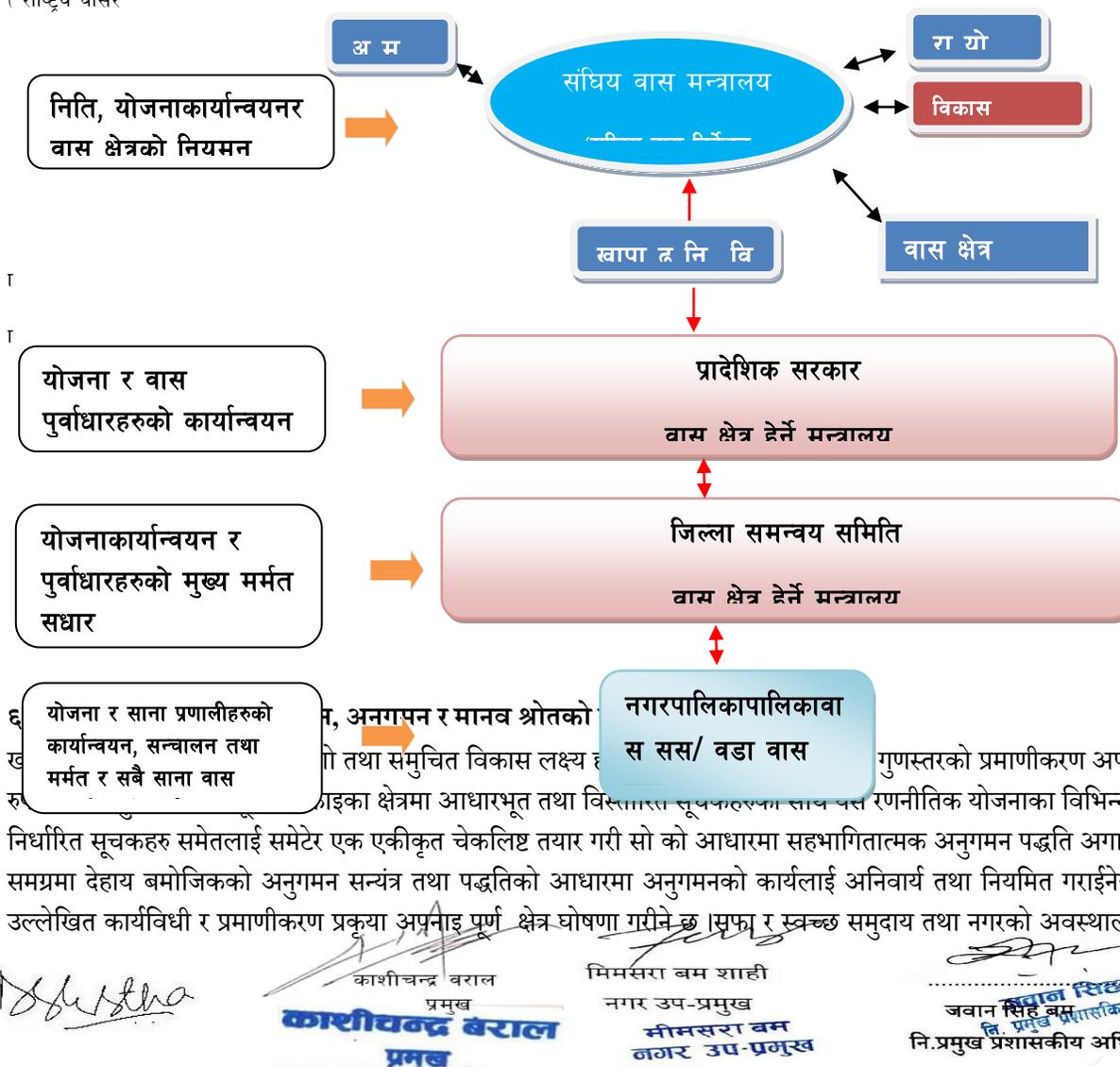
नगरबासीलाई आधारभूत स्वास्थ्य, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा प्रदान गर्नु प्रमुख जिम्मेवारी रहेको र सोको व्यवस्थापनमा स्पष्ट कानुनी व्यवस्था गरी कार्यसम्पादन गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२१ को अनुसूची ८ को सूची नं. ९ र १० को अधिकारहरूलाई र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ उपदफा २ को (झ) मा भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम नगरपालिकाको नगरसभाले स्वास्थ्य, सरसफाइ तथा स्वच्छता ऐन तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ । अतःपालिकाको संगठन र खासस्व योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन संयन्त्रको संरचना नेपाल सरकारले खासस्व क्षेत्रमा कार्यक्रम योजना बनाउन, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्नका लागि तयारीको निम्न संरचना अनुसार स्थापना गर्न सकिन्छ ।

“खासस्व” सेवाहरूको लागि संघीय संरचनामा विभिन्न तहको भूमिका र जिम्मेवारी

ीय खासस्व मन्त्रालय

(राष्ट्रियवास निर्देशन समिति)

(राष्ट्रिय वासर

[Handwritten signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अपेक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

कुनै पनि वडा, नगरपालिका क्षेत्रमा पूर्ण सूचकहरू पूरा भएको अवस्थामा उक्त क्षेत्रलाई पूर्ण युक्त क्षेत्र घोषणा गर्न सकिनेछ । यसरी कुनै पनि क्षेत्रलाई पूर्ण युक्त क्षेत्र घोषणा गर्न निम्न प्रकृया अवलम्बन गर्नु पर्ने छ ।

६.३ अनुगमन योजना

मापनयोग्य सूचकको आधारमा नतिजा मुलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली सुदृढ गरी खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता क्षेत्रको विकास कार्यक्रम आयोजनाहरूको निर्धारित लक्ष्य हासिल भए-नभएको अवस्थाको चित्रण गर्न एक राम्रो राम्रो अनुगमन प्रक्रियाको खाचो पर्दछ। यो योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रयोजनका लागि विद्यमान कानुनी व्यवस्था तथा प्रचलनका आधारमा देहायका संरचना प्रस्ताव गरिएको छ ।

- सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन समितिको निर्माण
- सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन उपसमितिको निर्माण
- संयुक्त अनुगमन समितिको निर्माण
- विषयगत समितिको निर्माण
- अनुगमन प्रक्रिया: पटके तथा नियमित अनुगमन, नागरिक अनुगमन, नतिजामा आधारित अनुगमन ढाँचा अनुसार वार्षिक समीक्षा, मध्यावधि मूल्यांकन, अन्तिम मूल्यांकन र नतिजामा आधारित अनुगमन- मूल्यांकन कार्यान्वयन अवधारणा, यी विभिन्न तह तथा समयमा गरिने अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रयाक्रिया हुन ।

६.३.१ नतिजामा आधारित अनुगमन ढाँचा अनुसार वार्षिक समीक्षा

विद्यमान सन्दर्भमा अनुगमन पद्धतिको प्रभावकारिताका लागि मूलतः अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्रहरूलाई सक्रिय तुल्याउने तथा उपरोक्त

संयन्त्रहरूलाई काम गर्न उपयुक्त वातावरणको तयारी गर्नु आवश्यक हुन आउँछ । व्यवस्थित, भरपर्दो तथा अद्यावधिक तथ्याङ्क र यसको विश्लेषणले मात्र योजनामा तोकिएका उद्देश्य हासिल गर्नेतर्फ उन्मुख भए-नभएको सुनिश्चित गर्न सकिने भएकाले यस योजना अन्तर्गत विद्यमान संरचनाहरूलाई सक्रिय तुल्याउने तथा योजना कार्यान्वयन लक्ष्यअनुरूप एवं कार्यान्वयन योजना मुताविक भए नभएको एवं योजनाको निर्दिष्ट लक्ष्य हासिल भए नभएको मापन गरिनेछ । यसका लागि सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन समिति तथा उपसमितिलाई सक्रिय बनाउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ । साथै, हरेक विषयगत योजनासँग सम्बन्धित तथ्याङ्कको नियमित संकलन, अद्यावधिक तथा विश्लेषण गरी प्रस्तावित आयोजनाहरूबाट योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य, उद्देश्य हासिल गर्ने दिशामा के कस्तो प्रगति भइरहेको हो निचोडमा

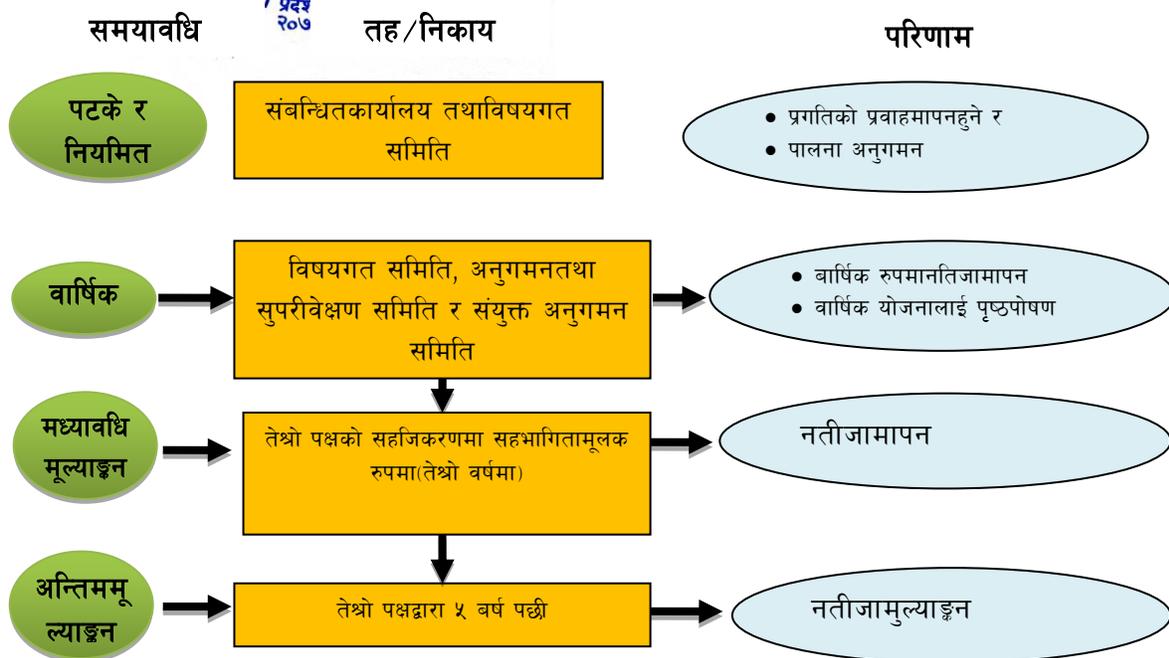
पुगिनेछ । प्राप्त निचोडको आधारमा जिम्मेवार निकायलाई सचेत वा प्रोत्साहित गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

यसका साथै विषयगत समिति, सरोकारवाला तथा कार्यान्वयन निकायले समेत पटके, चौमासिक र वार्षिक रुपमा अनुगमन गर्नेछ भने योजनाको मद्यावधि र अन्तमा त्सेो पक्षीय अनुगमनको व्यवस्था हुनेछ । साथै, यस योजनाका सूचकहरूमा आधारित रही वार्षिक योजना समीक्षा गर्ने पद्धतिको पालना गरिनेछ । मद्यावधी र अन्तिम मूल्यांकन योजना कुन दिशामा गइरहेकोछ र सहि दिशा दिन के गर्न आवश्यक छ भन्ने सुझाव दिनेछ । विभिन्न तह तथा समयमा गरिने अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र सो को अपेक्षित उपलब्धी देहायअनुसार हुनेछः

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
१८

६.३.२ अनुगमनको विधी

यस योजनालाई निम्नानुसार अनुगमन तथा मूल्यांकन निम्ननुसरको तहगत विधिबाट गरिनेछ:

- नगर अनुगमन समिति: नगरपालिकाममा सक्रिय जिविस अनुगमन समितिले वार्षिक योजनाको लागि पृष्ठपोषण गर्ने हेतुले वार्षिक अनुगमन गर्नेछ ।
- संयुक्त बहुसरोकारवाला अनुगमन समिति:संयुक्त बहुसरोकारवाला अनुगमन समिति बनाउने र उक्त समितिले वार्षिक रुपमा अनुगमन गर्नेछ ।
- वार्षिक समीक्षा नतिजामा आधारित : नतिजामा आधारित वार्षिक समीक्षा पालिकाको योजना शाखाले गरी नतिजामा आधारित सारांश (outcome monitoring summsry) तयार गरी अनुगमन गर्नेछ ।
- मध्यावधि मूल्यांकन: योजनामा निर्धारित लक्ष्य,उद्देश्य,सूचक र नीतिहरुका आधारमा योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मूल्यांकन हुनेछ । यस मूल्यांकन टोलीमा योजना सम्बन्धी दखल भएका र अनुभवी पेशाविद्को समूह संलग्न हुनेछन् । मध्यावधि मूल्यांकन टोलीमा रहने अन्य सदस्यहरु र यसको कार्यविधि पालिकाको नगरपालिका सभाले निर्धारण गर्नेछ ।
- अन्तिम मूल्यांकन: यस दस्तावेजमा निर्धारित लक्ष्य,उद्देश्य,सूचक र नीतिहरुका आधारमा योजनाको समयावधि सम्पन्न भएपछि अर्थात् योजना सम्बन्धी दखल भएका र अनुभवी पेशाविद्को समूह संलग्न हुनेछन् । अन्तिम मूल्यांकन टोलीमा रहनेअन्य सदस्यहरु र यसको कार्यविधि नगर सभाले निर्धारण गर्नेछ । अन्तिम मूल्यांकनको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिनेछ ।

६.३.३ अनुगमनको तह

यस नगरपालिकाको खासस्व योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमनका पद्धति नुअसर अनुगमनको तह यसप्रकार हुनेछ;

- समुदाय स्तर: समुदाय आफै, संघ/संस्थाहरु जस्तै विद्यालय, स्वास्थ्य संस्थाहरु
- वडा स्तर : वडा स्तरीय खानेपानी, तथा स्वच्छता समन्वय समिती
- नगरपालिका स्तर: नगरपालिका स्तरी खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Handwritten signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत १९

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

६.३.४ सूचक

यस नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता योजनाको उद्देश्य अनुसार सुरक्षित खानेपानीको पहुँच आयाोजनाहरूको दिगोपना तथा सुरक्षा; पूर्ण प्रवर्द्धन; संस्थागत (विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन; जलवायु परिवर्तनको असरमा न्यूनीकरण तथा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा; र संस्थागत तथा क्षमता विकासगरी पाँचक्षेत्रको सूचकहरू निर्धारण गरिएको छ। यी यस्ता सूचकहरू विकास गर्दा खानेपानी र स्वच्छता क्षेत्रको मौजुदा आधार रेखा, खानेपानी र स्वच्छता सम्बन्धी नीति, नियम, मार्गदर्शन र सम्बन्धित योजनाको उद्देश्य र कार्यपद्धति लगायतका संरचनालाई ध्यान दिइएको।

६.३.५ नतिजामूलक अनुगमन खाका

विषयगत क्षेत्र अनुसारका कार्यक्रमको अनुगमन सम्बन्धित कार्यान्वयन गर्ने निकाय तथा विषयगत समिति, संयुक्त अनुगमन समितिले पटके र आवधिक (चौमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक) अनुगमन गरी नगरपालिकाको कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने छन्। सहभागितामूलक रूपमा वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम र तेश्रो पक्षद्वारा समेत कार्यक्रमको गुणस्तरीयता, लागत प्रभावकारिता र नतिजाको मापन गरिनेछ। योजनाको तेश्रो पक्षद्वारा मध्यावधि तथा अन्तिम मूल्याङ्कन गरी नतिजा सार्वजनिक गरिनेछ। विषयगत क्षेत्रको कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने जिम्मेवारी नगरस्थित विषयगत समितिको हुनेछ। साथै नगर योजना, अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली संचालन निर्देशिकामा उल्लेखित अनुगमनका सूचक र अनुगमन योजना समेत उपयोग गरिनेछ। विषयगत क्षेत्र अनुसारको विस्तृत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजनाको खाँका देहाय अनुसार छ।

क्र.स	सूचक (मापन गर्ने विषय)				अनुगमनका विषयहरू (के मापन गर्ने?)	अनुगमनका साधन	अनुगमनको समय	अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी
	विषयगत क्षेत्र विवरण	इकाई	आधाररेखा	लक्ष्य				
						नक्साङ्कन/ अध्ययन/ गणना / अध्ययन तथा सर्वेक्षण/ अवलोकन/ नमूना सर्वेक्षण / सहभागितामूलक अनुगमन/ नागरिक अनुगमन	मध्यावधि/ अन्तिम / वार्षिक/ चौमासिक	अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति/ विषयगत समिति / संयुक्त अनुगमन समिति / तेश्रो पक्ष

६.४ निष्कर्ष तथा भावी कार्यादेश

सम्बन्धित स्थानीय तहका सबै जनप्रतिनिधि, कार्यपालिका, कार्यकारी, प्राविधिकहरू, कार्यदल सहित संभव भएसम्म संघीय र प्रदेशस्तरीय सम्बन्धित मन्त्रालय/विभाग/ कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र सो स्थानीय तहमा कार्यरत खासस्व क्षेत्रका सरोकारवाला संस्थाका प्रतिनिधिहरू सहित उपस्थितिमा एक दिनेमस्यौदा खासस्व योजनाको प्रस्तुती गोष्ठीको आयोजना गरि सो मस्यौदा खासस्व योजना प्रस्तुत गरिने छ। सो गोष्ठीमा खासस्व योजनामा बुँदागत छलफल गरिने छ र सो मा उपस्थित सहभागीहरूको सुझाव, पृष्ठपोषण र क्षलउगत प्राप्त गरी मस्यौदा योजनामा समावेश गरि तयार पारिएको योजना तयार पारिएको छ। यस मा वार्ड स्तरमा प्राप्त अल्पकालिन, मध्यकालिन, दीर्घकालिन आयोजनाहरूलाई प्राथमीकीकरण गरि आयोजनामा समावेश गरि यस योजनाका कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ। यसरी तयार पारिएको यो योजना दस्तावेज पुनः पालिका स्तरीय गोष्ठीबाट प्राप्त सुझाव, पृष्ठपोषण र आयोजनाहरूको प्राथमीकीकरणको आधारमा यस पालिकाको पहिलो खासस्व योजना तयार गरिएको हो। यसलाई यस नगरको कार्यपालिकामा छलफल गरि पारित गरिने छ र कार्यन्वयनको कार्यविधि निर्माण र स्वीकृति गरि र कार्यान्वयनका लागि जारी गरिने छ। स्वास्थ्य, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनको निर्माण पश्चात तत्काल अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएको हुनेछ। प्रस्तुत दस्तावेजलाई यस पालिकाको एकिकृत योजना समिति र सुभादमा समेत पेश गरी अनुमोदन गरिने छ। यो दस्तावेज

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बर्म
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत २०

रक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवारी निकाय यो रास्कोट नगरपालिका स्वयं हुने हुदा सो ले निर्दिष्ट गरेका दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु हासिल गर्नका निमित्त सरकारी, दातृ निकाय, विकासे संघ-संस्था संगको समन्वय, सञ्जालीकरण र सहकार्यलाई महत्वपूर्ण स्थान दिइनेछ । हरेक वर्ष यो योजनाले निर्दिष्ट गरेका क्षेत्रगत लक्ष्य तथा उद्देश्य वार्षिक योजना मार्फत प्रतिविम्बित गरी कार्यान्वयन गरिएको हुनेछ । यो योजनाको कार्यान्वयन सन्दर्भमा देखापर्ने सम्भावित समस्या तथा विवादहरु आपसी छलफल तथा समझदारीबाट टुंगो लगाइएको हुनेछ ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १: तथ्याङ्क प्रमाणिकरण तथा मस्यौदा योजनामाथि छलफल कार्यशालाका सहभागीहरुको उपस्थिति तथा प्रतिबद्धता

हाजिरी फारम

कार्यक्रम : रास्कोट नगरपालिका कार्यक्रम संसालन भएको गाविस/समुदाय/वडा नं. : रास्कोट नगरपालिका, वडा नं. ४
 क्रियाकलाप (बैठक/तालिम/गोष्ठी/कार्यशाखा/अन्तरक्रिया) को नाम : तथ्याङ्क प्रमाणिकरण र मस्यौदा योजनामाथि छलफल क्रियाकलापको अवधि : २०७६/६/२६ - २०७६/६/२८

क्र.सं.	सहभागीको नाम	संस्था/समुदाय/ठेगाना	पद	लिंग	उमेर	फोन नं.	हस्ताक्षर		जातिगत कोड	विशेष क्षेत्र वा वर्ग (फोटो राख्ने)
							२०७६/६/२६	२०७६/६/२८		
१.	काशीचन्द्र बराल	रास्कोट १-५	न्या.प्रमुख	पु.	४०	९८५०२२४५२	[Signature]	[Signature]		
२.	मिमसरा बम शाही	"	सुप.प्रमुख	मि.	२०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
३.	जुमलाल शर्मा	"	नि.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५०१०१५६३	[Signature]	[Signature]		
४.	सुब्रह्मण्य रेग्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	२०	९८५८९८९८९	[Signature]	[Signature]		
५.	इन्द्रप्रकाश शर्मा	"	"	पु.	२५	९८५८९९९९९	[Signature]	[Signature]		
६.	सुनिल शर्मा	"	"	पु.	४९	९८५०२२४५२	[Signature]	[Signature]		
७.	जयशंकर शर्मा	"	"	पु.	४२	९८५०२२४५२	[Signature]	[Signature]		
८.	राम शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
९.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१०.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
११.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१२.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१३.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१४.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१५.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		
१६.	सुनिल शर्मा	"	स.प्र.स.स.	पु.	४०	९८५८५६५५	[Signature]	[Signature]		

नोट : विशेष वर्ग (१. अपांग, २. एकल महिला, ३. गर्भवती महिला, ४. सुन्चरी महिला, ५. शिपरी, ६. इतर/इतर)

[Signature]

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

[Signature]
मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

[Signature]
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

हाजिरी फारम

कार्यक्रम : रत्नकोट नगरपालिकाको कार्यालय

कार्यक्रम संचालन भएको गाविस/न.पा./घडा नं. : रत्नकोट नगरपालिकाको कार्यालय, ०२

क्रियाकलाप (विडक/तासिम/गोडी/कार्यशाला/अन्तरक्रिया) को नाम : नगरपालिकाको कार्यालय

क्रियाकलापको अर्थाथ : २०७६/६/२६...दि. २०७६/६/२६

क्र. सं.	सहभागीको नाम	संस्था/समूह/टोपाना	पद	लिंग	उमेर	फोन नं.	हस्ताक्षर				जातिगत कोड	विशेष क्षेत्र वा वर्ग (कोड राख्ने)
							२०७६/६/२६	२०७६/६/२६	२०७६/६/२६	२०७६/६/२६		
१८	इन्जिनियर बालु	स.स.स.स.	अध्यक्ष	पु		९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
१९	विश्वमणि शर्मा	स.स.स.स.	का.स.स.	पु	४०	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२०	सुप्रभाज कल	स.स.स.स.	स.स.स.	पु	४८	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२१	कुल प्रसाद खोप्रा	रानपाट	शासक	पु	४९	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२२	सुरेन्द्र बराल	रानपाट	कार्यपालक	पु	४०	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२३	नाराज शर्मा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४२	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२४	विद्या रान्याल	रानपाट	कार्यपालक	पु	४९	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२५	गोविन्द लिम्बा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४२	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२६	सुबल लिम्बा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४६	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२७	महा प्रसाद बराल	रानपाट	कार्यपालक	पु	४२	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२८	पुनः बहादुर खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४४	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
२९	कल्याण खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४२	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३०	राधा खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४९	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३१	विश्वमणि बराल	रानपाट	कार्यपालक	पु	४०	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३२	पार्वती बिड	रानपाट	कार्यपालक	पु	४६	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३३	सुबल खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४९	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३४	पुनः बहादुर खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४४	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३५	सुप्रभाज कल	रानपाट	कार्यपालक	पु	४८	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				

नोट : विशेष वर्ग (१) अपाग, २ एकल महिला, ३ गर्भवती महिला, ४ सुचेरी महिला, ५ पिपल एचआइभी, ६ सिपकीप, ७ दुहुरादुहुरी

हाजिरी फारम

कार्यक्रम : रत्नकोट नगरपालिकाको कार्यालय

कार्यक्रम संचालन भएको गाविस/न.पा./घडा नं. : रत्नकोट नगरपालिकाको कार्यालय, ०२

क्रियाकलाप (विडक/तासिम/गोडी/कार्यशाला/अन्तरक्रिया) को नाम : नगरपालिकाको कार्यालय

क्रियाकलापको अर्थाथ : २०७६/६/२६...दि. २०७६/६/२६

क्र. सं.	सहभागीको नाम	संस्था/समूह/टोपाना	पद	लिंग	उमेर	फोन नं.	हस्ताक्षर				जातिगत कोड	विशेष क्षेत्र वा वर्ग (कोड राख्ने)
							२०७६/६/२६	२०७६/६/२६	२०७६/६/२६	२०७६/६/२६		
३३	माल बहादुर खोप्रा	रानपाट	कार्यपालक	पु	४२	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
३६	ललितमणि खोप्रा	SAL Nepal team leader	स.स.स.	पु			[Signature]	[Signature]				
३८	जंगा सुब्बा	"	सहसचिव	पु			[Signature]	[Signature]				
३९	मानु खोप्रा	"	कार्यपालक	पु	३६	९८९९२६९९	[Signature]	[Signature]				
४०	बहादुर सिंह राणा	"	कार्यपालक	पु			[Signature]	[Signature]				

नोट : विशेष वर्ग (१) अपाग, २ एकल महिला, ३ गर्भवती महिला, ४ सुचेरी महिला, ५ पिपल एचआइभी, ६ सिपकीप, ७ दुहुरादुहुरी

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

कार्यक्रमका अध्यक्षको नाम काशीचन्द्र बराल (नेपाल प्रमुख) कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि :

प्रस्तावहरू :

- रास्तेकोट नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य योजना विभाग नै संयोजित समिति गरी कार्य सुरु गरियो।
- स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।
- स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।
- स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।

निर्णयहरू :

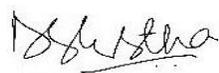
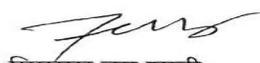
निर्णय नं. १ - प्रस्ताव नं. १ माथि इलाउल गर्दा यस रास्तेकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।

निर्णय नं. २ - प्रस्ताव नं. २ माथि इलाउल गर्दा यस रास्तेकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।

निर्णय नं. ३ - प्रस्ताव नं. ३ माथि इलाउल गर्दा यस रास्तेकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य योजनाको माध्यमबाट स्वास्थ्य सुधारको लागि योजना तय गरियो।

अनुसुचि २: वडागत रुपमा खानेपानीको सेवाको स्तर विवरण

क्रम संख्या	वडा नं	सुरक्षित व्यवस्थित सेवा	आधारभूत सेवा	सीमित सेवा	सेवा छैन	जम्मा
१	१	०	१८	०	०	१८
२	२	०	३४	०	०	३४
३	३	०	१५	१	०	१६
४	४	२	१९	१	१	२३
५	५	०	२४	१	५	३०
६	६	०	२५	२	०	२७
७	७	१	१४	०	०	१५
८	८	०	२०	१३	६	३९
९	९	०	१८	२	०	२०
जम्मा		३	१८७	२०	१२	२२२

 काशीचन्द्र बराल प्रमुख
 मिमसरा बम शाही नगर उप-प्रमुख
 जवान सिंह बम नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

अनुसुचि ३: मौजूदा खानेपानी आयोजनाको विवरण

सि.नं.	खानेपानी योजनाको नाम	वडां.	प्रणालीको किसिम	श्रोतको प्रकार	लाभान्वीत भरघुरीहरू	सम्पन्न वर्ष	निर्माण सहयोगी निकायहरू	मुहान संख्या	दयांकी संख्या	सार्वजनिक धारा	नीज धारा	संस्थागत धारा
१.	गुवालेकोट तुसारे खोलाखानेपानी योजना	१	ग्राभिटी पार्सप	मुहान	१४५	२०५३	DWSS	१	१	७	०	०
२.	तुसार खोला डुंग्रीकोट खानेपानी योजना	१	" "	खोला	८०	२०७५	VDC	१	१	४	०	०
३.	तुसार खोलातामाकोट खानेपानी योजना	१	" "	खोला	२०	२०७२	DWSS	१	१	१	०	०
४.	गुवालेकोट भट्टेगडा खानेपानी योजना	१	" "	मुहान	२५	२०७४	No Data	१		१	०	०
५.	तुसार खोला टनकपुर खानेपानी योजना	१	" "	मुहान	४३	२०७४	DWSS	१		२	०	०
६.	गरेखोलाथापा कांडा खानेपानी योजना	१	" "	खोला	१५	२०७५	DWSS	१		१	०	०
७.	बजेडाखोलाखानेपानी योजना	१	" "	मुहान	५०	२०५०	DWSS	१	१	८	०	०
८.	बगौरा न्यौपानेवाडा खानेपानी योजना	१	" "	मुहान	४०	२०६८	DWSS	१	१	१	०	०
९.	मुग्राहाखानेपानी योजना	२	" "	मुहान	५०	२०७४	DWSS	१		१	०	०
१०.	कैलासथानखानेपानी योजना	२	" "	मुहान	३५	२०७४	DWSS	१	१	४	०	०
११.	भुवनथानखानेपानी योजना	२	" "	मुहान	९८	२०६४	DWSS	१	१	८	०	०
१२.	ढटेमुलाखानेपानी योजना	२	" "	मुहान	२४	२०७२	VDC	१	१	३	०	०
१३.	ढटेमुला (लालिगुराँस) खानेपानी योजना	२	" "	मुहान	९	२०७४	DWSS	१		१	०	०
१४.	बुढीसीन खानेपानी योजना	२	" "	मुहान	२८	२०७०	DWSS	१		२	०	०
१५.	छाँवसेवाडा टीमुटार खानेपानी योजना	२	" "	मुहान	१२	२०७५	No Data	१	१	१	०	०
१६.	बर्खे डुंगा खानेपानी योजना	३	" "	मुहान	१२	२०७५	DWSS	१	१	१	०	०
१७.	कालीगाउखानेपानी योजना	३	" "	मुहान	२०	२०७५	VDC	३	१	२	०	०
१८.	नैकालाखानेपानी योजना	३	" "	मुहान	१६	२०६३	OTHER S	१	१	१	०	०
१९.	कुमालवाडा भाटीबीडा खानेपानी योजना	३	" "	मुहान	२७	२०७५	VDC	१		२	०	०
२०.	सानेखोलाखानेपानी योजना (वसन्तपुर)	४	" "	मुहान	१७	२०३९	VDC	१		२	०	०
२१.	इमेलछेती (चाटेखाला) खानेपानी योजना	४	" "	मुहान	२९	२०७३	VDC	१	१	७	२	०
२२.	वैसापानीखानेपानी योजना	४	" "	मुहान	५	२०५३	VDC	१		१	०	०
२३.	सिम्ले मुल (बाहनगाउँ) खानेपानी योजना	४	" "	मुहान	१२०	२०५०	DWSS	१	१	७	०	०
२४.	धुता चोयाकापाखो खानेपानी योजना	४	" "	खोला	४०	२०७२	DWSS	१	१	२	०	०
२५.	बगाने खोलाखानेपानी योजना (रानागाउ)	५	" "	मुहान	३३	२०७०	VDC	१	१	६	३	०
२६.	टक्सा राइडुंगा खानेपानी योजना	५	" "	मुहान	७	२०७५	DWSS	१	१	२	२	०
२७.	बगाना साउवाडा खानेपानी योजना	५	" "	मुहान	१५	२०७२	DWSS	१	१	१	०	०
२८.	बाहील पारुटेवाडा खानेपानी योजना	५	" "	खोला	८८	२०७२	VDC	१	१	३	०	०
२९.	बजेडी मिलनटोल खानेपानी योजना	६	" "	मुहान	२९	२०६३	OTHER S	१	१	३	०	०

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

(Signature)
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत २४

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं.	योजनाको नाम	वडा नं.	प्रकार	मूल्यांकन	वडा नं.	वर्ष	प्रकार	वडा नं.	वर्ष	वडा नं.	वर्ष	वडा नं.	वर्ष
३०.	भडाले सामुदायिकखानेपानी योजना	६	" "	मूहान	२८	२०६७	DWSS	१	१	६	०	०	०
३१.	सिचुवाडा बडाला खानेपानी योजना	६	" "	मूहान	२०८	२०५५	DWSS	१	२	६	८२	१	१
३२.	ओखररुख खानेपानी योजना	७	" "	मूहान	३	२०७१	DWSS	१		१	०	०	०
३३.	पारा खानेपानी योजना	७	" "	मूहान	२५	२०७५	DWSS	१	१	४	१	०	०
३४.	गैरास्वादो मुलखानेपानी योजना	७	" "	मूहान	१२	२०७१	DWSS	१		३	०	०	०
३५.	बालु खोलाखानेपानी योजना	७	" "	मूहान	७४	२०५५	DWSS	१	४	३	५२	०	०
३६.	चाखडा मुलखानेपानी योजना	७	" "	मूहान	१	२०७६	VDC	१		०	१	०	०
३७.	वन पनेरा मुलखानेपानी योजना	७	" "	मूहान	२०	२०७४	DWSS	१		१	०	०	०
३८.	बगानेखोला मुल खानेपानी योजना	७	" "	मूहान	४३	२०७३	DWSS	१	१	८	०	०	०
३९.	बगानेखोला खानेपानी योजना (८ नं. वडा)	८	" "	मूहान	९१	२०७२	DWSS	१	१	६	०	०	०
४०.	घट्टमुल खानेपानी योजना (वाइती)	८	" "	मूहान	६	२०७१	DWSS	१		२	०	०	०
४१.	मानेचाखापानीखोलाखानेपानी योजना	८	" "	मूहान	३७	२०५४	VDC	२	१	३	०	०	०
४२.	चुवाकानीखानेपानी योजना (पाटेडील)	८	" "	मूहान	५२	२०५०	DWSS	१	१	५	१	१	१
४३.	माजपनेरा सिमखानेपानी योजना	८	" "	मूहान	१३८	२०७२	VDC	१	१	३	०	०	०
४४.	राता दुंगा खानेपानी योजना	८	" "	मूहान	२९	२०७१	DWSS	१	१	३	०	०	०
४५.	पानीखोलाखानेपानी योजना (बाखाकोट)	८	" "	मूहान	१००	२०७३	VDC	१		२	०	०	०
४६.	सुक्यामालाखानेपानी योजना	८	" "	मूहान	११	२०७५	OTHER S	१		१	१	०	०
४७.	कोटखोलाखानेपानी योजना	९	" "	मूहान	८०	२०७५	DWSS	१	१	३०	२०	०	०
४८.	गाडखर्क खानेपानी योजना	९	" "	मूहान	१६	२०७५	DWSS	१		४	०	०	०
४९.	खोले पाटलाखानेपानी योजना	९	" "	मूहान	८१	२०५३	DWSS	१	१	८	०	०	०
५०.	मण्डाकुरी खानेपानी योजना	९	" "	मूहान	९४	२०५०	DWSS	१	१	११	०	०	०
५१.	सोडीखोलाखानेपानी योजना	९	" "	मूहान	४६	२०६८	DWSS	१	१	१	४०	३	३
	जम्मा				२३२७			५४	३८	१९६	२०५	५	५

अनुसूची ४ मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको दिगोपना (Sustainability status)

कोड नं	खानेपानी योजनाको नाम	वडा नं	प्राप्तांक (प्रतिशत)	कैफियत
६०५०३००२	गुवालेकोट तुसारे खोलाखानेपानी योजना	१	७०	कम जोखिम
६०५०३००४	तुसार खोला डुंग्रीकोट खानेपानी योजना	१	७४	कम जोखिम
६०५०३००५	तुसार खोलातामाकोट खानेपानी योजना	१	५९	बढि जोखिम
६०५०३००६	गुवालेकोट भट्टेगडा खानेपानी योजना	१	६४	केहि जोखिम
६०५०३००७	तुसार खोला टनकपुर खानेपानी योजना	१	७४	कम जोखिम
६०५०३००९	गगेखोलाथापा कांडा खानेपानी योजना	१	६४	केहि जोखिम
६०५०३०११	बजेडाखोलाखानेपानी योजना	१	७६	कम जोखिम
६०५०३०१३	बगौरा न्यौपानेवाडा खानेपानी योजना	१	७४	कम जोखिम

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाहा
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२५

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

कोड नं	खानेपानी योजनाको नाम	वडा नं	प्राप्तांक (प्रतिशत)	कैफियत
६०५०३०१४	मुग्राहाखानेपानी योजना	२	७०	कम जोखिम
६०५०३०१५	कैलासथानखानेपानी योजना	२	७०	कम जोखिम
६०५०३०२०	भुवनथानखानेपानी योजना	२	६८	केहि जोखिम
६०५०३०२१	ढटेमुलाखानेपानी योजना	२	७६	कम जोखिम
६०५०३०२२	ढटेमुला (लालिगुराँस) खानेपानी योजना	२	६३	केहि जोखिम
६०५०३०२३	बुढीसीन खानेपानी योजना	२	७२	कम जोखिम
६०५०३०२४	छविसेवाडा टीमुटार खानेपानी योजना	२	७३	कम जोखिम
६०५०३०३१	बर्खे डुंगा खानेपानी योजना	३	६९	केहि जोखिम
६०५०३०३२	कालीगाउखानेपानी योजना	३	६२.६७	केहि जोखिम
६०५०३०३६	नैकालाखानेपानी योजना	३	७५	कम जोखिम
६०५०३०३७	कुमालवाडा भाटीबीडा खानेपानी योजना	३	६२	केहि जोखिम
६०५०३०३९	सानेखोलाखानेपानी योजना (वसन्तपुर)	४	६४	केहि जोखिम
६०५०३०४०	इमेलछेनी (चाटेखाला) खानेपानी योजना	४	५६.४१	बढि जोखिम
६०५०३०४१	वैसापानीखानेपानी योजना	४	६०.५	केहि जोखिम
६०५०३०४२	सिम्ले मुल (बाहुनगाउँ) खानेपानी योजना	४	६२	केहि जोखिम
६०५०३०४६	धुता चोयाकापाखो खानेपानी योजना	४	६३	केहि जोखिम
६०५०३०५०	बगाने खोलाखानेपानी योजना (रानागाउ)	५	७२	कम जोखिम
६०५०३०५८	टक्सा राइडुंगा खानेपानी योजना	५	६४	केहि जोखिम
६०५०३०५९	बगाना साउवाडा खानेपानी योजना	५	६८	केहि जोखिम
६०५०३०६०	बाहील पारुटेवाडा खानेपानी योजना	५	७१	कम जोखिम
६०५०३०६२	बजेडी मिलनटोल खानेपानी योजना	६	७२	कम जोखिम
६०५०३०६८	भडाले सामुदायिकखानेपानी योजना	६	६३	केहि जोखिम
६०५०३०६९	सिचुवाडा वडाला खानेपानी योजना	६	५५.०९	बढि जोखिम
६०५०३०७०	ओखररुख खानेपानी योजना	७	६९	केहि जोखिम
६०५०३०७२	पारा खानेपानी योजना	७	६४	केहि जोखिम
६०५०३०७३	गौरास्वादो मुलखानेपानी योजना	७	७०	कम जोखिम
६०५०३०७४	बालु खोलाखानेपानी योजना	७	७२	कम जोखिम
६०५०३०७५	चांखडा मुलखानेपानी योजना	७	६४	केहि जोखिम
६०५०३०७७	बन पनेरा मुलखानेपानी योजना	७	७१	कम जोखिम
६०५०३०७८	बगाने खोलाखानेपानी योजना	७	५०.३	बढि जोखिम
६०५०३०७९	बगाने खोलाखानेपानी योजना (८ नं. वडा)	८	६४	केहि जोखिम
६०५०३०८१	घट्टुमूल खानेपानी योजना (बाइती)	८	६२	केहि जोखिम
६०५०३०८२	मानेचाखापानीखोलाखानेपानी योजना	८	६२	केहि जोखिम
६०५०३०८३	चुवाकानीखानेपानी योजना (पाटेडील)	८	६२	केहि जोखिम
६०५०३०८४	माजपनेरा सिमखानेपानी योजना	८	६२	केहि जोखिम

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२६

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”
आर.सी.पी., कालीकोट

कोड नं	खानेपानी योजनाको नाम	वडा नं	प्राप्तांक (प्रतिशत)	कैफियत
६०५०३०८६	राता ढुंगा खानेपानी योजना	८	६२	केहि जोखिम
६०५०३०८७	पानीखोलाखानेपानी योजना (बाखाकोट)	८	६४	केहि जोखिम
६०५०३०८९	सुक्यामालाखानेपानी योजना	८	५७	बढि जोखिम
६०५०३०९४	कोटखोलाखानेपानी योजना	९	६७.५५	केहि जोखिम
६०५०३०९५	गाडखर्क खानेपानी योजना	९	६८	केहि जोखिम
६०५०३१००	खोले पाटलाखानेपानी योजना	९	६९	केहि जोखिम
६०५०३१०१	मण्डाकुरी खानेपानी योजना	९	७०	कम जोखिम
६०५०३१०४	सोडीखोलाखानेपानी योजना	९	७९	कम जोखिम

अनुसुचि ४: विद्यालय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि सूचकगत विवरण

क्र.सं	आधारहरू	सूचकहरू		
		एक तारा	दुई तारा	तिनतारा
१	पानी	१.१.पिउन, हातधुन र सरसफाइ गर्नका लागिपानीको उपलब्धता	१.२.विद्यालयमापिउनकालागि शुद्धीकरण गरिएको पानीको व्यवस्था	१.३.पिउन र सरसफाइकालागि सुरक्षित र पर्याप्तपानीको उपलब्धता (प्रतिव्यक्ति दैनिक १२ लि.)
२	शौचालय	२.१.छात्रा तथा छात्रहरूका लागिचुकुल सहितकाअलगअलगशौचालयभएको	२.२.बाल, लैङ्गिक, अपाङ्गता र वातावरण मैत्रीयुरिनल र पानी सहितको धारा भएको शौचालयको व्यवस्था	२.३.सुरक्षित स्थानमाबाल, लैङ्गिक, अपाङ्गता र वातावरण मैत्री १:४० शौचालय र विद्यार्थीको अनुपातमा सुविधा सहितदिसा, पिसाबको सुरक्षितनिकास तथाव्यवस्था गरिएको
३	वातावरणिय सरसफाई	३.१.ठोस फोहरलाई डस्टविनमा सङ्कलन गरी समय समयमाविसर्जन गर्ने गरिएको	३.२.ठोस फोहरहरूलाई सिसा वाधातुजन्य, नकुहिन र कुहिन गरी अलगअलग डस्टविनमा सङ्कलन गरी कम्तिमाहप्तामा एक पटक विसर्जन गर्ने गरिएको	३.३.सामग्रीहरूको प्रयोग घटाउने, पुनःप्रयोग गर्ने र पुनःचक्रणको पद्धति लागु गरी फोहरको व्यवस्थापन गरिएको
४	सफा र हरियालीवातावरण	४.१.विद्यालय सेवाक्षेत्र खुलादिसामुक्त घोषणा भएको	४.२.विद्यालय परिसरभित्रफूलहरू रोपीवगैँचाको व्यवस्थाभएको	४.३.विद्यालयभित्रको उपयुक्तखालीजमिनमा वृक्षरोपण र करेसावारीको विकास गरिएको
५	स्वच्छता सुविधा	५.१.पानी र साबुन सहितको हातधुने सुविधाभएको	५.२.समूहमा साबुनपानीले हातधुने स्थायी सुविधा सहित साबुन र पानीको नियमितव्यवस्थाभएको	५.३.समूहमा साबुनपानीले हातधुने स्थायी सुविधा (४० विद्यार्थी बराबर एक धारा) मा सबैको सहजपहुँचभई नालीवा सोकपिट वा करेसावारीमापानीको निकासको व्यवस्था गरिएको
६	स्वच्छता शिक्षा	६.१.सबै कक्षामा स्वच्छता शिक्षाअध्ययन, अध्यापनहुने गरेको र पाँचकक्षाभन्दाथिमहिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन पठन पाठन गर्ने गरिएको	६.२.विद्यार्थीहरूको व्यावहारिक/जीवनउपयोगी स्वच्छता शिक्षामा सक्रिय सहभागिताहुने गरेको	६.३.स्वास्थ्य तथा वातावरण विषयमा विद्यार्थीहरूको व्यक्तिगत सरसफाइ र स्वच्छता व्यवहार का आधारमा अड्क दिने पद्धतिको अवलम्बन गरिएको

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२७

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

क्र.सं	आधारहरू	सुचकहरू		
		एक तारा	दुई तारा	तिनतारा
७	महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन सुविधा	७.१.सेनिटरी प्याड व्यवस्थापनका लागि छात्रा शौचालयहरूमा ढकन सहितको डस्टबिन राखिएको	७.२.आकस्मिकअवस्थाका लागि सहज सेनिटरी प्याडको व्यवस्था र प्रयोग गरिएका प्याडहरूको सुरक्षित बसर्जन गर्न छात्रा शौचालयमा इन्सीनेटर सुविधाभएको	७.३.छात्राहरूले पुनप्रयोग गर्ने सेनिटरी प्याड तयार गर्ने सिपसिकी व्यवहारमा ल्याएका र महिनावारी स्वच्छता सुविधाहरू सञ्चालनमा रहेका
८	संस्थागतव्यवस्था र दिगोपना	८.१.बालक्लव र विद्यालय खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन भएको	८.२.विद्यालय सुधार योजनामाखानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता योजना समावेश भएको	८.३.मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था, आवश्यक सिप र जगेडा औजारहरूको व्यवस्था भएको र नियमित रूपमा तालिकाअनुसार शौचालयको सरसफाइ गर्ने गरिएको
९	विपद जोखिम व्यवस्थापन	९.१.शिक्षकतथाबालबालिकाहरूलाई विपत जोखिमन्यूनीकरण सम्बन्धमा क्षमता विकास गरिएको	९.२.खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता समेतको विपतपूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजनातयार गरिएको र जोखिमनक्साङ्कन तयार गरी सबैले देख्ने स्थानमा टाँगिएको	९.३.खानेपानी तथा सरसफाइका संरचनाहरू नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड अनुसार निर्माण भएको
१०	अनुगमन तथा जवाफदेहिता	१०.१.खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता र महिनावारी स्वच्छताका लागि सम्पर्क शिक्षक (महिलालाई पार्थमिकता) को व्यवस्था गरिएको	१०.२.खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता र महिनावारी स्वच्छता सम्पर्क शिक्षकको निगरानीमा दैनिक रूपमा शौचालयको सफाइ र साबुनपानीले हातधुने गरिएको	१०.३.खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता र महिनावारी स्वच्छता सम्पर्क शिक्षकको सहजीकरणमा खानेपानी, सरसफाइतथा स्वच्छता कर्नर को स्थापना गरिएको

अनुसूची ५ : विद्यालयगत खानेपानी तथा सरसफाइ विवरण

सि.नं.	विद्यालयको पुरा नाम	विद्यालयको किसिम	विद्यालयको तह	छात्र	छात्रा	पुरुष शिक्षक	महिला शिक्षक	शौचालय भएका विद्यालय	बिद्यालयमा नियमित खानेपानीको उपलब्धता भएको
१	श्री जनज्याेती बाल बिकाश केन्द्र	सामुदायिक विद्यालय	बाल शिक्षा,	९	१९	०	१	छैन	छैन
२	श्री काला सिल्ला मा वि	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),द्वितीय तह/मावि तह (८ देखि १२),	२४८	३१०	९	३	छ	छ
३	श्री कालिका अाधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	११२	१२७	५	४	छ	छ
४	श्री पिंगला देवी अाधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	०	०	०	०	छ	छ
५	धरपुरा बाल बिकाश केन्द्र	सामुदायिक विद्यालय	बाल शिक्षा,	३०	२०	०	१	छैन	छैन
६	श्री कर्णाली बाल गृह	संस्थागत (निजि)	बाल शिक्षा,आधारभूत तह (१ देखि ८),	१२५	७०	५	६	छ	छ
७	श्री सिममस्टा अाधारभूत	सामुदायिक	आधारभूत तह (१ देखि ८),	३०	४०	३	३	छ	छ

(Signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

काशीचन्द्र नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
आर.सी.पी., कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७३

रक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

विधालय	विधालय	देखि (८),							
८ श्री हिमनदि अाधार भुत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	२३	७२	३	२	छ	छ	
९ श्री शान्ती अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	४४	५२	२	१	छ	छ	
१० श्री रमालमस्टाे अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	६०	९३	५	३	छ	छैन	
११ श्री बडिमालिका मा. वि.	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),द्वितीय तह/मावि तह (८ देखि १२),	२९०	४३२	२५	२	छ	छ	
१२ श्री सरस्वती अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,आधारभूत तह (१ देखि ८),	०	०	३	३	छ	छ	
१३ श्री विजयपुर अाधारभुत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	५९	६१	६	३	छ	छैन	
१४ श्री अाैसा अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,	९	२६	२	०	छ	छ	
१५ श्री मंगला देवी अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	५१	६७	७	०	छ	छ	
१६ श्री बडिमालिका अन्त्रगत चलिरहेको १८ महिने बालि िबज्ञान TecS	सामुदायिक विधालय	द्वितीय तह/मावि तह (८ देखि १२),	७	३३	५	०	छ	छ	
१७ श्री जनज्याेती अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	४७	४४	२	३	छ	छ	
१८ श्री नम प्रभात बाेडिड स्कुल	संस्थागत (निजि)	आधारभूत तह (१ देखि ८),	८२	७८	८	३	छ	छ	
१९ श्री नवज्याेती बाल बिकाश केन्द्र	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,	२२	२६	२	०	छ	छ	
२० श्री दुशिल्ला अाधारभुत विधालय	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,	२१	२०	२	२	छ	छ	
२१ श्री पद्मावती इंग्लीस बाेडीङ्ग विधालय	संस्थागत (निजि)	आधारभूत तह (१ देखि ८),	९०	१६	४	३	छ	छ	
२२ श्री जनज्याेती बाल बिकाश केन्द्र	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,	१७	१३	०	१	छैन	छ	
२३ श्री सुन्दर अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१४९	१६७	७	३	छ	छैन	
२४ श्री अन्नपूर्ण बडरूख अाधारभुत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	४५	५६	२	२	छ	छैन	
२५ श्री जनचेतना बाल बिकाश केन्द्र	सामुदायिक विधालय	बाल शिक्षा,	२१	८	०	१	छैन	छैन	
२६ श्री मात्रीभुमी एजुकेशनल एकेडेमी	संस्थागत (निजि)	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१००	७८	५	४	छ	छैन	
२७ श्री राइदुंगा अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१५०	१६०	४	२	छ	छ	
२८ श्री एकता अाधारभूत विधालय	सामुदायिक विधालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	३४	४८	२	१	छ	छ	

(Handwritten signature)

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२९

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

२९	श्री मांतीराम माध्यामिक विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),द्वितीय तह/मावि तह (८ देखि १२),	२१५	२४५	३	१०	छैन	छैन
३०	श्री जन जाग्रती उच्च माध्यामिक विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),द्वितीय तह/मावि तह (८ देखि १२),	३६०	४८७	०	०	छ	छ
३१	श्री पिपलकोट आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१००	१४०	३	२	छ	छैन
३२	न्यु माडेल ब्राइट एकेडेमी	संस्थागत (निजि)	आधारभूत तह (१ देखि ८),	०	०	२	१	छ	छैन
३३	श्री शम्भुनाथ आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	७४	८३	९	३	छ	छैन
३४	श्री दुर्देसिल्ला आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	२५	३५	३	१	छ	छ
३५	श्री लालिगुराँस आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	४०	५०	२	१	छ	छैन
३६	श्री जन प्रकाश आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	४२	४५	२	१	छ	छैन
३७	श्री मलिक आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१९२	१९५	५	३	छ	छैन
३८	श्री मान्छु आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	१०७	१३१	६	४	छ	छ
३९	श्री पचकोट आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक विद्यालय	आधारभूत तह (१ देखि ८),	३१	३७	२	१	छ	छैन

अनुसूची ६: स्वास्थ्य संस्थाको खानेपानीको अवस्था

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	सिपखानास्वास्थ्य चौकी	आधारभूतस्वास्थ्य सेवा केन्द्र	आधारभूतस्वास्थ्य संस्था, आर.सि.पि. बजार	रास्कोट कम्युनिटी हस्पिटल	आधारभूतस्वास्थ्य केन्द्र	फुकोट स्वास्थ्य चौकी
स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार	हेल्थ पोस्ट	प्राइमरी हेल्थ केयर सेन्टर	हेल्थ पोस्ट	हस्पिटल	प्राइमरी हेल्थ केयर सेन्टर	हेल्थ पोस्ट
वडा नं	२	४	५	५	६	९
औसत बिरामी संख्या (दैनिक)	२०		४०		४०	२०
नियमित खानेपानी सेवा उपलब्ध भएको	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ
२४ सै घण्टा खानेपानीको उपलब्धता				हुन्छ	हुन्छ	हुन्छ
सुरक्षित श्रोतको खानेपानी सेवा उपलब्ध भएको	छैन	छैन	छैन	छ	छैन	छ
पिउनका लागि शुद्धिकरण गरिएको				संधै गरिन्छ	संधै गरिन्छ	संधै गरिन्छ
खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गरिएको				गरेको छ	गरेको छैन	गरेको छैन
अपांगता भएको व्यक्तिहरूलाई खानेपानीको सुविधाभएको				छ	छैन	छ
खानेपानी भण्डार सुविधा भएको	छैन	छैन	छैन	छ	छैन	छ
खानेपानी नियमित सेवा नभए बैकल्पिक श्रोतको पहिचानभएको				छ	छैन	छैन

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ३०

सुरक्षित खानेपानी सहित एक घर एक धारा, पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिका हाम्रो अभिभारा”

अनुसुची ७: स्वास्थ्य संस्थाको शौचालयको सरसफाईको अवस्था

	सिपखानास्वास्थ्य चौकी	आधारभुतस्वास्थ्य सेवा केन्द्र	आधारभुतस्वास्थ्य संस्था, आर.सि.पि. बजार	रास्कोट कम्युनिटी हस्पिटल	आधारभुतस्वास्थ्य केन्द्र	फुकोट स्वास्थ्य चौकी	सिपखानास्वास्थ्य चौकी
	स्वास्थ्यसंस्थाको प्रकार	हेल्थपोस्ट	प्राइमरीहेल्थ केयर सेन्टर	हेल्थपोस्ट	हस्पिटल	प्राइमरीहेल्थ केयर सेन्टर	हेल्थपोस्ट
	वडा नं	२	४	५	५	६	९
सुधारिएकोशौचालय	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
	जम्मा संख्या	१	१	३	३	१	३
	प्रयोगमारहेको संख्या		१	१		१	
शौचालय छ भने	महिलाका लागि छुट्टै	छैन	छैन	छ	छ	छैन	छ
	बिरामीकालागि छुट्टै				२		१
	स्टाफका लागि छुट्टै				१		१
	सर्बसाधारणकालागि छुट्टै शौचालय भएको	१		३		१	१
शौचालय प्रयोगकर्ता मैत्रीभएको	बालबालिका लागि	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
	महिलाकालागि	छैन	छैन	छ	छ	छैन	छ
	अपांगता भएको	सक्दैनन	सक्छन	सक्छन	सक्छन	सक्दैनन	सक्दैनन
	शौचालयमाह्यान्ड वाशिंग स्टेशन भएको	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ

अनुसुची ८: स्वास्थ्य संस्थाको फोहोर व्यवस्थापन

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार	वडा नं	ठोस फोहोरको सुरक्षित संकलन गर्न बकेटहरुको लेबलिङसहित व्यवस्था गरिएको	ठोस फोहोरको सुरक्षित निर्मलिकरण गर्न गरिएको	ठोस फोहोरको सुरक्षित रुपमा विसर्जन गर्न गरेको	पूनः प्रयोग गर्न मिल्ने औजारहरुको निर्मलिकरण तथाअटो क्लेभिग गर्ने गरेको
सिपखानास्वास्थ्य चौकी	हेल्थ पोस्ट	२	छैन	गरिन्छ	जैविक प्रक्रिया बाट	Autoclave with local process
आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	प्राइमरी हेल्थ केयर सेन्टर	४	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	Autoclave with local process
आधारभुत स्वास्थ्य संस्था, आर.सि.पि. बजार	हेल्थ पोस्ट	५	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	Autoclave with prescribed equipment Steam sterilization under pressure
रास्कोट कम्युनिटी हस्पिटल	हस्पिटल	५	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	Autoclave with prescribed equipment Steam sterilization under pressure
आधारभुतस्वास्थ्य केन्द्र	प्राइमरी हेल्थ केयर सेन्टर	६	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	Autoclave with local process
फुकोट स्वास्थ्य चौकी	हेल्थ पोस्ट	९	छ	गरिन्छ	गाढेर (Bury in special pit)	Autoclave with local process

काशीचन्द्र बराल
प्रमुख
काशीचन्द्र बराल
प्रमुख

मिमसरा बम शाही
नगर उप-प्रमुख
मीमसरा बम
नगर उप-प्रमुख

जवान सिंह बम
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रस्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
आर.सी.पी., कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७३